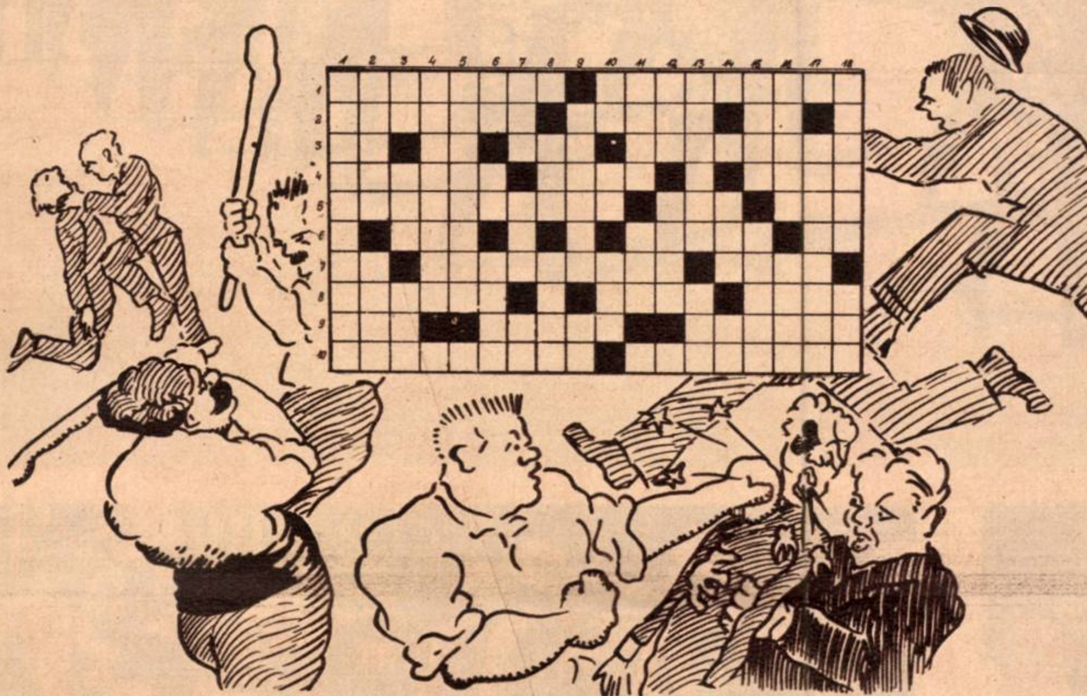
...curile realităţii

Concursul nostru pe luna Septembrie

Problema X (Cuvinte încrucişate) „Doctrine politice"

ORIZONTAL. — 1. Arta de a guverna afacerile unui Stat; — guvern în care autoritatea suverană depinde de un mic număr de persoane.
2. Stare de dezordine şi de confuziune într'un stat; — Naturalist francez (1808—1879); Individualitate (fgiloz.).
3. Particulă negativă; — cămaşe. — Slav din Boemia. — Sentiment exaltat de patriotism.
4. Fig. a agita cu violenţă. — Economist german căruia i se datoreşte ideia Zollverein-ului (1789—1846). — Poemă alegorică de Alfred de Vigny.
5. Juristconsult şi om politic francez, guvernator al Algeriei (1841—1904). — propoziţie — Adverb.
6. Vârstă (pop.) — Unul din corpurile legiuitoare care formează reprezentaţiunea naţională, în Statele parlamentare. — Sunt (pop.).
7. A treia parte dintr'un vulcan; — formă de guvern în care capii Statului comandă în numemele divinităţii — a chema să compară în faţa tribunalului.
8. A ameţi; — pop. simplu; — contrar adevărului; —
9. fig. avere; — Istoric francez, specialist în chestiunile slave (1845—1923). Titlul operii lui Thomas Morus despre un guvern imaginar în care totul ar fi perfect.
10. Om de Stat şi istoric florentin, autorul cărţii „Principele", în care susţine că toate mijloacele sunt bune spre a guverna (1469—1527); — doctrină socială care reclamă comunitatea bunurilor pentru starea bună a omenirii.

VERTICAL: 1. Sistemă politică a Rusiei ce tind a împreuna cu imperiul ei toate popoarele slave;
2. Lac în Rusia; Fluviu în Suedia.
3) Notă muzicală. Casă de filme în Germania; — Caier pe sfârşite;
4. Societate politică ce-şi propune liberarea prin mijloace revoluţionare a ţărilor neîntrunite cu Patria.
5. Poet şi romancier francez (1833—1907).
6. Părţi laterale ale pântecului; — Alifie (Tr.) — Vas de pământ; —
7. Efect comercial. — Mold. dispoziţiune de a juca; — secol.
8. Pronume; — Suveran.
9. Sapă de curăţit buruieni; — Pronume; —
10. Interjecţie; — Reflexiv.— Titlul împăratului Rusiei.
11. Materie cu care se încarcă nacela unui balon pentru a-i stabili echilibrul.— Flacon (mold)
12. Fiica lui Cadmus; Om de stat englez, stabili legea „income tax" (1788—1850).
13. Constituţiunea unui Stat.— Părţi din umbră.
14. Judecător în Infern. — Pronume.
15. Roman de Chateaubriand; — organtin.
16. Cărbune de pământ; — fam. bătrâni desfrânaţi; —
17. Sistemă politică ce tinede a se încorpora comunităţii de producţiune şi a repartiza între toţi munca comună şi obiectele de consumaţiune (cont. în 10 oriz.).
18. Oraş în Iudeea; — fiul lui Noe.

MITTY STANESCU-Ploeşti

Problema XI (Minciunele...)

Faceţi următorul calcul:
I. Vehicul+pană+carte mare+zeitate=
II. Viermuşori + etaj + sentiment=
INVERS: măsură+notă muzicală+adverb+crustaceu = DESEMN.

de Sub.-lt. IONESCU GH.

Problema XII (Carte de vizită)

Dr. Adam I. Tocilescu

Să se găsească funcţiunea acestui personagiu, cât şi locul unde şi-o exercită.
de ŞTEFĂNESCU GOANGĂ

AVIZ

Cu acest număr, concursul nostru s'a terminat. Deslegările se primesc până la 5 Octombrie, fiind însoţit şi de cupoarele respective.

Noulle noastre premii

Deslegătorilor din numerele 293, 294, 295 şi 296 li se va oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:
PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.
PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.
PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.
PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".
PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.
Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

Cititorii cari au strâns bonurile dela 1 la 20, publicate de noi în ultimele numere ale revistei, sunt rugaţi să le complecteze, cu numele şi adresa. Ele vor fi trimise într'un plic pe care se va scrie: „Pentru premii". Totodată vor anexa mărci în valoare de 10 lei pentru corespondenţă. Noi vom trimite fiecăruia, în schimbul bonurilor, un cupon numerotat de participare. Bonurile se primesc până la data de 1 Octombrie.

Realitatea Ilustrată
Cupon de excursie

CUPON DE JOCURI
No. 296
Numele şi pronumele ....
....
Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — Director Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11. Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

Sus: *In cadrul serbărilor „Culesului viilor" la München, vânătorii ținutului, încărcați, cu decorații, au defilat prin fața Principelui Alfons de Bavaria.*

Mijloc stânga : *La aniversarea de șaptezeci de ani dela înființarea asociației presei germane, s'a organizat o mare serbare la Berlin, la care au participat și actorii de cinematograf, Magda Schneider, Willi Domgraf-Fassbander, Adolphe Menjou, Georg Alexander și Lee Parry.*

Mijloc dreapta: *Pe aerodromul din Potsdam, a avut loc a doua defilare a „căștilor de oțel" germane, primită de fostul Kronprinz al Reichului.*

Stânga: *La serbarea regimentului de gardă „Mihai Viteazul" care a avut loc la O.N.E.F. în ziua de 23 Sept., au participat câteva mii de spectatori. De asemenea au luat parte Regele Carol, generalul american Mac Arthur și membrii guvernului.*

REALITATEA ilustrată LEI 10

ANUL VI. Nr. 297

6 OCTOMBRIE 1932

FERICIRE MATERNĂ

Arhiducesa Ileana de Habsburg, cu micul arhiduce Ştefan, în castelul regal dela Bran

Foto Guggenberger-Mairovitch

Vom avea război?

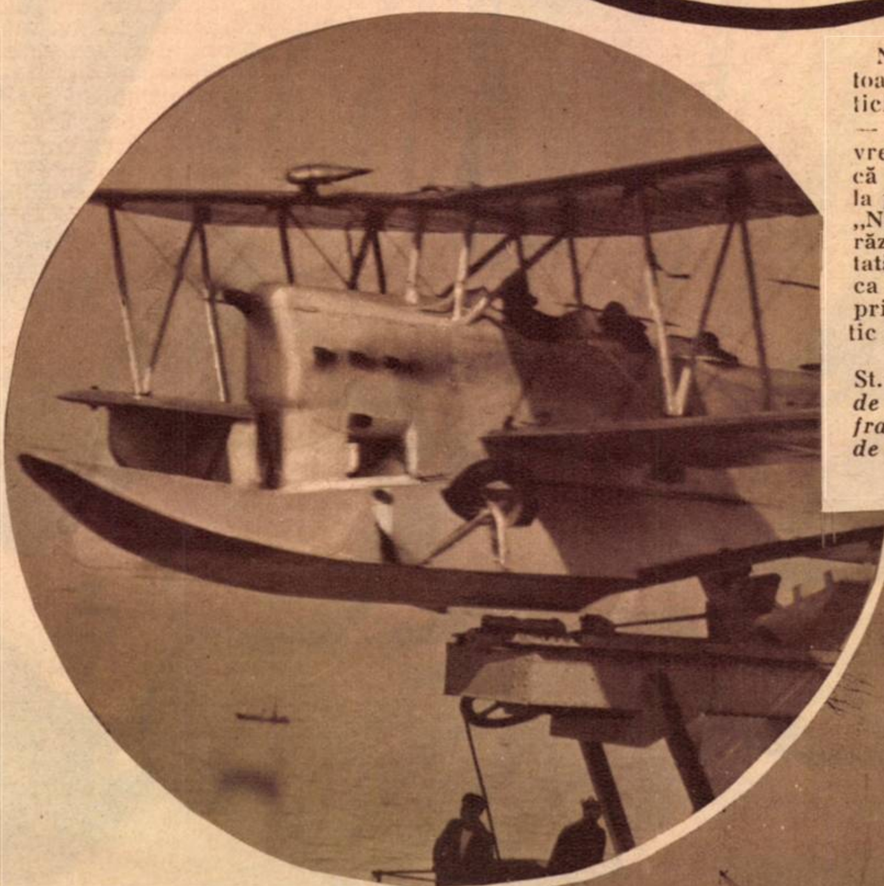

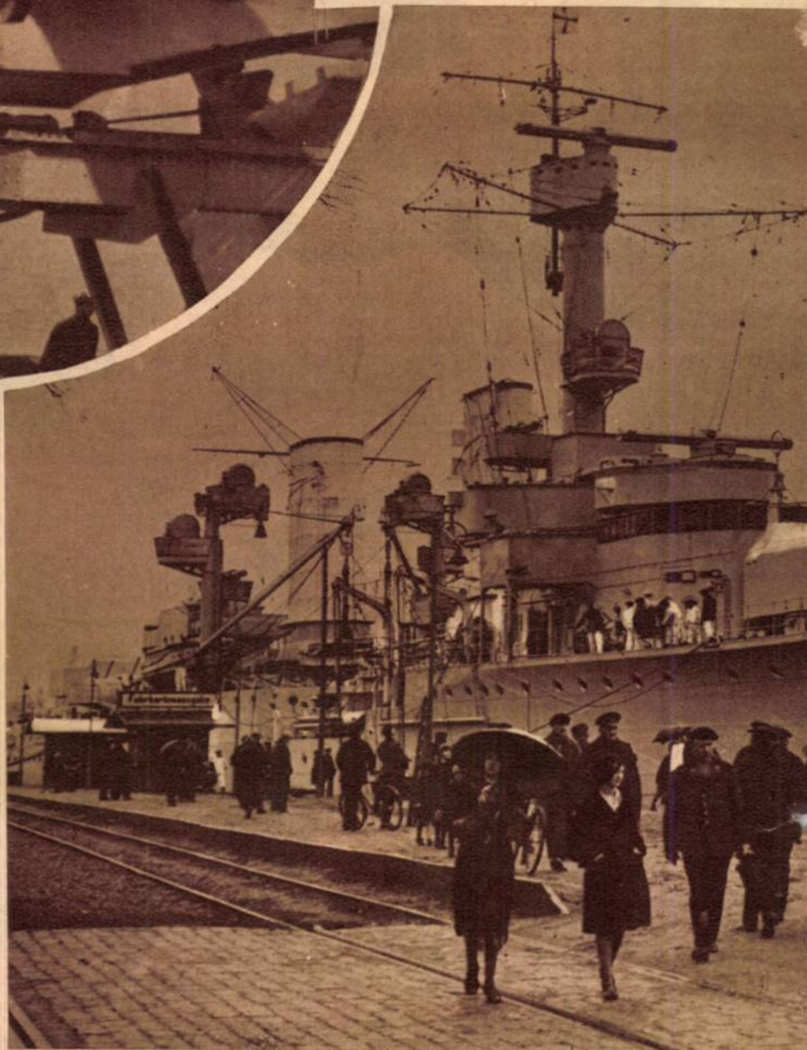
DIN 1914 până la armistițiu toată lumea a făcut război și până în 1914 toată lumea fusese protivnică războiului, înarmându-se însă în vederea unui război. Toată lumea l-a repudiat și toată lumea l-a dorit. Norman Aagell, dacă nu ne înșelăm, a fost unul din marii optimiști, cari credeau războiul imposibil, din pricina intereselor împletite și din pricină că un război izbucnit în Europa s'ar fi generalizat, ceeace s'a și întâmplat. Războiul și-l rezerva Europa în colonii și continentele celelalte, ca o calamitate bună pentru străini. Scriitorul englez tipărea chiar în ajunul dormitiv al marelui război o carte cu desenul semnificativ și liniștitor pe copertă, al împăratului Mercur, care astupa gingaș cu palmele întoarse două guri de tun, de-a dreapta și de-a stânga divinității lui comerciale.

Intr'adevăr — sau însă — industria electrică germană, de pildă, stăpânea dela Madrid la Boston, toate cablurile; guverna lumina din ateliere, universități, birouri, Bănci și Parlamente. Un război i-ar fi rupt firele de aramă, ramificată dela Berlin în majoritatea marilor Capitale; ceeace totuș s'a întâmplat. Industria culorilor produsese un indigo german sintetic, care ieftinind până la derizoriu culoarea șeviotului, ucidea materia-primă organică, monopolizată de Engleji și găsise perfecta afinitate a culorii artificiale cu firul de lână de Scoția, capricios și delicat.

Cititorul în vârstă de 40 de ani își aduce aminte graba cu care Imperiul dintre talaze a confiscat, imediat după declararea războiului, toate drepturile de brevet și el nu a uitat nici graba Englezilor, de a chema imediat după încheerea păcii, să colaboreze cu ei, pe chimiștii celebrelor fabrici din Höchst, în uzinele, create pe teritoriul insular cu speranțe desamăgite. Odată, la o expoziție internațională engleză s'a prezintat un bloc de nu mai ținem minte câți metri cubi de oțel, turnat dintr'o singură vărsare de furnal. Pentru o demonstrație severă, acest bloc german a fost tăiat cu fierăstrăul german, întâi în două, apoi în patru și opt și în zeci de mii de cuburi mici, în fața vizitatorilor, ca să se dovedească lucrul uimitor pentru industria metalurgică a Marei Britanii, deținătoarea secretelor oțelului, că în blocul întreg nu se putuse intercala nicio beșică, măcar atomică, de aer. Fiecare vizitator a adus cu el acasă un cub din oțelul intrus, cât o bucată de zahăr, și examinat cu lupa și poate că și cu microscopul, adevărul s'a verificat exact. Sunt unii oameni, pretinși informați, care afirmă că războiul din 1914 a început la moral cu vre-o 15 ani mai de vreme, lângă cubul de oțel.

Nu-i mai puțin adevărat că toate guvernele care au participat la război, și l-au dus — slavă Domnului — cam vre-o cinci ani, s'au scuzat că n'au contribuit cu nimic la provocarea lui, jurând cu „Nu știu, n'am văzut". Dacă războiul e o realitate repetată des, intenția războiului, ca în orice crimă, mânată de principiile de Drept, e teoretic condamnată în țările civi-

St.: *Un avion este lansat de pe bordul unui crucișător francez;* jos: *Vasul german de război „Königsberg", în rada portului Kiel.*

lizate. La terminarea oricărui război legenda guvernamentală, după o vorbă adâncă a ţăranului nostru, aruncă moartea 'n ţigan. Vinovatul a fost bătut. El era vinovatul. Aşa stă bine şi în literatura dramatică şi în snoavele cu hoţi.

Ca să aibă aerul că nimeni nu e culpabil şi că lumea doreşte cu intensitate pacea, harababura trecută, stârnită în forma ei de don chişotismul unui domnişor cu scârţiitori la ghete dela Viena, costumat în pantalonii vechi ai marei diplomaţii austriace de altădată, şi încheiată cu o pace prezidată, nu de regi şi militari dar de advocaţi, ziarişti şi civili, a fost capitonată cu o Ligă a Naţiunilor, actualmente deficitară chiar în ceeace priveşte bugetul, naţiunile codindu-se să mai subvenţioneze ştatul nobilelor sieste dela Geneva şi preferând să mai cumpere ceva tankuri şi baloane cu banii păpaţi pentru inducerea naţiunilor în naivitate.

Tema nu s'a schimbat, dela 1870 până azi. Nimeni n'a voit niciodată război şi toţi l-au făcut. Nuanţa actuală a temei, care conţine virtualmente războiul, se exprimă verbal prin cuvântul *securitate*. Te înarmezi ca să preîntâmpini un atac eventual dela vecin — şi din vecin în vecin, Europa se înarmează în 1932, ca şi în 1914, surâzând, rostind discursuri, convocând conferinţe şi jurându-se că nici prin minte nu-i poate trece să turbure o pace care-i o modalitate de război. Suprafaţa posibilităţilor e astfel redusă la un punct invizibil şi abstract, care în scris şi în omiletică se redă cu *dacă, poate* şi *cine ştie*. Nici nu e nevoie de mai mult ca un război să izbucnească de Miercuri până Joi. O trompetă, o proclamaţie şi mobilizare.

Cine pretinde să organizeze secunda psihologică variabilă a războiului şi să facă din popoare nişte funcţii supuse unui statut imperativ, păzit de nişte judecători politici, traşi la hotelurile Lémanului — sau e un simpatic prost sau un impostor ipocrit. Codul penal cel mai dichisit nu poate să te împiedice să-i arzi o palmă inexplicabilă, unuia care te-a agasat, nici să tragi cu revolverul când te apucă... Această apucătură e operă instantanee şi complicaţiile pot să dureze cinci ani, ca procesul din 1914.

Vom avea un nou război sau nu? In teză generală, războiul rămâne. Nu se vor naşte niciodată popoare luminate la fel, ca sârma de 2 milimetri şi oameni calibraţi la filieră standardizată. E de ajuns ca într'un popor şi altul şi un om şi altul să fie o diferenţă ca între ouăle de găină şi uniformitatea ideală dispare. Când oamenii vor renunţa să se bată, se vor bătea cifrele cu ei. Visul de asistent farmacist ca toate medicamentele să fie administrate în vaselină şi unt de cacao, nu se va aplica în politică şi viaţa colectivă decât la supozitoare.

Dar vom avea război mai devreme decât teza generală, aci în Europa, nu numai la Chinezi şi Nipponi, cu asistenţa Statelor Unite războiul actual a şi început. El e o continuare a războiului din 1914, care nu s'a sfârşit în niciun caz cu pacea sau păcile (pluralul a fost inventat, ca o deriziune a păcii) din 1918—1919. Desigur că fiecare stat beneficient şi-a zis: mi-am luat partea ce mi se cuvenea, acum doresc pacea sinceră şi definitivă, nu mai am de cerut nimic. Dar în război, ca şi în divorţuri, nu ajunge să fii

Sus: *d. Edouard Herriot, primul ministru francez, al cărui recent discurs a stârnit o senzaţie extraordinară în cercurile diplomatice;* stg.: *d. von Papen, cancelarul german, la ultimele manevre din Prusia răsăriteană.*

Un atac cu gaze.

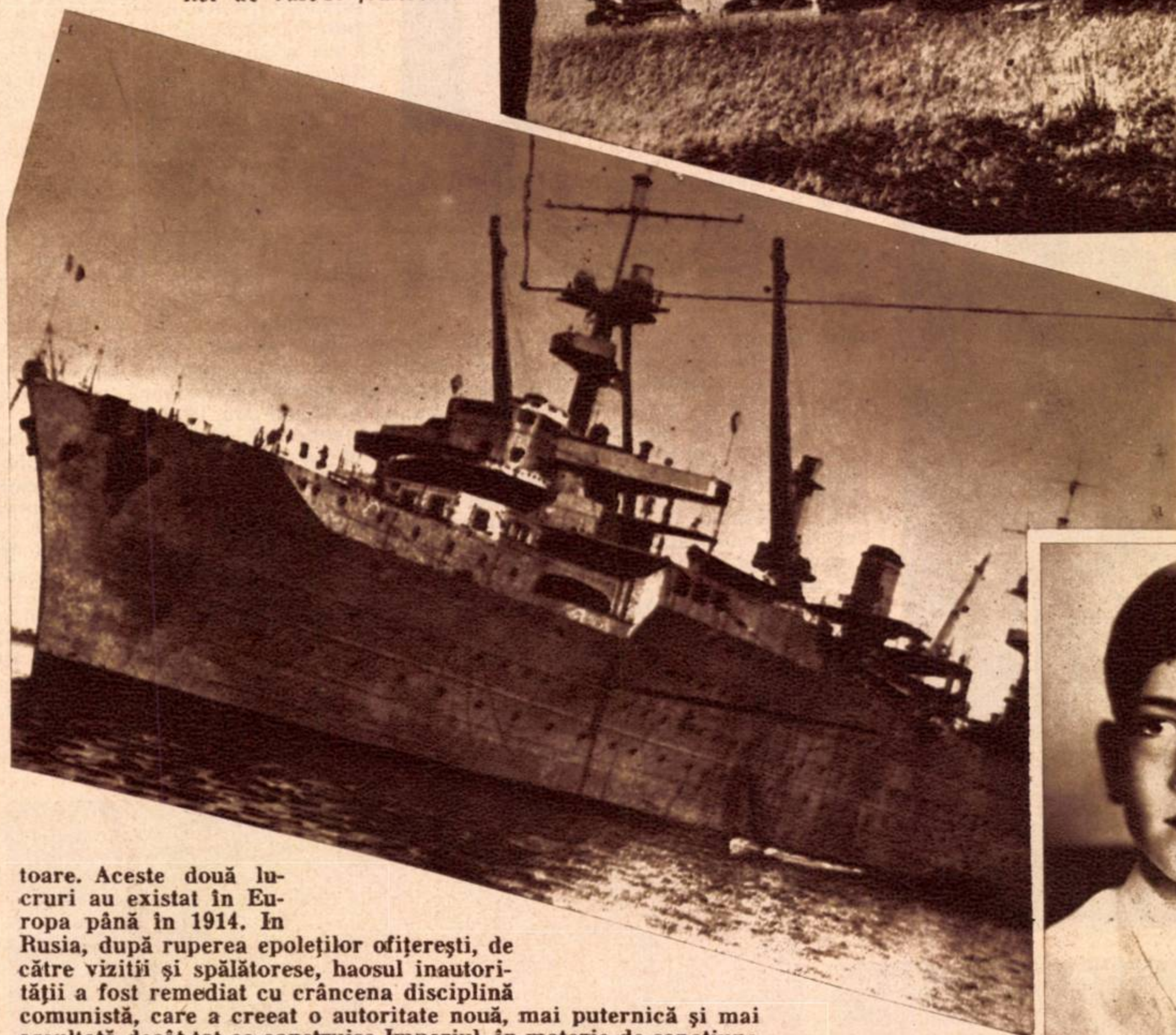

Armata franceză părăsind Rhenania.

unul şi să vrei numai pentru dumneata. Partenerul se propune singur şi războiul s'a aprins. Că vom avea în Europa război militar sau război civil sau, cum pare foarte probabil, pe amândouă, este cert.

Trăim într'un ceas de contradicţii şi îmbrânciri sociale, politice, interne şi externe, în toate Statele, imposibil de acordat cu pauza — şi e dogmă că într'un conflict multiplu simplificarea şi unicitatea se obţin silit. Caracteristica epocii e lipsa de autoritate şi de orânduială, indispensabile geometricei vieţi, autoritatea fiind destrăbălată înainte de toate în sentimentul elitelor conducătoare. Aceste două lucruri au existat în Europa până în 1914. In Rusia, după ruperea epoleţilor ofiţereşti, de către vizitii şi spălătorese, haosul inautorităţii a fost remediat cu crâncena disciplină comunistă, care a creeat o autoritate nouă, mai puternică şi mai ascultată decât tot ce construise Imperiul, în materie de sancţiune şi represalii. Autoritate şi ordine sunt sinonimele vitalităţii şi Europa are nevoie setoasă de ele.

Sus: *Tankuri franceze la exerciţii;* Jos: *O navă-mamă (port-avion) al marinei de răsboi franceze.*

Argumentul cu trecere, locul comun al oratorilor păcii consistă în ameninţările fără precedent ale războiului aero-chimic. Conferinţele, experienţele, ilustraţiile murale ne informează despre groaznicele ravagii ale fumurilor aruncate dela distanţă şi care orbesc, îneacă, încremenesc şi jerpelesc făptura umană fulgerător. Imaginaţia şi iubirea de ai noştri şi de sine, au cuvânt să se înfioare şi să plângă. Dar omul încearcă pe toate, cu intuiţia, în care nu dă greş, că tot va scăpa numărul necesar de animale omeneşti, pentru un alt viitor război... Mijloacele puse 'n lupta ultimei încăerări erau destinate să suprime omenirea, din cadrul ei anterior. Aţi văzut ce puţină lume a murit; numai vre-o 25 de milioane de oameni! Dar aţi văzut că războiul, care a fost un război de industrii, a nenorocit alte câteva sute de milioane. Ei! tocmai aci se plămădeşte războiul ce vine. Că vine!

O armă încă nepopularizată, a undei şi a razei va fi mai puternică infinit decât a gazelor chimice. S'a şi experimentat cu succes desagregarea materiei, prin trimiterea unui fir inocent de lumină nevăzută, dintr'un punct nevăzut. Motoarele, aeroplanele, cuirasatele, locomotivele, se opresc, date peste cap de un fir de aţă aproape subiectiv. Oţelul îşi pierde coheziunea, mecanismele se desfac. O încercare făcută în Germania a descompus elanul unui grup de automobile într'un sfert de secundă. Armata de ingineri şi de savanţi care poate manipula păienjenişul undelor ultra sau infra scurte, va face şi gazele inutile şi se poate prevedea terminarea viitorului război şi a tradiţiilor, în 35 minute...

T. ARGHEZI

Cu acest articol al domnului Tudor Arghezi, „Realitatea Ilustrată” începe o anchetă asupra posibilităţii unui viitor război.

La 6 Septembrie a avut loc la Belgrad o paradă militară, cu ocazia împlinirii a nouă ani, a principelui moştenitor Petre (sus). Jos: *Regele Alexandru primind defilarea trupelor.*

CUM SE FACE O ANCHETĂ

O uşoară înfrigurare te cuprinde auzind pronunţându-se un nume:

Inspectorul Frânculescu.

Vezi întruchipându-ţi-se dinainte un om înalt bine legat, cu trăsăturile dure.

Când ai luat pentru prima oară contact cu d-sa, te priveşte fix şi'n adâncimea ochilor în care te-ai oglindit, socoteşti că substratul psihic pe care-l porti în înfăţişare, ţi-a şi fost pus pe cântar.

Dar, surpriză! Omul cu înfăţişarea aspră surâde.., un surâs semnificativ, care ştie să răscolească, să intereseze, să rupă bariera înţelegerii obicinuite.

Te-a poftit prietenos pe un scaun şi începi să aştepţi... Ce? Să înceapă „ancheta".

D. inspector şi-a aprins o ţigară de foi. Stai şi priveşti la pereţii tixiţi cu fotografii de delicvenţi.

Imi exprim dorinţa de a asista la o „reconstituire". Un dibaci spărgător fusese tocmai prins.

— E foarte uşor, dar acum suntem siliţi să luăm oarecari măsuri de precauţie.

Şi ca explicaţie, îmi povesteşte o întâmplare la amintirea căreia chipul i se luminează amuzat.

Un vestit spărgător a fost pus să reconstitue una din isprăvile lui. Trebuind să se caţăre pe un burlan la o oarecare distanţă, când a simţit că nimeni nu-i mai poate ajunge urmele, c'o agilitate de maimuţă spre uimirea celor de faţă, a prins să se urce tot mai sus, până a dispărut. A fost ceva uluitor, pentrucă infractorul ca un actor de film, s'a căţărat pe peretele gol şi agăţându-se de frizele unei clădiri, şi-a făcut vânt pe acoperiş.

Acum când se fac astfel de anchete şi delicventul trebue să escaladeze ziduri e legat de picioare cu o frânghie.

Fugarul a fost prins puţin după aceea iar întâmplarea a servit la exemplu.

D. Frânculescu dă voit o alură comică acestei mici întâmplări pentruca peste câteva minute să redevină veritabilul poliţist de profesie. Dealtminteri nu începe niciodată ancheta unui caz până când nu are în mâini pe delicvent, aidoma cum şi-ar ţine un uliu prada între ghiare.

...Telefonul a sbârnâit prelung

O crimă sau un furt îndrăzneţ s'a petrecut în cutare loc. Comisarul şef de brigadă e cel care aduce cazul la cunoştinţă. Inspectorul îşi muşcă nervos un capăt al ţigării.

Dintr'o ochire, după felul cum s'a săvârşit spargerea, ştie ce direcţie să ia şi ce material are de cercetat.

Oră cu oră, zi cu zi, din viaţa delicventului se adună pe birou în hârtii formând un dosar voluminos.

Dacă făptuitorul nu-i încă prins agenţii pornesc în căutarea lui zile, săptămâni. Şi într'o zi, iată-l căzut în plasă. Apare cinic, caşi cum poliţia l-ar ofensa, aducându-i vre-o acuzaţie.

Uşa biuroului d-lui inspector e închisă. Nimeni nu mai are voe să intre.

La început îl ia domol, cu blândeţe chiar, punându-l făţiş în faţa faptelor constatate. Şi înşiruie dinainte evenimentele, avertizându-l că a nega înseamnă timp pierdut. Infractorul priveşte fix pe anchetator. Incearcă poate să se ia la luptă cu gândurile celui din urmă, încumetându-se să le poată gâtui orice putere de voinţă. Procesul psihologic începe să devină interesant.

D. inspector Frânculescu luând interogatoriul delicventului

Acuzatul e un băiat de douăzeci şi opt de ani, slab, cu faţa prelungă şi doi dinţi lipsă. Are la activul lui, — în decurs de câteva luni un şir imens de spargeri.

— Ţicule, în cutare noapte ai spart magazinul de pe Şelari. Povesteşte cum s'a petrecut faptul.

Inculpatul tace.

— Vrei să-ţi spun eu să te ajut?... De pe umerii celor doi tovarăşi cari au făcut capră sub tine, te-ai urcat pe „grilă" şi de-acolo te-ai agăţat de fereastra luminatorului şi deschizând-o, ai sărit prin ea în prăvălie.

— Eu nu ştiu nimic...

— Spune cum ai operat înăuntru la tejghea. Cu speraclu, nu-i aşa?

— D-le inspector, d-voastră mă siliţi să mint...

Dece să minţi când tovarăşul tău a dat pe faţă totul. Iată declaraţia lui... şi d. Frânculescu îi flutură prin faţă o bucată de hârtie, pe care-i scris cu totul altceva.

Ochii spărgătorului se aprind de mânie.

— Va să zică el v-a spus că eu am făptuit spargerea dela magazinul de pe Şelari?

— Eu de unde aveam să ştiu?

— Dacă e aşa atunci să intre şi el la apă...

Fără să stea mult pe gânduri, Ţicu Andrei vestit spărgător prinde să-şi deslege limba.

..Erau trei tovarăşi. Toată ziua hoinăriau prin oraş „studiând" magazinele cari li se păreau lor că puteau fi prădate cu uşurinţă. Era însă un studiu metodic, plin de prudenţă. Dacă astăzi apăreau într'un loc, mai treceau pe acolo doar peste câteva zile. Iar noaptea între orele 12—1 dădeau lovitura, având grijă ca pe înserat, înainte de-a se trage oblonele unul din com plici să se strecoare în magazin şi sub pretextul că vrea să cumpere ceva, să observe dacă banii au rămas în tejghea. Cel care intra înăuntru, strecurându-se prin luminator nu putea fi simţit căci pantofii cu talpă de cauciuc, nu-i trădau paşii. Operaţia la tejghea, făcută cu mare grabă, cu ajutorul unui speraclu sau a unei tesle, era întotdeauna încununată cu succes.

Dar spargerile se făceau după ore. Spre zori când începea să circule tramvaiele, veniau rândul vitrinelor. Sprijinit de fereastră, cu pumnul înfăşurat într'o cârpă spărgătorul izbia puternic reuşind totuş să nu producă sgomot. Prin deschizătura făcută îşi introducea apoi braţul până la umăr luând toate obiectele care-i cădeau la îndemână. Tot Ţicu Andrei opera tejghelele magazinelor, introducându-se prin pivniţa acestora.

Vorbitorul se opri.

Dăduse la iveală un număr respectabil de furturi.

— Atât?.. Vezi poate îţi mai aminteşti de ceva. Delicventul îşi cercetă minuţios memoria. Inalţă din umeri descurajat. Nu mai găsia nimic....

D. Frânculescu mai aştepta....

— Ei?...

Deşi neterminată, ancheta putea fi socotită ca una din cele mai uşoare. Ţicu Andrei dăduse repede drumul destăinuirilor. Un truc uşor fusese deajuns, ca să se poată prinde în laţ.

Şi d. Frânculescu gândi la numărul imens de anchete făcute de d-sa, în decurs de peste două zeci şi cinci de ani de carieră.

Cât studiu psihologic depus de fiecare dată, câtă diplomaţie, pentru a smulge cu cât mai puţină trudă mărturisirea faptei comise! Deaceia i se şi cuvine pe drept locul pe care-l ocupă astăzi şi orice infracţie gravă, oricât ar fi de încâlcită o clarifică uşurând astfel atribuţiile judecătorului de instrucţie.

MARGARETA NICOLAU

Puteţi deslega aceste enigme?

INTENŢIONAM în articolul de faţă, să dăm cititorilor noştri o mică lecţie de criminalistică. Următoarele fotografii au ieşit din laboratoarele de poliţie ştiinţifică şi ilustrează delicte reale. Fără alte indicii, în afară de documentele pe care le publicăm, detectivul a putut stabili inexactităţile din declaraţiile martorilor, a descoperit puncte de un interes vital în afacerile pe care le ancheta ajungând astfel la descoperirea adevăraţilor delicvenţi. Aci sunt misterele. Citiţi mai întâi enunţarea fiecărui caz şi studiaţi apoi fotografiile, închipuindu-vă dacă vreţi, că aţi fost chemat să faceţi lumină. Când vă veţi fi construit o teorie, citiţi reala soluţie a expertului:

I

O misterioasă combinaţie de incendiu şi fatalitate a adus următoarea problemă înaintea autorităţilor poliţieneşti din Massachusetts. O alarmă dată în zori de zi a adus pompierii într'o cameră de culcare, unde o femee zăcea moartă în aşternuturile patului ce ardeau mocnit. Incăperea era înegrită de fum, dar la anchetă, detectivii stabiliră că femee nu murise nici de arsuri şi nici de sufocare, ci din cauza unor lovituri ce-i fracturaseră craniul.

Soţul său spunea că dormise în camera alăturată şi că s'ar fi trezit din somn abia atunci când fumul ajunsese la el şi începuse să-l înece. Sărind din pat, povestia el, încercase să intre în odaia soţiei sale, dar flăcările îl siliseră să se retragă. Asta era tot ce ştia.

„Dar cum explici fractura pe care o prezintă craniul soţiei d-tale?” a întrebat detectivul.

Motivarea a fost că un tablou greu ce spânzura deasupra căpătâiului victimei, căzuse lovind o lampă cu petrol, care incendiase camera. *Era acesta adevărul?*

Deslegarea acestui mister se află în primele două fotografii dintre care una reprezintă încăperea unde a fost găsit cadavrul femeii iar cealaltă, camera unde soţul pretindea că dormise.

Pentruca să puteţi rezista mai bine ispitei de a citi soluţia expertului, am avut grija să punem deducţiile la sfârşitul acestui articol.

Camera soţului

Camera soţiei

II

Ciudata problemă a unui testament falsificat, a fost supusă spre soluţionare, faimosului expert Fordyce Wood, din Middle West şi Western States, Statele Unite. Acest caz a apărut de trei ori înaintea Curţei Supreme din Iowa. Preşedintele unei bănci, casierul şi un funcţionar au jurat că fuseseră martori oculari la semnarea unui testament, de către o femee oarbă. Martorii aceştia redau chiar detailat cuvintele schimbate de părţi, mai înainte ca testamentul să fi fost semnat.

Cititorul este acum invitat să ia rolul expertului Wood, să studieze fotografia mărită a semnăturei de pe testamentul femei oarbe şi să găsească dovezi pentru sau împotriva depoziţiei martorilor.

Cine are ochi de detectiv, va putea descoperi dacă documentul a fost sau nu falsificat.

III

Dăm aci fotografia unui cek prezentat executorilor judecătoreşti — cari lichidau averea unei persoane moarte, de către un medic din Oregon. Fusese scris în întregime de către pacient, cu puţin înaintea morţii sale, ordonând plata unor servicii profesionale. Nu se ştie cum, cekul a trezit bănuelile executorilor, cari l-au dat unui expert spre examinare. Primul lucru pe care l-a făcut acesta din urmă, a fost să-l fotografieze.

Presupuneţi deci că sunteţi expertul şi că aţi fost chemat să vă daţi părerea, dacă cekul e fals sau nu. Suma este mică, aşa că nu înseamnă mult pentru averea din care urmează să se plătească, dar veţi păta pentru totdeauna reputaţia unui respectat profesionist, în cazul că veţi da verdictul unui fals.

Soluţia este clară în fotografie, pentru cei cari au ochi de văzut. Vă dăm totuş un mic indiciu, spunându-vă că puteţi neglija semnătura şi că aci trebue să vă concentraţi asupra datei.

IV

Avem apoi problema altui cek falsificat, tot din Oregon. Patru „martori oculari” au apărut înaintea unui tribunal, declarând că au fost de faţă la onorarea unui cek. Ei spuneau mai departe, că scriseseră cu consimţământul titularului la facerea documentului chiar, următoarele cuvinte: „pay in full” (plată completă). Titularul pe de altă parte, susţinea cu vehemenţă că documentul fusese falsificat.

— „Cekul” spunea el reprezenta o plată *parţială* asupra contului meu, dar n'am de partea mea decât decizia expertului examinator, Mr. Fordyce Dood”.

Expertul cercetă documentul şi-şi făcu raportul, în baza căruia tribunalul declară fără ezitare, că declaraţia martorilor fusese falşă.

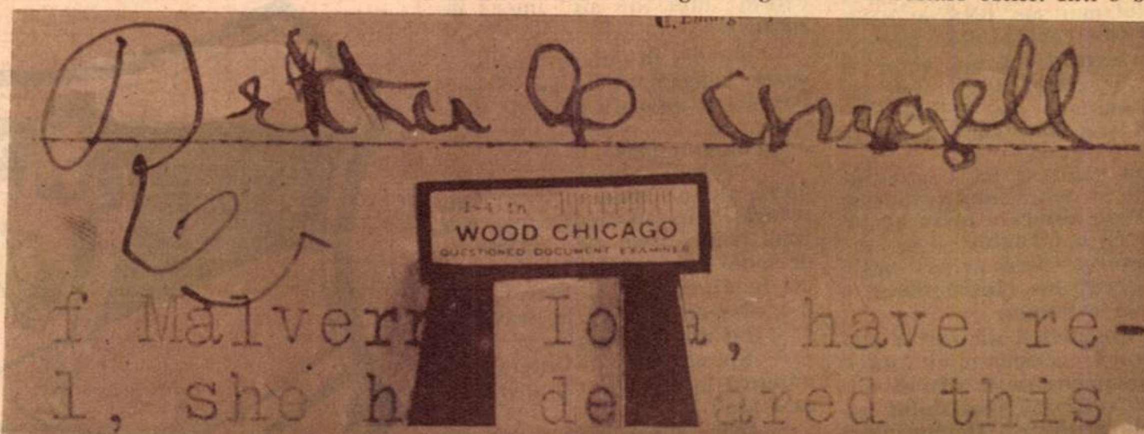
Priviţi cu atenţie fotografiile şi vedeţi dacă puteţi spune cum a dovedit expertul, că se făcuse o falsificare. Prima fotografie reprezintă o parte din cek, a doua, este o mărire a punctului principal, iar a treia este o mărire a părţii de pe verso. Ochiul expertului a fost imediat atras de detaliul care a deslegat enigma. Amintiţi-vă că perforările pe care le vedeţi pe document, sunt semnul anulării, pe care banca îl aplică după onorarea unui cek.

* * *

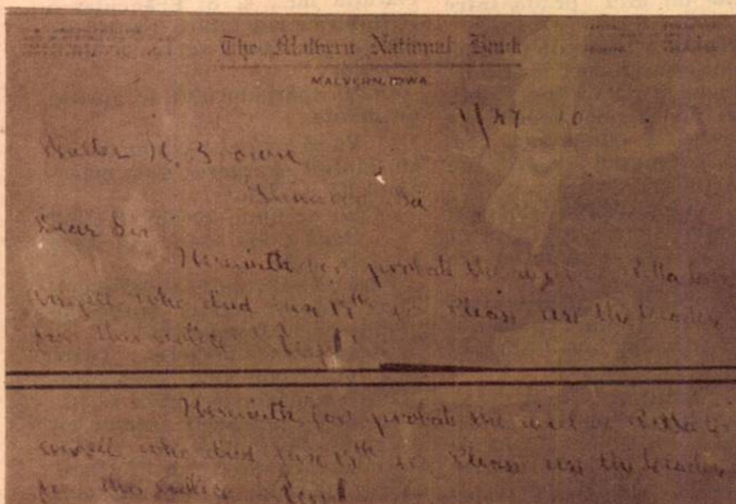
Acum, că v'aţi exercitat puţin facultăţile deductive si inductive, studiând câteva din problemele ce se prezintă adesea experţilor, vă vom introduce în secretele criminalistului profesionist şi-l veţi urmări în activitatea sa cotidiană, deslegând enigme ce ar pune în incurcătură pe cel mai dibaciu dintre detectivii cari apar în nuvelele de aventuri, atât de gustate astăzi.

Putem începe următoarea povestire, luată din viaţa reală, cu teoria că atunci când anchetatorul găseşte un om mort împuşcat *„prin faţă”*, în 99 la sută din cazuri, victima a fost chemată de şoapta sau vocea scăzută a asasinului şi făcută să vină cu faţa în ţeava armei. Acest ciudat fapt a dus la elucidarea unei crime ce s'a produs la miezul nopţii, într'o fermă din împrejurimile Massachuset-ului. Straniile circumstanţe ale acestui caz, ne arată că prea adesea aparanţele pot dicta grave erori judiciare şi că pentru a le evita, detectivul trebue să facă uz de toată perspicacitatea de care e capabil.

Un bătrân bogat locuia cu fiul şi ginerele său într'o vilă, la o mică distanţă de care se afla ferma unui agricultor. Intre acesta din urmă şi ginere exista de mult o duşmănie, cu frecvente manifestări ostile. Intr'o sea-

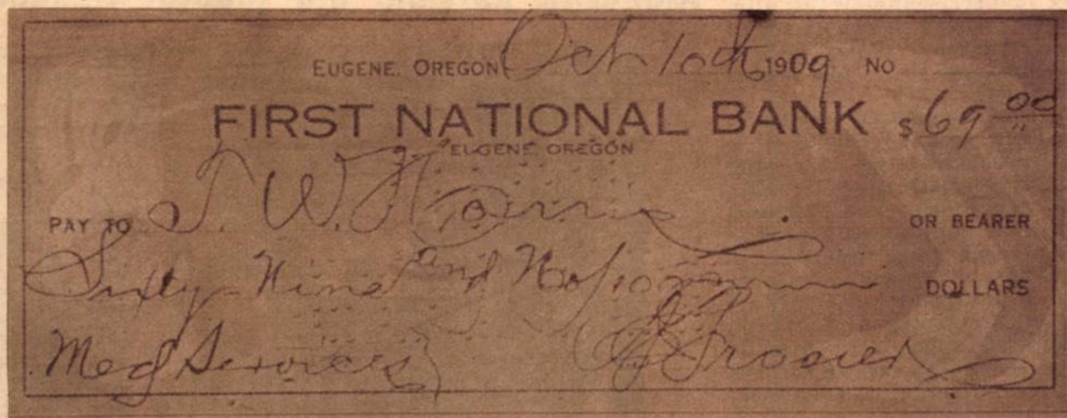

Semnătura femeei oarbe

The Malvern National Bank
MALVERN, IOWA

Scrisoarea anexată la testament şi adresată notarului; jos: Aceeaş scrisoarea cu semnătura falsificată, suprapusă pe numele Retta C. Angell

Cekul falsificat de medic

ră, ginerele părăsi casa pentru a se duce la teatrul din orașul învecinat. Pregătindu-se de culcare, bătrânul trecând pe lângă ușa deschisă, văzu pe fiul său, citind în bibliotecă. Câteva minute după miezul nopții, bătrânul fu trezit de o bubuitură urmată de pași ce se succedau repede, pe podeaua din camera de jos. In timp ce se ridica în capul oaselor, auzi o ușă trântindu-se și un strigăt înăbușit.

Tremurând, se dădu jos din pat și-și chemă fiul. Nu primi însă nici un răspuns și îmbrăcându-și halatul, coborî pe dibuite scările, către hall. Ajuns aci, aprinse lumina și împietri de groază. Pe dușumea înaintea unei portiere, zăcea răsucit, cu fața în jos trupul ginerelui, care avea în partea dinapoi a craniului o rană adâncă. Vaete înăbușite se auziau venind de afară. Era vocea fiului său! Tatăl îl găsi în capătul de jos al scărilor plin de sângele ce șiruia din nenumărate răni, făcute cu cuțitul.

Cineva telefonă poliției, care veni însoțită de o ambulanță și transportă pe fiu la un spital. Anchetatorii se puseră apoi pe lucru.

Glontele asasinului intrase adânc în pervazul unei uși, după ce lovise pe ginere între ochi și ieșind prin ceafă, pornise în sus Experții armurieri ajunseră la concluzia că se întrebuințase o pușcă soldățească. Continuînd cercetările în privință, dădură peste un butoi întors cu fundul în sus, sub o fereastră deschisă. Un cuțit pătat de sânge se afla lângă acest butoi dar nu exista nici un indiciu, care să identifice pe posesor. Urme de praf și de țărână pe pragul ferestrei, arătau că cineva trecuse pe-acolo, după ce deschisese fereastra și smulsese o rețea de sârmă.

Detectivii interogară apoi pe fiu. Putea aduce vre-o lumină asupra ciudatleor evenimente ale nopții?

— „Nu pot spune decât că am rămas să citesc în bibliotecă. Tata s'a dus să se culce. Imi așteptam cumnatul și l'am auzit chiar intrând pe ușă. O clipă mai târziu se auzi o detunătură. Am sărit de pe fotoliul meu, năvălind în hall, pentru a zări o siluetă care disparea pe ușa ce ducea spre scările pivniței. M'am luat după ea. Era un bărbat. L'am prins de braț dar el îmi dădu o lovitură amețitoare și mă măcelări apoi cu cuțitul. Pe când cădeam, l-am văzut sărind pe butoi și dispărând pe fereastră".

—„Nu știi cine e acel om?" întrebă detectivul. „Avea cumnatul d-tale vre'un dușman?"

— „Ei bine... răspunse el ezitând „nu prea-mi vine să vorbesc. N'aș vrea să fac vreo greșală, să aduc o învinuire nedreaptă. Dar fermierul care locuește în proprietatea învecinată, nu-i era de loc prieten. Dar fără îndoială, asta nu înseamnă că trebue bănuit de asasinat!"

Urmă o anchetă la casa fermierului unde se găsi o pușcă de calibrul 32, în magazia căreia se afla urma unui glonte de curând descărcat. Omul fu arestat sub acuzare de crimă.

„Da" zise el „nu pot spune că pușca nu e a mea, dar nu sunt eu asasinul. La mijloc nu e decât o înscenare. Cineva a furat pușca din șopronul meu, în timp ce lipsiam de acasă. Acela-i asasinul!"

Totul acuza pe fermier; era un caz de aparențe ce învinuiau un om prins aproape asupra faptului. Afacerea fu însă dată spre reexaminare unui anume C. J. van Amburgh, expert asistent pe lângă comisarul regiunei și unui armurier. Nu e ușoară munca ce-i aștepta acum pe detectivi la morgă, unde aveau să plaseze cadavrul într'o poziție, care să le permită a măsura cu precizie unghiul descris de traectoria glontelui trecând prin craniul victimei, în raport cu dușumeaua. Această traectorie trasată apoi în casa ciudatei crime, confirmă că glontele împlântat în ușă, fusese cel care provocase moartea victimei. Dar tocmai aci se ivi o mică contradicție.

Dacă glontele ar fi fost tras din culoarul exterior, pe unde pătrundeai în hall, cum spusese fiul, de ce nu făcuse traectoria un unghiu de 90 de grade — adică, de ce nu pătrunsese perpendicular în lemnul ușii după ce străbătuse capul victimei? In cazul de față, însă glontele făcuse un unghiu ascuțit față de lemnul ușii și când se extinse linia acestui unghiu, detectivii avură surprinderea să constate, că ea mergea exact la deschizătura portierei. Ce însemna aceasta, puteți deduce singuri.

Căpitanul van Amburgh extrase atunci cu grijă glontele din lemn. Deși plesnit și turtit, proectilul mai purta încă urmele pe care țeava i le făcuse în momentul când pornia. Detectivul utiliză un microscop puternic și un aparat fotografic special, pentru a identifica tipul proectilului și calibrul puștei, care-și lăsase amprentele pe el.

Aceste instrumente ultra-sensibile dovediră că glontele descărcat era cu puțin, foarte puțin mai mic de calibrul 32, ce se presupunea că fusese întrebuințat de către asasin.

Afacerea luă deodată o nouă înfățișare.

Cum se făcea că glontele avea un înveliș de fier în loc de obișnuita alamă?

Continuându-și cercetările, căpitanul Amburgh descoperi că în timpul marelui războI, Austria improvizase gloanțe cu învelișuri de oțel și consultând un tabel special, văzu că glontele fusese tras dintr'o pușcă austriacă de opt milimetri.

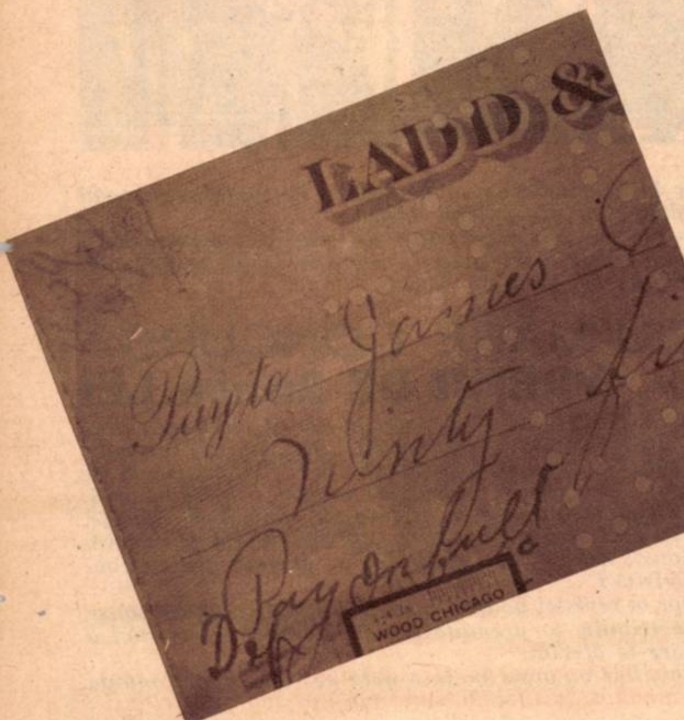
— „A avut fiul d-tale o astfel de pușcă?" fu întrebat tatăl.

— „Imi pare că a adus o astfel de armă din Franța, după eliberare. Era un suvenir, dar mai apoi a dăruit-o" fu răspunsul.

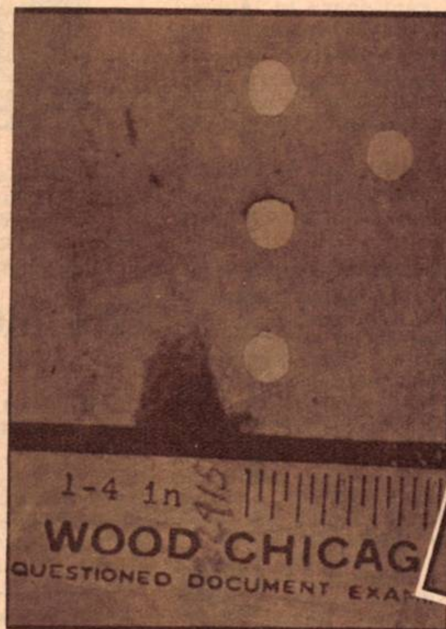
„Nu" zise un detectiv, „am găsit pușca aceea ascunsă într'o hrubă. Arma poartă în magazie urma unui glonte descărcat de curând.

— „Acum vom reconstitui crima, în prezența fiului d-tale, domnule.....

„Criminalul, a furat pușca fermierului a tras un foc și a ascuns-o apoi. In noaptea fatală a tăiat rețeaua de sârmă dela fereastra pivniței, pentru a da iluzia unei intrări forțate și a așteptat apoi în dosul portierei, venirea ginerului d-tale. Pe când acesta intra în casă și închidea ușa, o voce ce se ridica cu foarte puțin deasupra șoaptei, îl strigă dindărătul portierei. Victima se întoarse și la această mișcare, fu împușcată în cap... Asasinul fugi în jos pe coridorul hallului și aruncă pușca în că-

Misterul „Plății complecte"

Punctul falsificării

Partea de pe verso a acestui punct.

mară, cu un sgomot care d-tale ţi-a dat impresia unei uşi trântite, când te ai trezit din somn, în camera de sus. Ajuns apoi pe scările pivniţei, asasinul se înjunghiă în câteva locuri, aruncă cuţitul lângă butoi şi strigă după ajutor.

— „Ştii cine e acest om?" întrebă dramatic detectivul, privind pe fiu ţintă în ochi.

„Da", sună răspunsul omului, care până atunci ascultase expunerea detectivului cu pumnii atât de încleştaţi, încât unghiile îi intraseră adânc în palme. Din moment ce ştii atâta, poţi să ştii totul. Eu sunt ucigaşul şi asta e puşca!

* * *

Urmează soluţiile „misterelor" pe care vi le-am dat la începutul acestui articol.

SOLUŢIA CAMEREI INCENDIATE

Experţii laboratorului de poliţie ştiinţifică au luat două fotografii, una a camerei unde fusese găsită femeea moartă iar cealaltă, a camerei soţului. La examinare, ele revelară lucruri foarte ciudate şi anume: prima dovedia că focul nu fusese „provocat" de o lampă răsturnată, ci de un lichid extrem de inflamabil şi de volatil, cu care camera fusese în prealabil îmbibată. Fotografia prezenta cu claritate o linie de demarcaţie, sub care flăcările nu coborîseră. Deasupra acestei linii focul stricase pe o mică distanţă tapetul de hârtie de pe perete şi se stinsese. La sosirea pompierilor, doar patul mai ardea. Pe perete se contura distinct urma masivului tablou, dar tapetul fusese doar puţin pârlit, în partea de jos a acestei porţiuni. Era deci evident, că tabloul protejase peretele împotriva focului şi că nu căzuse decât când frânghia de care spânzura, fusese arsă de flacări. Şi pe urmă un serveţel ce se aflase sub lampa răsturnată, nu prezenta nici o urmă de arsură.

In fotografia No. 2, se vede că patul din care soţul pretindea că sărise, când isbucnise focul, e neatins — deci, nimeni nu dormise în el.

Focul arsese frânghia tabloului, făcându-l să cadă. Craniul victimei prezenta trei fracturi grave. Bărbatul acuzat, era de meserie atlet şi din trei măciuci indiene pe care se ştia că le ţinea într'o cămară, nu se găsiră decât două. Leziunile de pe capul femeei fuseseră făcute cu o măciucă rotunjită, pe când tabloul ce căzuse, n'ar fi putut face decât o uşoară contuziune.

Inaintea acestor probe sdrobitoare, acuzatul se văzu nevoit să facă mărturisiri complete.

SOLUŢIA TESTAMENTULUI FALŞ

Obiectivul fotografic scrută semnătura femeii oarbe şi semnală că în multe locuri cerneala nu se scursese din peniţă, lăsând sgârieturi în alb pe hârtie. Ceeace deschise însă ochii examinatorului fu faptul că cele două litere „tt" din semnătura „Retta C. Angell" fuseseră retrasate cu cerneală. (Fotografia No. 3).

De unde avea să ştie o femee *oarbă* că peniţa sa lăsa goluri şi cum se făcea că mai înainte de a merge mai departe, se opria să corecteze acest defect — adică să retraseze literele? Grija cu care sunt scrise literele „ng" din numele Angell indica retuşuri ce se contrazic complet cu ideea că semnătura ar fi fost a unei femei oarbe.

Această semnătură a fost prezentată la trei judecătorii şi de fiecare dată s'a emis un verdict împotriva martorilor. In Iowa, însă, procedura judecătorească nu admite contestarea unei semnături, dacă nu se indică şi autorul falsului; expertul mai avea însă şi fotografia unei scrisori anexate testamentului falsificat, şi adresate notarului. Fotografia No. 4 reprezintă această scrisoare, iar fotografia No. 5 reprezintă acelaş document, cu semnătura testamentului falşificat (exceptând "R"ul) suprapusă pe numele „Retta C. Angell", acolo unde apare în scrisoarea anexă. Se va observa în afară de izbitoarea asemănare dintre caracteristicile generale ale scrisului că autorul acestei scrisori întâmpina aceeaş greutate la facerea literei „t" (în ultimul cuvânt" Respt) ceeace se observă şi în semnătura testamentului falşificat.

SOLUŢIA CEKULUI FALSIFICAT

Bănuiala expertului a fost trezită de trăsătura din stânga a cifrei „0". Când a examinat documentul cu lupa a descoperit că „0" fusese trasat peste cifra „1". Cifra „9" fusese totuş făcută cu artă în aşa fel, încât să prezinte aceeaş caracteristică de îngroşare, ce sugerează o tendinţă naturală a scriitorului de a-şi forma curbele din linii drepte. Dacă nu priviţi atent însă, nu vedeţi nimic suspect în cifra „0". Dar această dată dovedi că cekul fusese în întregime falsificat, cu mult în urma datei pe care o indica şi substituit unui alt cec de aceeaş valoare, care fusese plătit de bancă. „Falsificatorul" a pierdut din vedere în primul rând, că ochiul lupei avea să demaşte suprapunerea cifrei „0" iar în al doilea, că formularele de cek tipărite: „Eugene, Oregon... 191... n'aveau să fie întrebuinţate decât după 1 Ianuarie 1910.

SOLUŢIA MENŢIUNEA „PLATA COMPLETA"

Când s'a examinat cu atenţie cuvântul „ful" sub o lupă puternică, aşa cum apare în fotografie, s'a văzut că cerneala s'a întins în jurul găurilor, cu care banca-şi marcase anularea cecului. Cerneala apare şi pe dosul cekului, reprodus în fotografia a treia.

Aceasta dovedeşte că „l" din „full" *nu* era acolo la vremea când cekul a fost prezentat şi plătit.

Alegerile parţiale din judeţul Hunedoara

La secţia No. 1 din Petroşani: Desinteresul cetăţenilor.

Biroul de votare dela secţia No. 1 Petroşani.

In ziua de 11 Septembrie c., a avut loc la Petroşani, congresul asociaţiei învăţătorilor din judeţul nostru.

Fotografia de mai sus reprezeintă un grup de congresişti in frunte cu: 1) d. Sabin Jula, preşed. asociaţiei şi al congresului şi 2) d. P. R. Petrescu, inspector şcolar.

UN NOU MARE CONCURS

PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original:

In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc complectate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu menţiunea pe adresă: pentru concursul *„PERLODONT".*

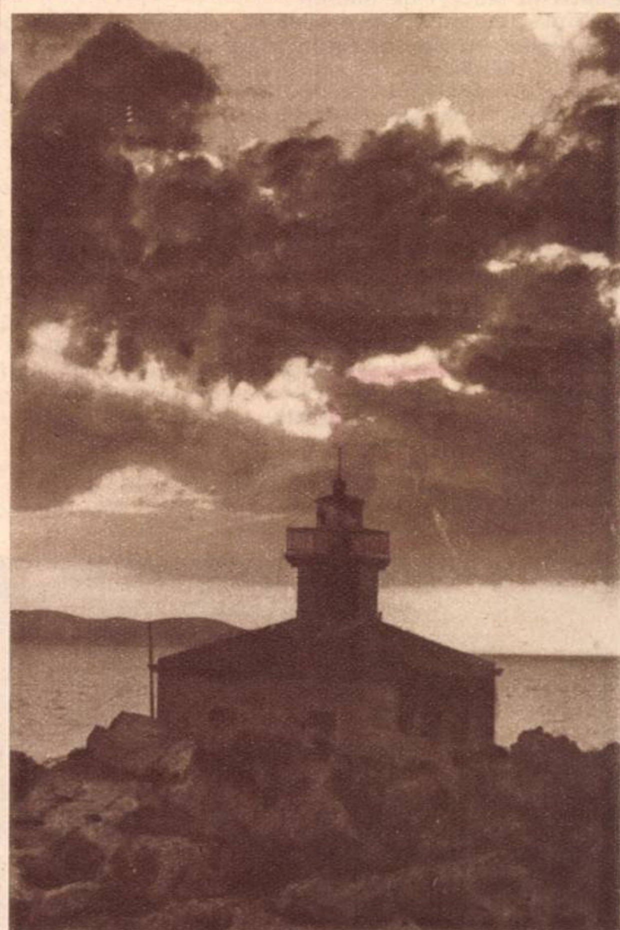
Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea şanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 şi cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunţa ulterior.

PRIN JUGOSLAVIA

Un prieten care şi-a făcut vilegiatura la Ragusa în Jugoslavia, ne trimite fotografiile de faţă, care reprezintă:

St. sus: *Biserica Patronului oraşului, Sfântul Ioachim;* dr. sus: *Vedere generală a Ragusei, cu forturile;* sus: *Piaţa principală din Ragusa;* dr.: *Farul depe coasta nordică, în Adriatica;* jos: *Vedere generală a plajei din Makraschek, o localitate balneară, apropiată de Ragusa.*

CIUDĂȚENII

„PROPRIETARUL LUMINII"

PE multe clădiri din Anglia și mai cu seamă în anumite ulicioare strâmte sau pe locuințele din piețe nu prea mari, se află o mică inscripție de metal, cu următorul cuprins: *„Ancient Ligths"* în traducere românească: *„A fost lumină"*. In zadar vei întreba pe trecători ce înțeles au aceste cuvinte, când lumină a fost, este și va fi mereu... Descifrarea misterului nu ți-o poate da decât un avocat și anume un avocat specialist în afaceri de imobile.

Inscripția de metal nu e altceva decât expresia unui drept care aparține stăpânului casei, când vrea să facă uz de acest drept. Căci stăpânul casei este și proprietarul luminii pe care o deține din momentul construcției. Căci iată ce se poate întâmpla: dacă vreme de douăzeci de ani s'a bucurat de lumina soarelui în toată splendoarea ei și dacă în toate camerile razele pătrundeau cu egală libertate, se poate întâmpla ca peste drum cineva să înalțe un palat de zece-cincisprezece etaje, care fură astfel prin înălțimea lui, bătaia de aur a soarelui. (In Anglia soarele fiind mai puțin fierbinte, decât în regiunile noastre).

Intâiul proprietar bate o inscripție: *„A fost lumină"* — și numai prin prezența acestei inscripții, și-a manifestat interdicția de a se ridica o clădire mai înaltă ca a sa, care să-i răpească fie și o parte numai din razele soarelui. In caz când nu ține seamă de fatidica inscripție, noul proprietar poate fi dat în judecată de vechiul proprietar — *proprietarul luminii* — care să silească pe noul, să dea jos atâtea etaje din clădirea sa, până ce nu mai împiedică intrarea soarelui în locuința vechiului proprietar.

Astfel de procese nu sunt rare, și vechiul proprietar are totdeauna câștig de cauză, dacă poate face dovada cu martori, că pe clădirea sa se afla de mult inscripția că „a fost lumină".

Sus: *Bobby, polițistul englez, reglementând circulația la Londra, într'o zi cețoasă;* stg.: *La intersecțiile șoselelor cu calea ferată unde nu există bariere, s'au montat semnale, de care însă automobiliștii nu vor să țină seamă.*

JAFUL LA ORA FIXA

MAI sunt și alte ciudățenii juridice în Anglia, — care-și face o cinste din a păstra cu veacurile legile ei. Astfel e deosebirea pe care justiția britanică o face între *„infracție"* și *„jaf"*. Deosebirea însă — cum ar crede orice european — nu ține de faptul în sine, de efectul faptului sau de calitatea obiectelor furate — *ci de ora la care s'a comis fapta.* Infracțiile sunt pedepsite mult mai ușor decât jafurile. Când vre-un „șmecher", vre-un „fraier" vre-un „baron" vrea să-și micșoreze riscurile unei expediții în casa altuia, își face treaba (dacă poate) între orele 6 dimineața până la 9 seara. Dacă a întârziat și a săvârșit fapta numai cu un sfert de ceas mai târziu, e amenințat — dacă îl prinde cineva — de o pedeapsă îndoit de mare. Jaful e o denumire specială pentru furtul făptuit în timpul nopții, pe întunerec. Altfel hoția — indiferent de calitatea obiectelor sau valoarea lor — se numește „infracție" simplă.

Tot astfel stau lucrurile şi în ce priveşte drepturile proprietarului de a se apăra. In timpul dela 6 dimineaţa la 9 seara nu-i e îngăduit să tragă cu puşca sau revolverul împotriva răufăcătorilor. Numai împotriva „jefuitorilor", adică a acelora răufăcători, care ar prefera să „lucreze" în timpul nopţii. Altminteri proprietarul, chiar în legitimă ocrotire a averii lui, e supus unor aspre pedepse. Deasemenea nu are drept să tragă asupra unor jefuitori pe care i-ar vedea în casa vecinului. Nu are acest drept decât în cuprinsul proprietăţii lui. Dacă un chiriaş are nenorocul să rănească un jefuitor într'o cameră învecinată aceleia pe care o ocupă, jefuitorul deşi prins asupra faptului, are drept la despăgubiri!

CATEVA CIUDAŢENII MAI MICI

NIMENI n'are voe să dea faliment dacă datoriile sunt sub cincizeci de lire. Legea nu recunoaşte un atare faliment.

Dacă răneşti pe cineva şi acesta moare în răstimpul unui an, eşti dat drept ucigaş. Dacă rănitul moare însă în urma rănilor primite, numai cu o oră peste anul prevăzut de lege, vinovatul nu mai e ucigaş ci bătăuş. Dacă deci un tâlhar împuşcă un om cinstit, iar acesta, mulţumită îngrijirilor medicale moare ceva mai târziu decât un an, acel tâlhar nu va fi urmărit de lege ca asasin. Cel mult va fi judecat ca infractor şi bătăuş, va primi o pedeapsă destul de uşoară, dar nu-şi va pierde viaţa ca un asasin.

Există un paragraf în legislaţia engleză, după care soţul e vinovat laolaltă cu soţia pentru unele delicte făptuite numai de soţie, chiar fără ştirea soţului. Dacă soţia comite o excrocherie,, o înşelăciune sau un furt, soţul e silit să apară şi el pe banca acuzaţilor, fie că e bănuit sau nu, vinovat sau nu. Contrariul nu are aceiaşi valabilitate: soţia nu e niciodată vinovată de faptele soţului.

Când o femeie îşi înşeală soţul, legea o pedepseşte numai *cu consimţământul soţului:* altfel, femeia e nevinovată.

Dacă soţul şi soţia pier în acelaş timp într'un accident (de cale ferată, de înec, de sinucidere etc.) bărbatul (chiar dacă ar fi mai tânăr ca soţia) se socoteşte *a fi murit cel dintâi,* ca fiind mai robust. Această prevedere legală, deşi pare de mică însemnătate, este hotărîtoare în procesele de moştenire, unde se desbat uneori interese de valoare uriaşă.

RESPECTA ENGLEZII LEGEA?

AR fi greu să se afirme că englezul, crescut în cea mai strictă disciplină familiară şi în severa respectare a tuturor prescripţiilor religioase, nu respectă legile ţării. Convingerea că legea a fost instituită numai spre a corespunde unor nevoi permanente ale societăţii şi individului în societate, e atât de mare, încât sunt în Anglia în vigoare legi care au fost puse în aplicare din Evul-Mediu. Ceeace a fost socotit drept, omenesc şi legal acum cincisute de ani, trebue să fie şi acum.

Cu toate acestea englezii pun cerinţele vieţii cu mult de-asupra cerinţelor legii, şi eludează legea cu un entuziasm şi o convingere — demne de un cetăţean al continentului nostru!

Un caz mai recent — adică foarte modern.

Pe străzile Londrei, unde circulaţia împiedicată de aglomeraţia vehiculelor este îngreuiată şi de ceaţa deasă, care ţine mai mult de şase luni pe an, viteza automobilelor este fixată la un număr redus de chilometri pe oră. Desigur, o bună parte din automobile de supun prescripţiilor legale. Poliţia londoneză posedă o echipă de motociclişti secreţi care străbat nu numai Londra, dar şi împrejurimile, spre a veghia la stricta aplicare a ordonanţei comunale.

Dreapta: *Nici o casă inaltă nu se poate clădi la Londra, fără autorizaţia proprietarului clădirii, care din cauza noului imobil, n'ar mai avea soare;* jos: *Parlamentul englez.*

Dar la ce e bun automobilul, dacă nu la viteză? Incet, omul poate merge şi pe jos. Iar automobilism inseamnă sportul iuţelii — şi cea mai mare parte din proprietarii automobilelor de lux, au cumpărat acest vehicul tocmai pentru viteza lui, devenită o nouă plăcere şi un viciu rafinat.

Cum au eludat englezii legea?...

Clubul automobiliştilor din Londra a creat o contra-echipă de motociclişti, cari urmăresc pas cu pas pe motocicliştii poliţiei, cunoscuţi în urma unui spionagiu bine-verificat. La toate încrucişările de străzi se află câte un om al clubului, care printr'un gest secret face semn automobilistului, dacă pe acea stradă se află sau nu agentul poliţiei. Se află?... Merge 25 km., pe oră. Nu se află?... Ii dă drumul cu 80 km., — indiferent de cadavrele sau căruţele răsturnate, pe care le va lăsa în urma lui. — W.

SPIONAJ

de DUCICA KOMPALICI

SUNT fiica unui medic sârb, dintr'un mic orăşel aproape de Subotica.

M'am născut în 1897. Ţinutul nostru aparţinea înainte de răsboi Ungariei. Mama mea era vieneză şi după dorinţa ei, am fost trimisă la treisprezece ani — în 1910 — într'un pension la Londra. Dar vai! pensionul era tixit cu fete de origină germană, rusă, scandinavă şi mama mea, în urma unei vizite pe care mi-a făcut-o după câteva luni, afirmă că eu vorbiam engleza mai puţin bine ca înainte.

Ea începu să caute o familie veritabil engleză. Găsi una care tocmai sosise din Australia. Am devenit deci pensioanara a două amabile bătrâne din Sydney. Am rămas la ele până în 1914; pe urmă, după ce am fost internată două luni şi jumătate, am putut să mă înapoiez în patrie, trecând prin Scandinavia.

La această epocă aveam 17 ani.

Până atunci, în afară de câteva detalii, viaţa mi se scursese destul de banal. Eram chiar pe punctul de a mă căsători cu un funcţionar de stat, pe care părinţii mei mi-l aleseră ca soţ. Era fără îndoială o alegere excelentă, dar în Februarie 1915 am făcut cunoştinţă cu un locotenent german, care trebuind să se înapoeze pe frontul sârb, şedea în pensiune la noi.

Păstrez încă, câteva fotografii de-ale lui. Astăzi, fireşte nu l-aş mai găsi frumos, ci chiar antipatic... dar la 17 ani, când întâlneşti un tânăr de 24 ani, îmbrăcat într'o uniformă atât de frumoasă...

Insfârşit, era prima aventură mare şi frumoasă din viaţa mea. Părinţii mă ameninţară cu desmoştenirea şi eu mai continuai a „flirta" şi a purta corespondenţă cu un german, socotit de tatăl meu — patriot sârb — ca unul din cei mai primejdioşi inamici.

Sus: *Moştenitorul tronului englez, pregătindu-se să se urce în avion.*

Jos: *Prinţul de Walles de vorbă cu doi conducători indieni.*

Dar dragostea este totdeauna mai puternică decât sfaturile părinteşti şi în luna Iulie a aceluiaş an, cu toată opunerea părinţilor mei, am părăsit oraşul natal, părinţii, amicii şi l-am urmat în Germania.

El plecase în Colonia, unde fusese destinat serviciului de spionaj. Nu îndeplinia acolo decât o însărcinare puţin importantă dar unul din amicii săi, colonel, un „as" al acestei meserii, se interesă de mine dela prima noastră întâlnire.

A fost mai întâi politeţea datorită amicei unui camarad, pe urmă o afecţie mai puternică şi mai puţin dezinteresată.

Intr'o zi am vorbit de Londra şi eu i-am destăinuit că trăisem acolo patru ani şi că vorbiam engleza cu un puternic accent australian. La început colonelul nu luă cuvintele mele în serios, dar când îşi dădu seama de adevărul lor, îmi sări de gât entuziasmat.

— Iată femeia pe care noi o căutam în zadar de un an... D-voastră veţi deveni steaua serviciului nostru, teroarea englezilor. Vreţi să câştigaţi repede şi fără multă greutate o mare avere, aducând în acelaş timp servicii enorme Germaniei? mi se adresă el transportat...

— Vă rog să mă credeţi, dar n'au fost nici banii, nici onoarea, ceeace mă ispiti, ci această viaţă, viaţa spioanelor celebre,

cărora romanele şi ziarele le-au relatat de mii de ori aventurile şi bravura.

Am acceptat propunerea. Am fost supusă mai întâi unui scurt „stagiu de ucenicie", în care colonelul, un alt ofiţer şi o femeie îmi dădură mii de sfaturi preţioase şi utile.

Inarmată cu un paşaport suedez, am plecat cu destinaţia Elveţia. La Berna am devenit subit australiană. Dar spre marea mea stupefacţie, am primit ordinul de a pleca... nu la Londra, ci în America de Sud. M'am îmbarcat la Genova şi după mii de dificultăţi — cu toate că identitatea nu mi-a fost niciodată contestată — am ajuns la Buenos-Aires.

Acolo a trebuit să aştept mai mult de două luni, înainte de a mă reîntoarce în Europa, adică în Anglia.

Am revăzut Londra la 4 Ianuarie 1916 după o absenţă de peste doi ani. Inchipuiţi-vă prima mea zi petrecută la Londra, unde îmi trecusem copilăria şi unde în orice moment aş fi putut fi recunoscută...

Am evitat cu multă grijă cartierele Finsburry Park, unde locuisem şi unde familia australiană îşi avea încă reşedinţa.

Cum era de prevăzut, eu jucam rolul unei bogate moştenitoare venită în Anglia, pentru a regăsi moştenirea rămasă dela bunicul său, mort de 24 ani.

Am făcut o vizită unuia dintre cei mai celebri avocaţi ai Capitalei, căruia-i fusesem recomandată în particular de un bogat industriaş sud-american. Prefer a nu da în vileag numele acestui excelent jurist, care primindu-mă ca pe propria sa fiică mi-a făcut invitaţia să locuesc la familia sa — ceeace am refuzat dealtminteri.

Tot el mă introduse în cea mai bună societate londoneză încercând în acelaş timp să-mi recâştig moştenirea.

Aveam cu mine o serie de hârtii false — fabricaţie germană — şi cum banii nu-mi lipsiau, am devenit repede una din obicinuitele celor mai bune saloane burghezeşti.

Am făcut cunoştinţă cu deputatul W. şi cu un funcţionar din serviciul aeronautic de război. Acesta din urmă, un tânăr fermecător de 29 ani, era în raport permanent cu mai mulţi ofiţeri din serviciul său şi cele vecine; mă prezentă unuia din amicii săi maiorul Th. cu care am petrecut tot cursul zilei la Westcliff, pe ţărmul mării. Seara el nu se înapoie cu noi şi dispăru fără a-şi lua adio.

— Nu te supăra — îmi spuse amicul meu — el a trebuit să plece brusc. Iţi fac această mărturisire, pentrucă-mi eşti o bună prietenă şi ştiu că nu vei vorbi nimănui. El a pornit spre Germania.

— Spre Germania?..

— E în serviciul nostru de spionaj şi va trebui să petreacă acolo o lună.

* * *

Nu mi-am pierdut capul şi primul gând a fost de a mă îndoi de exactitatea informaţiilor lui. In cursul uceniciei mele la Colonia, mi se vorbise adesea de cursele ce se întind spionilor şi începu să-mi fie teamă.

Poate că sunt urmărită fără ca eu să ştiu ceva şi pălăvrăgeala lui nu e altceva decât un laţ întins...

Am rămas cu el, decisă fiind a vedea clar ce se petrece. In plină noapte am fost deşteptată de o sonerie. In timp ce amicul meu deschidea uşa, eu m'am prefăcut că dorm. Era unul din camarazi lui, un ofiţer.

— Eşti singur... îl întrebă el.

— Da... s'ar putea spune... dealtminteri ea doarme ca un urs.. de ce e vorba?

— De lucruri grave.

Sunt prietenul tău de câţiva ani şi speram să te cunosc mai bine. M'am înşelat...

Ei închiseră uşa şi eu ridicată în grabă, mi-am lipit urechea de uşă şi am ascultat scena.

— Ce vrei să spui?

— Ştii bine... Am primit ordinul să te arestez. Ştii ce te aşteaptă... Iţi dau o jumătate de oră pentru a-ţi scrie câteva scrisori de adio... şi dacă din întâmplare tu n'ai revolver...

— Am un serviciu a-ţi cere. Persoana care este aici e o femee din cea mai bună societate. Ea să nu ştie nimic. Vreau s'o îndepărtez imediat, sub pretextul unei curse urgente. Imi promiţi că vei face astfel, pentru ca reputaţia ei să nu fie cu nimic compromisă de acest incident...

Stupefiată, m'am urcat în pat.. Este oare posibil.. Tânărul D. N. să fie un spion ca şi mine? Dacă aş putea să-l salvez?

Dar aceasta ar fi fost ceva prea îndrăzneţ şi fără a-l fi salvat, aş fi cauzat pierderea mea.

Opt zile după aceea, maiorul Th. a fost arestat şi împuşcat la Königsberg. Am răzbunat astfel moartea prietenului meu.

*

In a şasea lună de şedere a mea la Londra, am făcut cunoştinţă cu prinţul de Walles. Aveam o voce plăcută şi am cântat cu prilejul unei serbări dată în scop de binefacere.

Toţi artiştii au fost prezentaţi prinţului, care adresă câteva cuvinte fiecăruia din ei.

— Sunteţi artistă de profesie? mă întrebă el...

— Nu Sire... Sunt fizionomistă.

— Fizionomistă? Ce înţelegeţi prin asta domnişoară?

— Inseamnă că eu studiez figurile omeneşti, pentru a le prezice viitorul...

(Fiecare cuvânt pronunţat era cu îngrijire preparat de mai înainte).

Cuvintele mele îl interesară mai mult decât m'aş fi aşteptat.

— Ce credeţi despre mine, de exemplu?

Şi acest răspuns era preparat de mult timp.

— Gura voastră alteţă îmi spune că veţi muri peste puţin timp...

— Glumiţi!... Voi muri cel puţin pe câmpul de onoare?

— Nu cred Majestate... Veţi fi ucis de o femeie, care totuş vă va iubi mult...

— Sper să vă revăd în curând... îmi spuse prinţul părăsindu-mă.

In seara aceea am avut impresia că am ajuns pe pragul celor mai îndrăzneţe planuri.

Mă şi vedeam prietena şi sfătuitoarea moştenitorului tronului, femeea în stare a săvârşi fapte care ar face să pălească pe acele ale Matei Hari şi ale altor spioane celebre.

*

Două zile după aceea revăzui pe prinţ, care se arătă şi de astă dată extrem de amabil şi cordial faţă de mine. Poliţia începu atunci să supravegheze pe aceea care interesa pe idolul Angliei.

Am primit vizita unui inspector dela serviciul controlului străinilor şi după diverse chestiuni asupra identităţii mele, asupra oraşului natal, a familiei şi veniturilor, mă rugă să-i remit paşaportul şi să nu părăsesc Londra.

*

Am rămas deci fără paşaport, supraveghiată, ştiind că la sfârşitul instrucţiei, identitatea îmi va fi dată pe faţă.

Nu puteam avea nici o îndoială asupra soartei care mă aştepta... Una din agentele noastre de legătură, chelneriţă într'un mare tea-room era însărcinată a-mi remite ultimile instrucţii şi de a primi ştirile date de mine. Era extrem de dibace şi nu cred că poliţistul cel mai viclean, ar fi putut vreodată descoperi că aducându-mi-se ceai pe o tavă, pe urmă revenind pentru a-mi oferi prăjituri — aproape fără a-mi vorbi — ea servia nu o clientă, ci spionajul german. Cu o extremă viteză i-am destăinuit neliniştea mea.

— Ştiu tot — îmi răspunse ea — spre marea mea stupefacţie şi făcându-mi plata ea şopti:

— Intâlneşte-te în seara aceasta la orele opt cu deputatul W. şi expune-i cazul moştenirei.

Am părăsit salonul de ceai perplexă şi confuză. Ce să gândesc şi ce să fac? De unde poate şti această femeie ce s'a petrecut între mine şi un poliţist? şi ce legături poate fi între deputatul W., a cărui cunoştinţă o făcusem la avocatul meu şi situaţia mea extrem de critică? Aparţine oare deputatul conservator — descendentul unei familii ilustre — serviciului nostru de spionaj? Pe urmă pot să-i vorbesc de „cazul" meu sau numai de moştenire?

M'am prezentat deci la orele opt seara.

— Nu ştiu dacă d. deputat vă poate primi astăzi căci dela orele două după amiază el nu încetează de a avea vizite. Totuşi, daţi-mi cartea d-voastră de vizită, vreau să încerc... îmi răspunse secretarul său, introducându-mă în sala de aşteptare, unde şase persoane aşteptau deja.

O jumătate de oră după aceia nu mai rămase acolo decât un bătrân surâzător şi cu mine. El se ridică şi prefăcându-se că se plimbă veni la mine şi îmi spuse adresându-mi-se brusc:

— Iată paşaportul — copilul meu.

Du-te în această seară la orele două la M-me L. (el adăogă adresa). Ii vei spune că vrei să lucrezi, fiind trimisă de reverendul H. Ea îţi va spune restul. Şi acum povesteşte deputatului W. ceeace vrei. Totul nu mai are nici o importanţă.

*

In stradă pentru prima oară dela şederea mea la Londra am avut impresia că sunt urmărită de doi poliţişti.

Ştiam că la această oră era imposibil de a face o astfel de supraveghere. Fără a mă simţi îngrijorată, am luat o trăsură care mă conduse la un restaurant, pe urmă la adresa indicată, mă aştepta încă o surpriză. Acolo am găsit un hotel de rendez-vous-uri.

După un moment de ezitare am intrat, am întrebat de M-me L. şi i-am spus ceeace aveam pe suflet.

Era o persoană ca toate patroanele acestui gen de stabilimente. Ea mă măsură cu o privire grăbită pe urmă răspunse.

— Bine. Ne-am înţeles micuţa mea. Du-te la d-ra Hélène, care-ţi va da instrucţiuni.

D-ra Hélène avea cameră la ultimul etaj. Era o femeie de 30-35 ani frumoasă dar prea fardată şi uzată. Imediat ce am intrat ea închise cu îngrijire uşa şi mă conduse în cabinetul de toaletă...

— „Haide, repede.. îmi spuse ea. Te vei îmbarca chiar în noaptea asta. Iată îmbrăcămintea pe care ai s'o porţi. După aceia te voi machia. Ai paşaportul?

— Da, dar mi se pare că doi poliţişti m'au urmărit până aici

— Cu atât mai rău pentru ei Să ne grăbim.

Ea avea o experienţă minunată căci după douăzeci de minute devenisem complet de nerecunoscut.

Trecând pe dinaintea patroanei, ea îi spuse:

— Coboară, cineva trebue s'o conducă pe stradă. Incă odată patroana mă privi fără cea mai mică surpriză şi îmi dori izbândă...

La orele două dimineaţa, un domn bătrân mă primi la al şaselea etaj al unei case din cartierul „Banqué". Mai multe femei erau adunate acolo.

— Sunteţi gata domnişoară, de a semna un angajament pentru trei ani în trupa mea? Plecăm chiar în această noapte la Stokholm. Amica d-voastră mi-a spus că aţi jucat şi obţinut deja frumoase succese acolo. Certificatul d-voastră.

— E în geantă... răspunse în locul meu femeia care mă însoţise.

A doua zi am ajuns la Amsterdam... Eram salvată...

*

Am făcut astfel mai mult de şapte escapade, dar mai puţin primejdioase ca cea dintâi. Am călătorit când ca engleză, când ca australiană, când ca sârbă, pe pachebot-uri franceze, engleze, italiene, americane.

In 1921 am devenit dansatoare sub numele de Carmenitta şi am lucrat chiar într'un Music Hall din Londra, timp de şapte săptămâni. In plus m'am dus să fac o vizită familiei australiene la Finsburry Park, unde am stat înainte de răsboi.

După aceea m'am căsătorit de trei ori şi m'am ocupat cu de toate. Chiar cu contrabanda de opium în America de Sud.

Contez mult pe succesul memoriilor mele, care vor apărea în iarna aceasta la New-York. Am scris de două ori prinţului de Galles, pentru a-l întreba dacă îşi mai aminteşte încă de mine, rugându-l să-mi trimită o fotografie ca amintire.

N'am primit nici un răspuns. Totuş îi voi trimite un exemplar din cartea mea.

Poate că după şaisprezece ani dela evenimente, el mă va erta şi nu se va gândi la „ghicitoarea australiană", decât ca la o glumă.

Totuş nu pot ascunde, că acele câteva luni petrecute la Londra şi cele două întâlniri cu „El" vor fi cele mai plăcute amintiri din viata mea. Z.

FRUMOSUL Brummel

BRUMMELL a fost multă vreme arbitrul eleganței, el a exersat un fel domnie, domnia modei; sau mai degrabă a împărțit această domnie cu suveranul său, pe care-l cunoscuse prinț de Galles, și care a devenit apoi regele George al IV-lea.

Croitorii londonezi, când erau consultați de clienți asupra ștofei ce trebuiau să aleagă, ori felului de îmbrăcăminte ce le convenea — răspundeau fără a mai sta pe gânduri:

— „Pentru cutare parte din ținuta dvs. vestimentară, pantalonul, de pildă, imitați pe prinț; pentru cutare alta, haina ori vesta, domnul Brummell trebuie să vă servească drept model".

Prințul de Galles nu se lăsa cu nimic mai prejos decât favoritul său, din punctul de vedere al eleganței; ca și el, își impunea chinuri, pentru ca să realizeze tipul perfectului dandy. Prințul, pentru a avea un pantalon cu adevărat colant, a pus să i se coasă chiar pe el vestmântul, care trebuia să-i închidă și să-i deseneze formele. Cu toate acestea, viitorul suveran și cei cari îl imitau, se mulțumiau de-obicei cu pantaloni cusuți de mai înainte, însă atât de strâmți, că pentru a-i îmbrăca, pantalonii fiind ținuți deschiși doi valeți viguroși erau nevoiți să-i repeadă în patronii lor.

E de prisos să adăogăm că nenorocitul, astfel gătit, nu putea să se mai gândească la stat jos; era condamnat să stea toată vremea în picioare.

George ale IV-lea ca și George Brummell erau oameni de gust; se cunoaște răspunsul celui din urmă, dat cuiva care spunea despre o persoană dintre cunoștințele sale, că era atât de bine îmbrăcată, încât toată lumea se întorcea să se uite după el:

— *„Atunci*, a ripostat Brummell, *nu era bine îmbrăcat"*.

George Bryan-Brummell s'a născut la 7 Iunie 1778. Când a împlinit vârsta de a se duce în pension, tatăl său l-a înscris la liceul din Eton, unde erau crescuți copiii nobilimei britanice.

De mic, Brummell s'a remarcat prin corectitudinea și eleganța ținutei sale.

— *„El era*, scrie unul din biografii săi, *fără rival în arta de a se coafa, și de a nu-și umple de noroi ciorapii, când ploua*.

La 16 ani, după ce trecuse și pe la Universitatea din Oxford, a fost numit gornist în regimentul 10 de huzari, comandat de prințul de Galles, care avea pe atunci 32 de ani. Acesta a prins o adevărată dragoste pentru tânărul său tovarăș de arme, care grație acestei puternice relațiuni, s'a bucurat de invidiabila prerogativă de a-și face serviciul ca amator.

Deși favoarea șefului său i-a adus, la 18 ani, gradul de căpitan, Brummell a părăsit brusc cariera militară; și, de notat, ceeace l-a împins mai mult să ia această hotărâre, a fost dorința de a se libera de obiceiul pudrării părului care nu mai era păstrat decât în armată.

Bon-ton-iștii (atunci li se zicea *maccaronii)* decretând că pudra nu convenia decât vulgului, cu alte cuvinte *calicilor*, aceasta a fost proscrisă de *„dandy"* cari s'au angajat, sub pedeapsă cu amendă, să poarte părul natural.

Adevărul e că demisia lui Brummell pare să fi avut și o altă cauză, care, dacă n'a fost hotărîtoare, s'ar fi adăogat celei dintâi.

Regimentul său era desemnat pentru a se duce la Manchester. *„metropola comerțului, patria bumbacului"*. Ce decădere pentru acela care aspira la titlul de „Rege al dandy-lor"...

La un an după ce-și dăduse demisia, Brummell era major și putea să dispună de o rentă de 30.000 de franci, pe care o moștenise dela părinții săi; această avere se mărise cu dobânzile capitalizate în timpul minorităței sale. Totuș suma era foarte mică, pentru un om chemat să trăiască în intimitatea unui prinț, care cheltuia aproape 3 milioane anual, numai pentru garderoba sa. Brummell a rezolvat însă problema, grație unei înțelepciuni și unei prudențe exemplare.

Evitând orice excentricitate, el nu se distingea decât printr'o îngrijire extremă a toaletei sale. Dimineața, purta cisme, pantaloni, vestă și redingotă de culoare deschisă; seara, haină albastră, vestă albă, pantaloni negri colanți, ciorapi de mătase și clac.

Cea mai de seamă inovație a lui e în felul de a pune cravata. Mai înainte, cravata se purta sucită pur și simplu în jurul gâtului, având în față un nod slab și urât. El, cel dintâi, a introdus la Londra scrobitul cravatelor și nodul clasic, așa de obicinuit acum.

„Brummell, zice căpitanul Jesse, unul din istoriografii săi, — nu-și punea cravata la întâmplare, ci încerca să vadă dacă poate să ridice trei sferturi din ea fără s'o îndoiască; iar când nodul nu era bine făcut dintr'odată, o arunca imediat".

Intr'adevăr, Brummell nu încerca, uneori, mai puțin de 30 de cravate, mai înainte de a fi pe deplin satisfăcut de nodul său, și de a găsi una impecabilă.

Pentru a nu-și deranja cravata, nu-i plăcea să călărească; cu toate acestea era un *rider* (călăreț) convenabil; caii săi erau întotdeauna în ținută tot așa de îngrijită ca și stăpânul lor. Grija cailor era lăsat în seama groom-ului său, care cumpăra, vindea sau schimba dobitoacele din grajdul lui, fără ca măcar să-și consulte stăpânul.

Brummell n'a vrut niciodată să aibe trăsură; pentru a se feri de noroi, se folosia de o litieră; nu s'ar fi servit, pentru nimic în lume, de un alt vehicul, când se ducea la vre-o serată.

Impertinența lui Brummell era legendară. Oricine i-ar fi fost intelocutorul, el îl măsura din înaltul disprețului său. Intr'o zi, când ducele de Bedford se plimba prin Saint-James, îmbrăcat cu un pardesiu de o croială nouă, i-a ieșit înainte Brummell.

— Dă-mi cu francheță părerea, l-a rugat ducele; ce crezi despre pardesiul meu?

Atunci, Brummell, l-a răsucit în toate părțile, apoi, ținându-l cu două degete de guler, i-a zis, disprețuitor:

— Zău, Bedford, d-ta numești ăsta un pardesiu?

Desigur că cetitoarele noastre ne vor întreba: *„Brummell era oare bărbat frumos? A fost cumva un om cu succese ușoare pe lângă femei?"* Le răspundem, cu documente în mână. El avea părul aproape roșcat, și o căzătură de pe cal, într'un atac, alterase linia greacă a profilului său.

Unul dintre contemporanii săi scrie:

„Nu era nici frumos, nici urât; dar în toată persoana lui era o expresie de viclenie și de ironie concentrată, iar în ochi, o pătrundere de necrezut".

Avea multe succese în lume; deobicei era binevenit la femei, cu care făcea madrigaluri... și croșeta. A avut mai multe aventuri, dar a știut să rămână discret, și despre asta n'a transpirat nimic. Dealtfel, în chestiunile de dragoste, era de o mare loialitate și de o strictă onestitate.

După multe peripeții romanțioase, Brummell a fugit din Londra și s'a instalat la Calais. Până la sfârșitul vieței sale a trăit apoi din donațiile benevole ale vechilor săi prieteni, căci averea și-o pierduse la jocurile de noroc.

La Calais își regulase timpul cu o exactitudine matematică: se scula la ora nouă, dejuna cu cafea cu lapte; la douăsprezece, își începea toaleta, care ținea două ore, apoi își ținea audiențele ca un suveran; la ora patru se ducea să se plimbe pe strada Regală; peste o oră, se întorcea să se îmbrace pentru cină; la șapte și jumătate se ducea la teatru, unde îi era rezervată o lojă.

Dela Calais s'a dus la Caen, unde fusese numit consul al Angliei. Acolo a continuat să ducă o viață de risipitor și, după ce s'a suprimat consulatul Angliei din acel oraș, a fost urmărit de un creditor nemilos și — băgat la închisoare.

In primele zile petrecute în temniță a fost apucat de-o adâncă descurajare. Toate nimicurile care pentru el deveniseră necesități, îi lipsiau deodată; nu și-a revenit decât când i s'au dat săpunurile, pomadele, apa sa de Colonie, tot ceeace numia „comestibilele" sale. Căci nu renunțase la cochetărie.

Consacra trei ore toaletei sale, se bărbieria și se îmbăia în toate zilele. Pentru această operațiune de curățenie, i se aduceau doisprezece până la cincisprezece litri de apă și *două căni de lapte*. In sfârșit, a ieșit din închisoare și și-a recăpătat buna dispoziție, regăsindu-și obicinuințele.

Dar dandy-ul îmbătrânia și îmbătrânind, se neglija: era lucru dovedit că mintea i se întuneca.

Simptomele nebuniei sale apăreau din zi în zi mai mult. Uneori își băga în cap să dea o serbare, și invita pe toți tovarășii strălucitei sale vieți de altădată, din cari mulți erau deja morți.

In zilele acelea, porunca să i se deretice camera, să se pună masa de whist și să se aprindă candelabrele (care, la el, nu erau decât vulgare lumânări de seu!). La ora opt, servitorul căruia îi dăduse prealabile instrucțiuni, deschidea ușa la perete și anunța când pe una când pe alta din așa zisele persoane invitate de arbitrul eleganței.

Iar la ora zece îl înștiința că trăsurile sunt la scară; atunci, trista-i farsă lua sfârșit.

Intr'o dimineață, la masa comună a hotelului, Brummell sfârșia cu dejunul, când a băgat de seamă că în loc de a merge în gură alimentele curgeau peste pieptarul său de dantelă.

S'a grăbit să se urce în camera sa, a luat o oglindă, și a constatat că fața îi era diformată printr'o oribilă grimasă, că gura i se ridicase până la urechi: aceasta era parilizia, o primă avertizare! Rând pe rând, el a pierdut memoria, inteligența și s'a întunecat complet și-a început să aiureze. Principala sa distracție consta, în a-și unge peruca!

Boala s'a agravat; nenorocitul a trebuit să fie transportat cu forța la spital, căci el era încredințat că-l duceau iar la închisoare!

Insfârșit, a terminat această viață mizerabilă la 30 Martie 1840, în vârstă de 72 de ani.

Nemilosul zeflemist ispășia foarte crud impertinentele și sarcasmele sale.

DETESTE *(după D-rul Cabanès)*

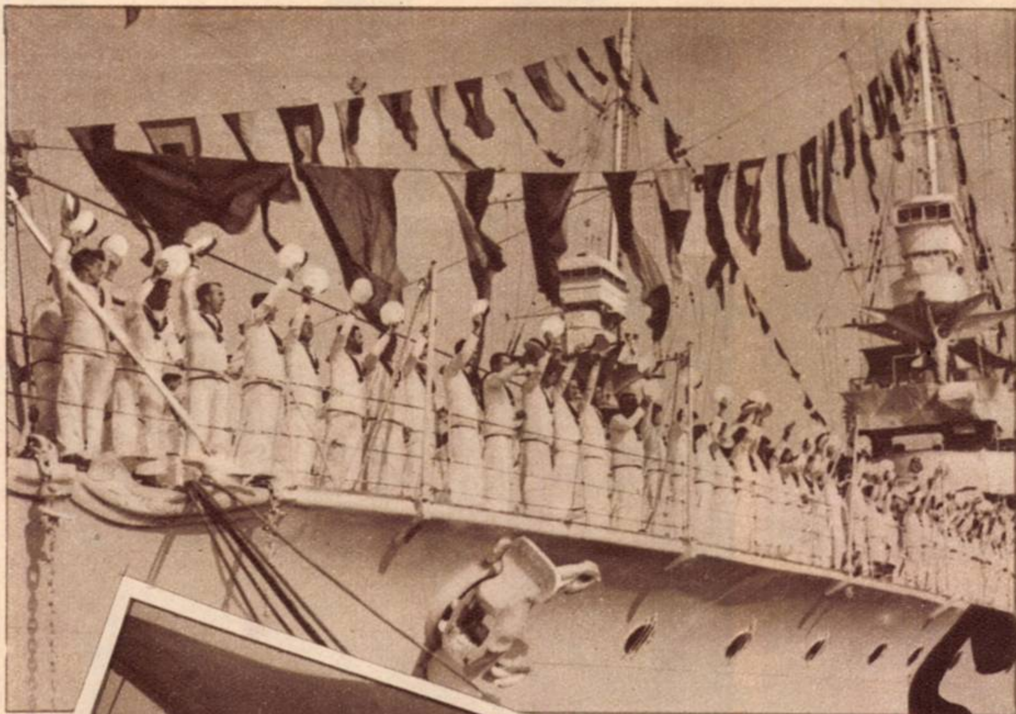

Stânga sus: *Subofițerii pensionari din toată țara, au organizat un marș spre Capitală, unde și-au ținut congresul la Arenele Romane.* Stânga mijloc: *Jurământul pe drapel.* Sus: *Generalul american Mac Arthur a asistat la o serie de exerciții militare, la Dragomirești-Ilfov. Domnul general Rizeanu dând explicații distinsului oaspe.* Stânga: *La Constanța s'a inaugurat, de curând bustul lui Ioan N. Roman, la care au asistat numeroase personalități politice. In fotografia noastră, d. George Brătianu, ținându-și discursul. Jos: Moți Spakow s'a reabilitat. Sâmbătă 24 Septembrie, fostul campion al României, a bătut la puncte pe faimosul boxeur francez, Griselle* (dr.).

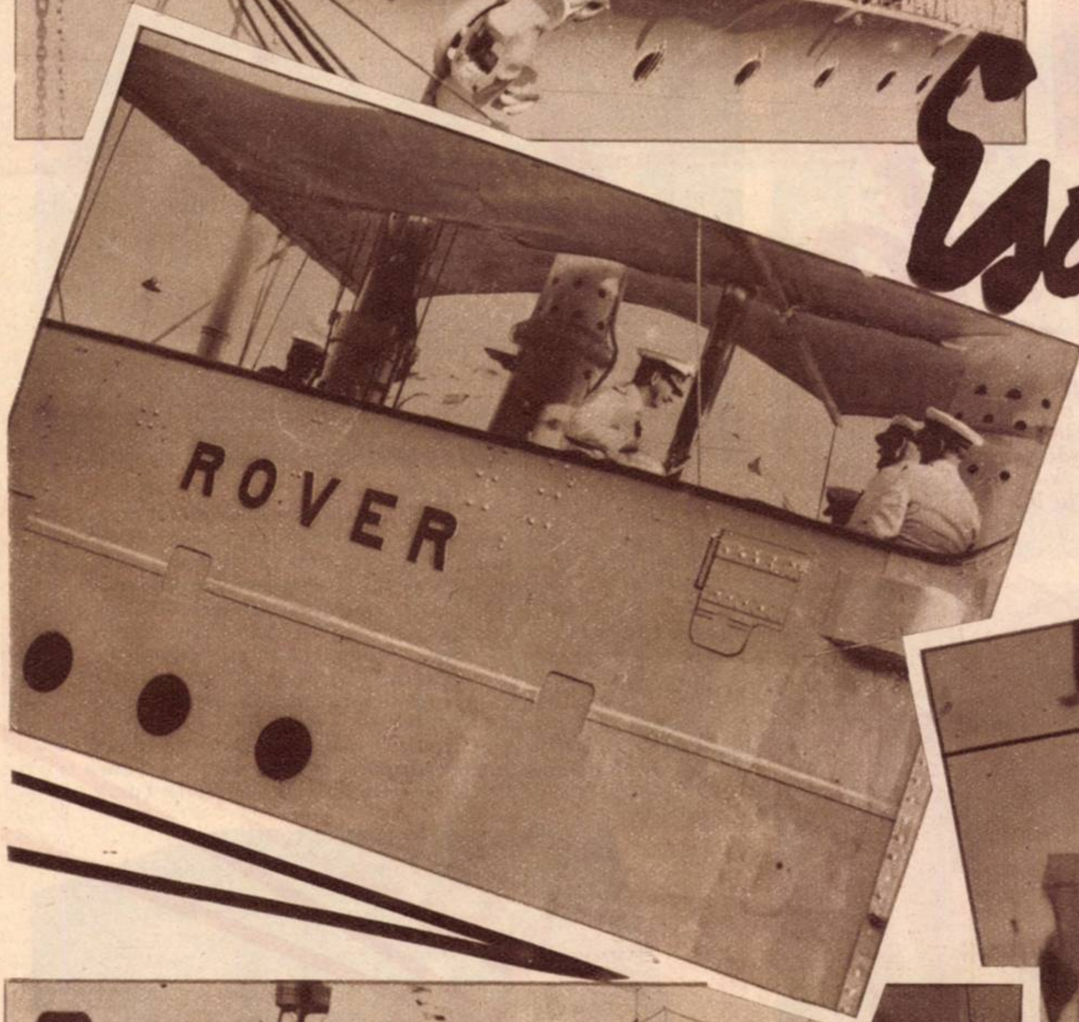

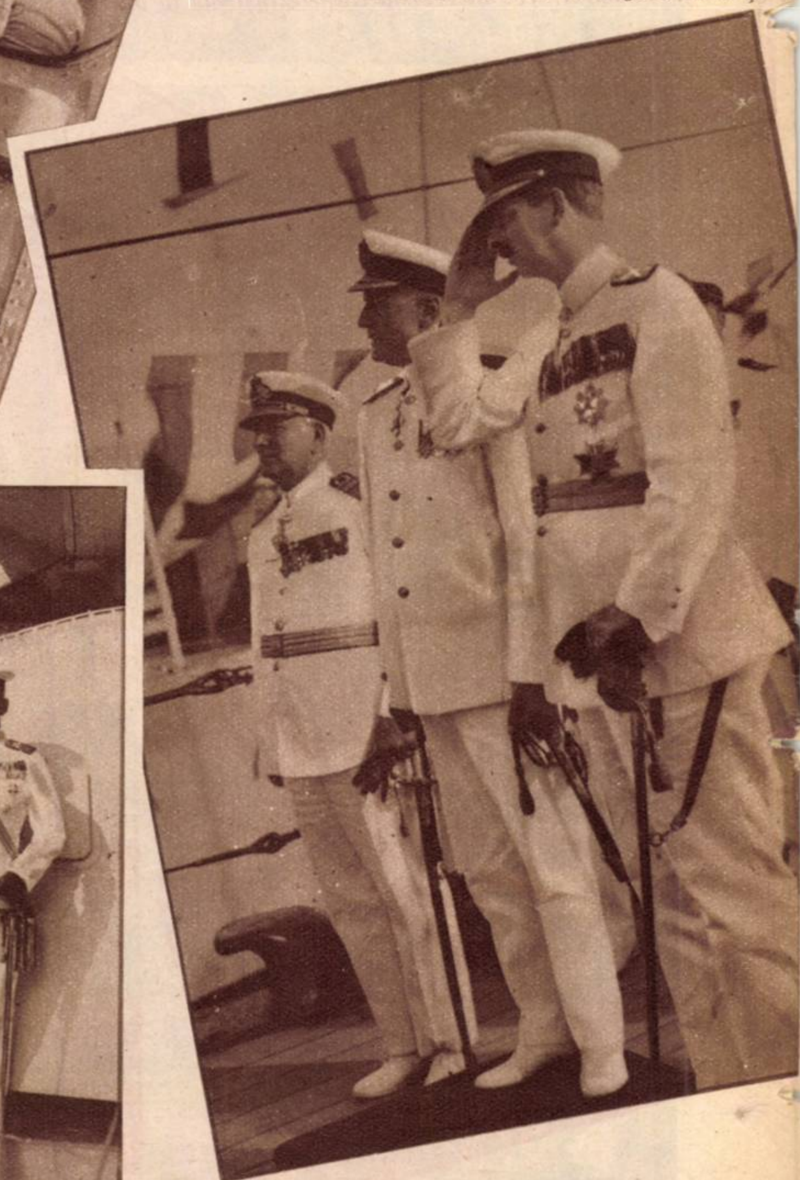

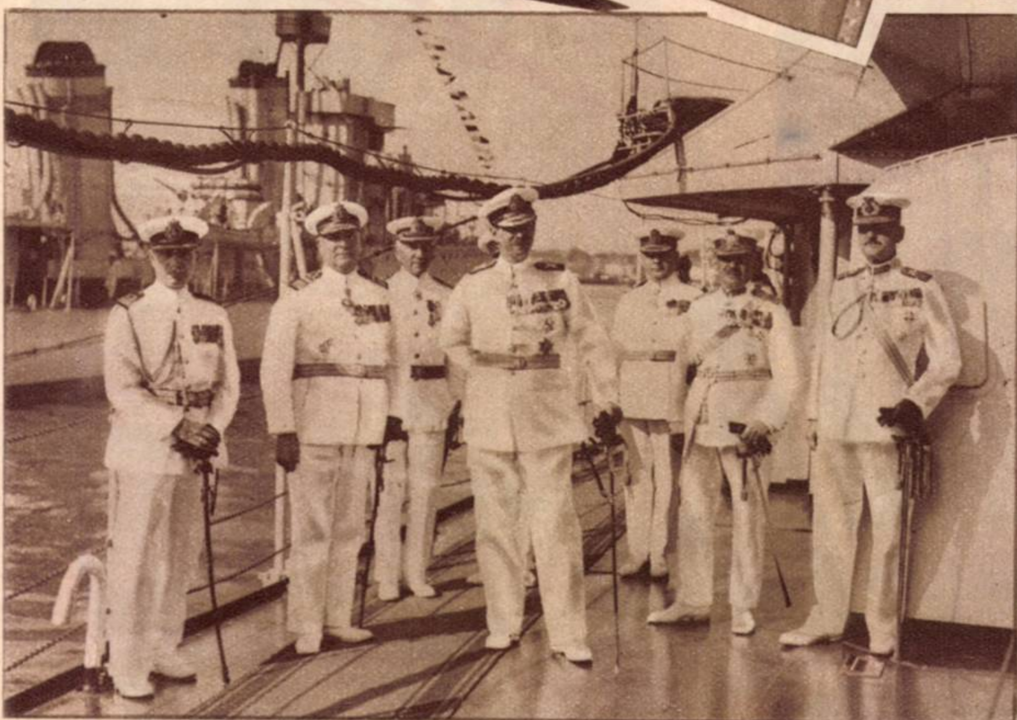

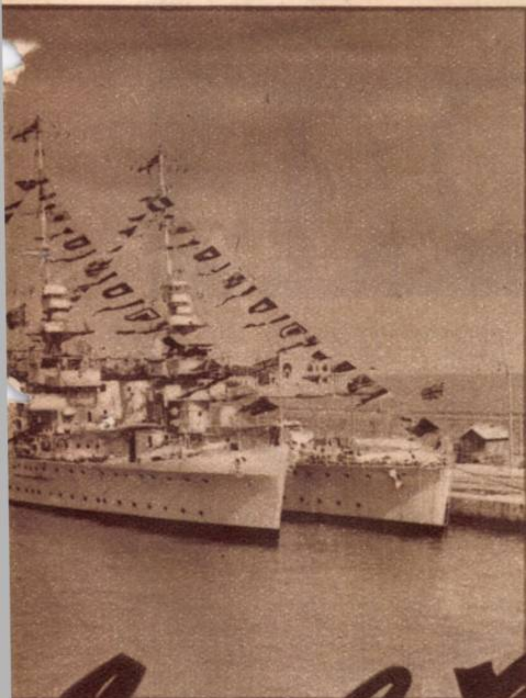
Escadra eng

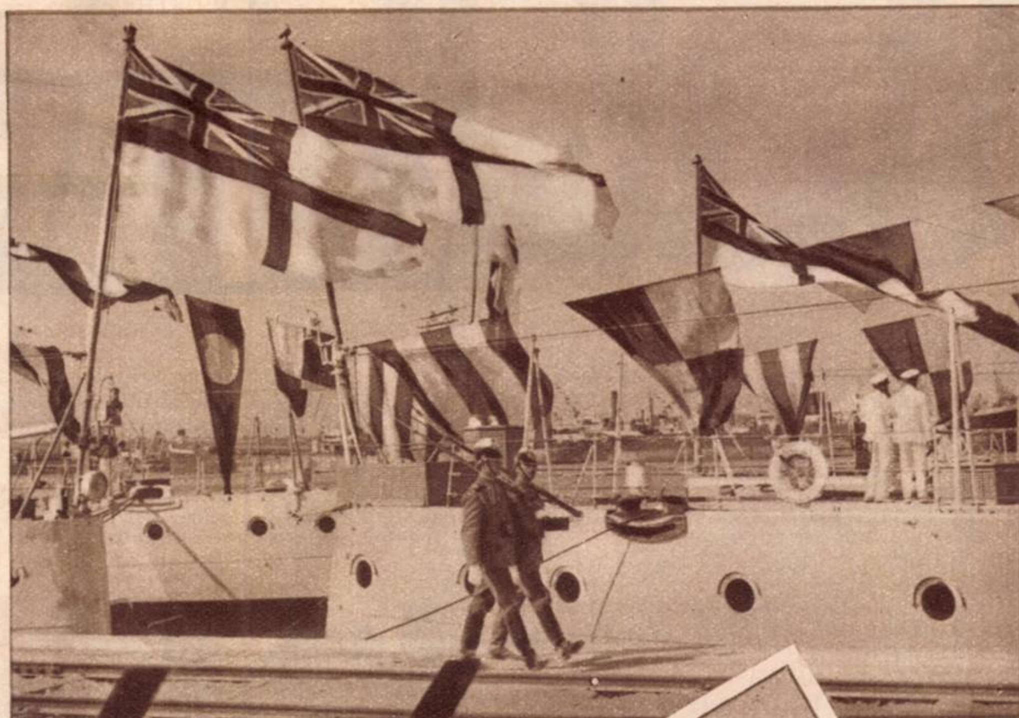

1) Marinarii depe vasul-amiral salută cu entu
d'u-se cu domnul amiral Tottenham, pe unul din cr
unui grup de ofiţeri, pe unul din vapoarele de ră
Constanţa. 5) Un submarin din escadra engleză,
onorul pavilionului de răsboi britanic. 7) Vasele p
nului la bordul submarinului. 9) Regele Carol şi

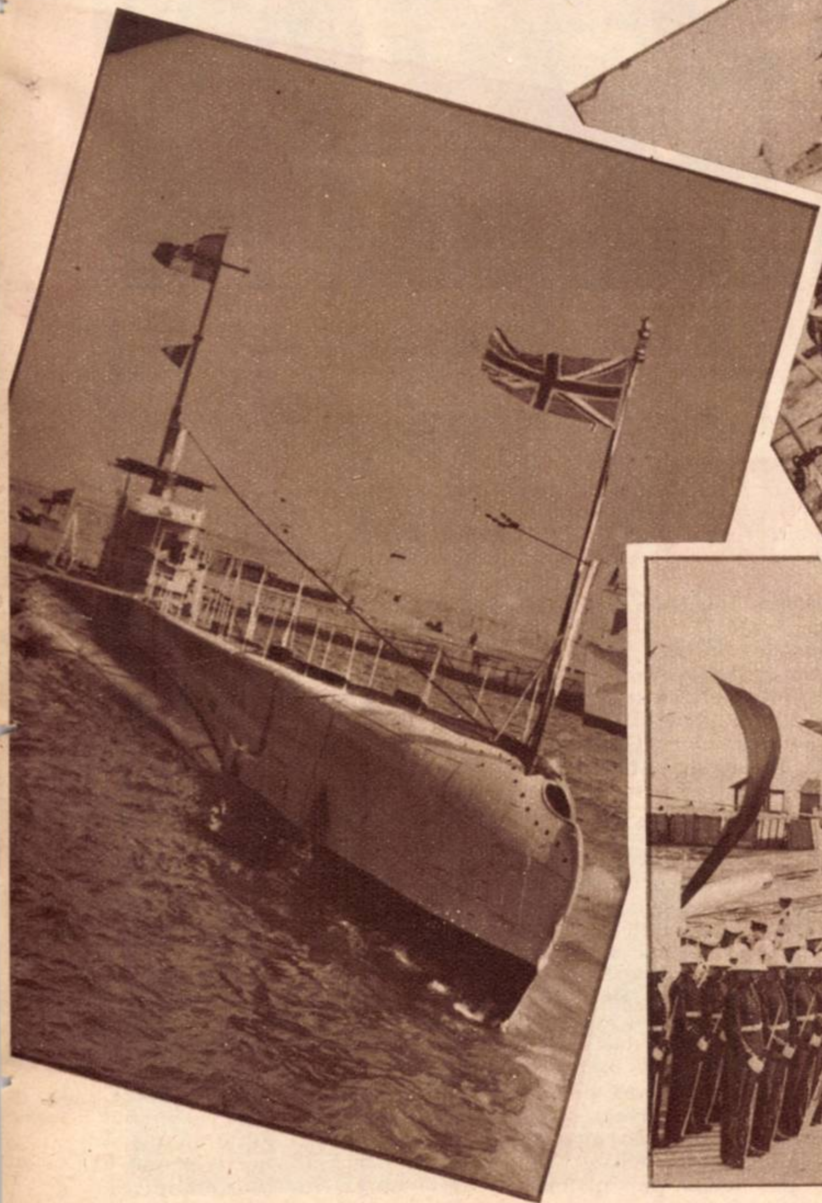

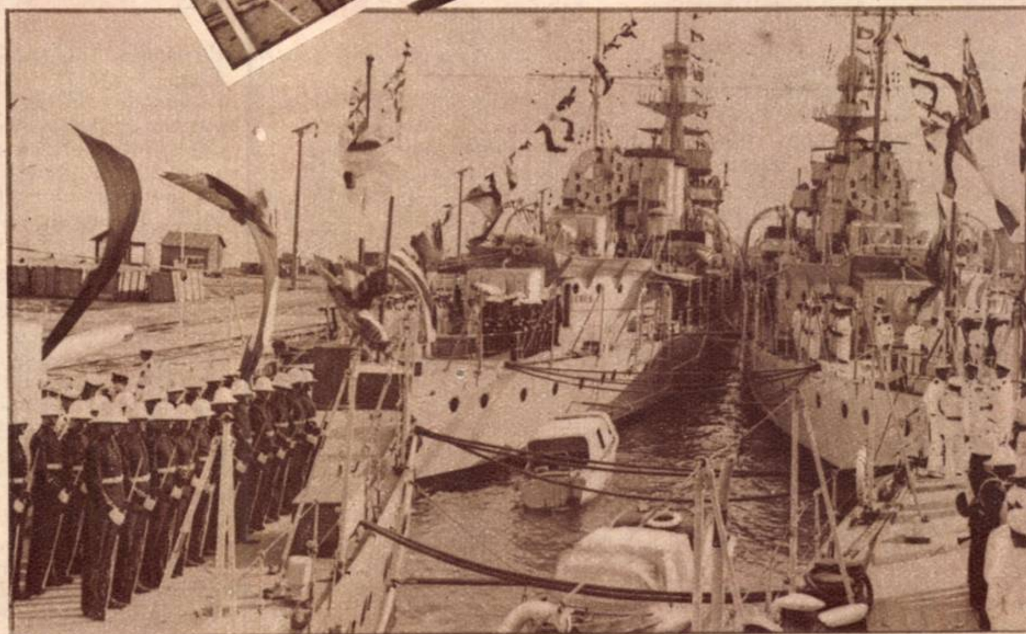

...leză la Constanța

...iasm sosirea Regelui Carol, în port. 2) Suveranul întreținân-
...ucișătoarele escadrei. 3) Regele Carol fotografiat în mijlocul
...boi. 4) Vasele escadrei engleze acostate la cheiul portului
...are a sosit la Constanța. 6) Suveranul și insoțitorii săi dând
...avoazate, la cheiul bordului Constanța. 8) Primirea Suvera-
...mandanții escadrei, trec în revistă trupele înșirate la bord.

Duelul în America

DUELUL e obicinuit în America mai ales în Sudul şi vestul Statelor Unite, cărora trebuie să le mai adăogăm oraşul Washington, dar acesta numai incidental şi anume pe vremea şedinţelor Congresului. Şi lucru remarcabil, aproape toate duelurile la Washington, au avut loc între deputaţii sau senatorii din Sud şi din Vest.

Cu toate acestea trebuie să facem o excepţie în favoarea unuia din Statele din Vest, unde duelul deabia e cunoscut, Illinois-ul. Acolo, după spusele unui ziar din Chicago, n'ar fi fost decât un singur duel, care s'a pe trecut pe la anul 1820. Iată în ce termeni e povestit acest eveniment:

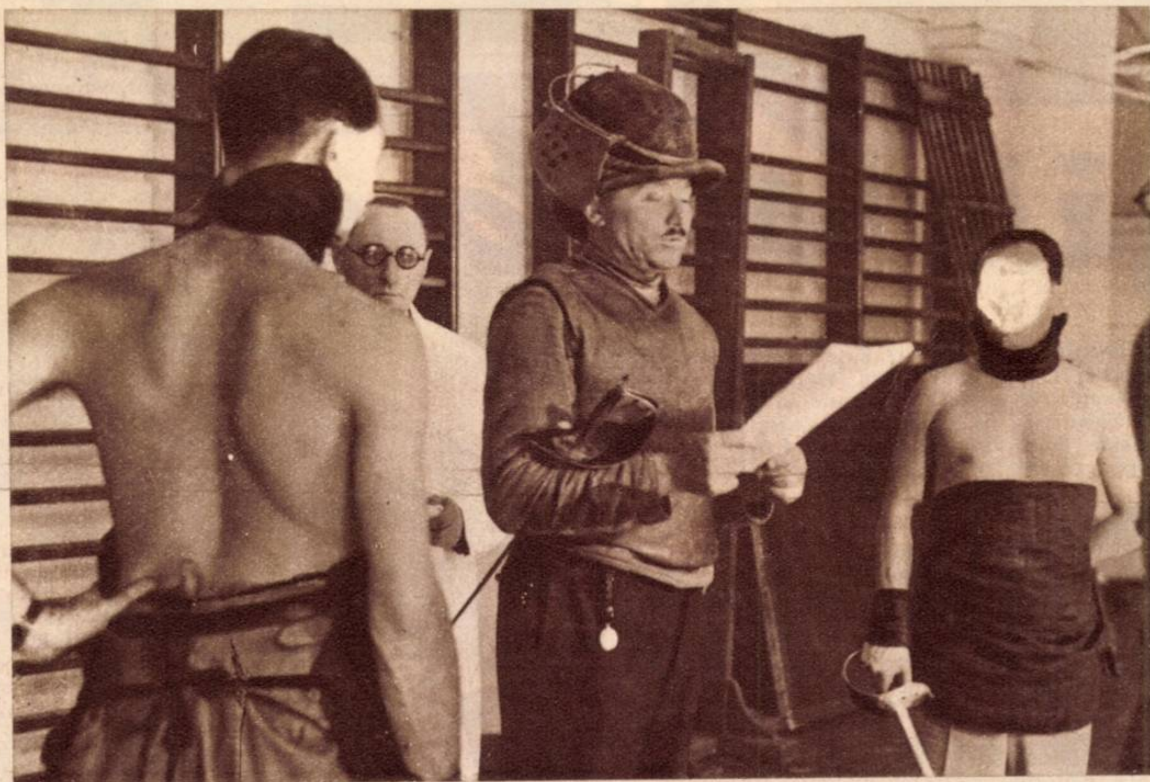
„In urma unei certe, Domnii Alphonse Stewart şi William Bennett, din Comitatul Saint-Cl… ieşiseră pe teren, unde Stew… a căzut rănit mortal de un foc de carabină. Bennett a fugit în Arkansas, unde a stat ascuns vreme de doi ani. Dar, după trecerea acestui timp, locul său de retragere fiind descoperit, el a fost arestat, readus în Illinois, băgat la închisoare, judecat, declarat vinovat de omor şi condamnat să fie spânzurat. Zadarnic un mare număr de persoane din cele mai recomandabile, au mijlocit în favoarea osânditului. Guvernatorul Bond a rămas surd la toate rugăminţile şi în ziua fixată, execuţia lui Bennett a avut loc în prezenţa a mai multor mii de persoane, asupra cărora acest teribil spectacol a produs o atât de mare impresie, încât duelul acesta a fost, acolo, ultimul.

Demnă de semnalat e o întâlnire care a avut loc în condiţiunile următoare: adversarii, aşezaţi la douăzeci şi cinci de paşi, înarmaţi cu puşti de vânătoare cu două focuri, îşi întorceau spatele. La comandă, ei se întorceau pe călcâie, pentru a se găsi faţă în faţă şi a trage în acelaş timp. Nici unul din cei doi adversari nefiind atins, duelul s'a continuat cu pistolul la zece paşi, şi s'au schimbat câte două gloanţe de fiece parte; la al doilea glonţ, unul dintre ei a fost împuşcat în cap şi, fireşte trimis pe lumea cealaltă.

Acestea sunt condiţiuni foarte obicinuite şi aproape zilnice ale duelurilor. Dar sunt altele de o originalitate ciudată. S'au văzut doi oameni, înarmaţi cu puşti, şi cu un număr de cartuşe nelimitat, aşezându-se într'o pădure şi hărţuindu-se apoi ca nişte fiare, trăgându-şi la gloanţe, când dintr'un copac, când din dosul tufişurilor.

Această nostimă vânătoare de oameni s'a repetat de mai multe ori, şi aproape întotdeauna s'a terminat prin moartea unuia din cei doi vânători. S'a întâmplat, într'o zi, într'un caz analog, că d-l V..., un celebru duelist din lumea Nouă, obosit de a urmări pe adversarul său, fără să-l întâlnească, se aşezase liniştit la umbra unui stejar stufos, îşi deşertaşe pe iarbă tolba ce-şi luase cu de-ale mâncărei şi se aşezase la masă, pentru a-şi recăpăta forţele pierdute, având puşca lângă el. Adversarul său, d-l G. l-a zărit în momentul când omul nostru se gătia să ducă la gură prima îmbucătură. G.. şi-a ridicat arma şi a strigat lui V.:

— Jumătate, jumătate, ori trag!

PE VIAŢA ŞI PE MOARTE. — In Ungaria insultele sau divergenţele de păreri se mai rezolvă încă şi astăzi prin dueluri, cu săbii grele, de cavalerie. Partanţii acceptă cele mai grele condiţiuni, printre care se numără şi aceea că se pot aplica şi înţepături, cu săbiile extrem de ascuţite.

Inainte de începerea duelului, arbitrul spune:

— „Atrag atenţia combatanţilor că legea inter zice duelul. Vă cer prin urmare să vă împăcaţi pe teren".

Continuă însă apoi, fără nici un fel de pauză:

— „Deoarece combatanţii nu vor să se împace, duelul poate începe!"

Din cauza grelei pedepse la care ar fi supus supravieţuitorul din duelul a cărui unică fotografie o publicăm mai sus, ambilor combatanţi li s'au şters trăsăturile de pe clişeu.

Duelul a avut loc în ziua de 25 Septembrie a. c., la Budapesta şi unul dintre combatanţi a rămas mort pe teren.

(Fotografie exclusivă pentru „Realitatea Ilus trată" — New-York Times).

V... s'a ridicat şi-a luat puşca şi a ochit pe G... răspunzând:

— Nu e decât pentru unu.

Cele două focuri au pornit în acelaş timp, V... a primit un glonte în cap şi s'a rostogolit în iarbă. G... s'a apropiat, s'a aşezat liniştit pe jos şi a isprăvit dejunul pe care adversarul său n'avusese timpul nici măcar să-l înceapă. El a constatat că într'adevăr nu era mâncare decât pentru unu.

* * *

In Sud, şi mai cu seamă în Luiziana, unde sunt foarte dese, duelurile au rămas o tradiţie cavalerească, a vechiului sânge franţuzesc, care a dat naştere creolilor. Nici acolo, — cu toate că e în Antile, — acest sânge bătrân încălzit şi înfocat de climat, nu înţelege să-şi râdă cineva de el. Dar amestecul şi contactul cu diferitele populaţiuni au dat puţin câte puţin duelurilor în Luiziana un caracter pe care nu-l aveau odinioară şi care se apropie astăzi de obiceiurile aventuroase ale primilor colonizatori ai Vestului.

* * *

Iată două din aceste scene, în care generalul Jackson a fost principalul actor. Viitorul preşedinte al Statelor Unite, locuia în tinereţea sa, în Statul Tenenssee, unde exersa, provizoriu profesiunea de avocat, aşteptând ca să devină general.

El avusese o ceartă destul de vie cu un colonel Beuton; fusese hotărît între ei, un duel, ceeace nu împiedecase pe Jackson să spună că dacă ar întâlni pe Beuton, i-ar sbura creierii. Prietenii acestuia din urmă l-au sfătuit să fie întotdeauna precaut, cunoscând obiceiurile lui Jackson, şi mai cu seamă să nu prea se arate la Nashville, până în ziua fixată pentru întâlnire. Jakson aflând că Beuton sosise la Nashville s'au dus cu doi prieteni ai săi la hotelul unde descinsese colonelul şi a pătruns până în camera în care dormia acesta, cu fratele său şi cu doi prieteni.

La vederea lui Jackson, Beuton a pus mâna pe pistoalele sale, ca măsură de precauţie. Jackson a răspuns acestei mişcări, descărcându-şi pistolul asupra lui Beuton. Fratele colonelului a ripostat, trimiţând lui Jackson un glonte care l-a atins la braţ. Focurile de pistol s'au succedat cu înverşunare din amândouă părţile. Muniţiile fiind aproape epuizate şi lipsindu-le timpul pentru a-şi încărca iară armele au ajuns la pumnal. Vre… me de un sfert de oră, aceast… cameră a hotelului a devenit u… adevărat câmp de bătaie, inundat de sânge, în care zăcea un cadavru. Jackson a fost grav rănit, iar Beuton ciuruit de gloanţe şi de lovituri de pumnal. Cu mare greutate au reuşit oamenii hotelului să despartă pe combatanţi.

* * *

In urma unor oarecari certuri cu guvernatorul Sevier, al Statului Tennessee, Jackson îl provocase la duel. Vestea s'a răspândit şi când cei doi adversari, călări pe cai, cu cingătoarea împodobită de pistoale, au sosit pe locul desemnat pentru luptă au găsit acolo adunate mai mult de 2000 de persoane. Jackson, în afară de arsenalul său de pistoale, purta în mână un ciomag enorm şi Sevier o sabie lungă. Ei s'au întâlnit pe câmpie şi fără să-şi dea osteneala de a coborî de pe cai, s'au atacat ca doi nebuni furioşi. Se-

vier îşi învârtea sabia, Jackson ciomagul. Ciocnitura a fost straşnică. Sevier ameţit de o lovitură de ciomag în coastă, a căzut de pe cal. Jackson era cât p'aci să-i sboare creerii, dar au intervenit martorii şi mulţimea curioşilor. Sevier s'a ridicat viu dar foarte greu rănit de cădere.

Jackson a mai avut între altele, un al treilea duel cu un avocat din Nashville, numit Dickinson, derivat dintr'o neînţelegere profesională.

Dickinson era un duelist de prima forţă; el omorîse vre-o douăsprezece persoane. Peste tot pe unde se ducea, spunea că dela primul foc, „procesul Dickinson se va termina". Pe teren, Dickinson a tras cel dintâi, glonţul său a lovit pe Jackson drept în piept şi i-a sdrobit două coaste. Jackson, care fusese răsturnat pe spate, s'a ridicat tot atât de calm ca şi cum n'ar fi fost atins, şi a înaintat numărul de paşi pe care i-l acordau condiţiunile duelului.

Văzând pe adversarul său în picioare în faţa lui şi aproape imediat după ce-l trântise la pământ, Dickinson furios, a strigat:

— Cum! nu l-am omorît pe mizerabil?

Jackson a povestit el însuş că intenţia sa nu era de a trage asupra lui Dickinson dela aşa de mică distanţă, dar că exasperându-l cuvintele jignitoare proferate de acesta, şi-a ridicat pistolul şi a tras; Dickinson a căzut ţeapăt, mort. Era atât de cunoscut felul de a proceda al lui Jackson, încât martorii celor doi adversari au fost nevoiţi să redacteze un proces verbal, constatând cum se petrecuseră lucrurile.

După G. de SARMENS
de DETESTE

Andrè de Lorde

Ereditate?...

DUPĂ masă începu discuţia asupra unei crime care stârnise vâlvă în opinia publică. Părerea unanimă era că ucigaşul fusese victima eredităţii.

— Ereditatea este o lege neînduplecată, — spunea sentenţios unul dintre vorbitori.

Doctorul Perraud îşi scoase dintre buze ţigara, din care trăsese până atunci fum după fum:

— Aceasta-i una dintre cele mai falşe şi mai periculoase erezii ale timpului nostru. Ereditatea nu e de fel o lege inexorabilă, altminteri, individul ar trebui să înceteze încă din leagăn lupta împotriva soartei. Faptul că contimporanii noştri cred în predestinarea organică, a dus la multe urmări tragice care puteau fi evitate dacă ar fi existat puţină încredere în sine.

Această afirmare ridică proteste vii. Se putea să vorbească în felul acesta un doctor, un om de ştiinţă?

Totuş, doctorul Perraud continuă cu sânge rece:

— Permiteţi-mi să vă povestesc un caz pe care-l cunosc personal şi care a avut darul să-mi sdruncine credinţa mea asupra eredităţii.

Acum vre-o zece ani am fost medicul de casă al familiei V. Domnul V. care a condus o importantă întreprindere, a murit nebun, la vârsta de patruzeci de ani. Suferia de ideea sinuciderii.

După doi ani de căsnicie, a căpătat un băiat. Acesta împlinise numai şapte ani, când tatăl său a trebuit să fie internat înr'un sanatoriu. Copilul nu bănuia nimic despre drama care se petrecea în imediata lui apropiere. Micului Georg i se spusese că tatăl său e în călătorie; după câteva luni însă, el văzu pe mamă-sa îmbrăcată în doliu, şi află că de-aci înainte nu-l va mai revedea pe tăticul lui.

Băiatul se făcu mare şi n'ar fi aflat probabil niciodată nimic despre tragicul sfârşit al părintelui său, dacă grădinarul, cu care se certase într'o zi, nu i-ar fi strigat:

— „Dacă eşti nebun ca tatăl d-tale, atunci o să te închidem şi pe d-ta!"

Aceste cuvinte avură efectul unei lovituri de măciucă.

— „Nebun ca tatăl meu?, — se bâlbâi el, ce'nseamnă asta, ce vrei să spui cu vorbele astea?"

Dar grădinarul regretă cele spuse şi-şi ceru iertare.

Acest incident lăsă însă urme în mintea lui Georg. Din ziua aceea, cea mai mică indispoziţie îi provoca nelinişte; uneori avea dureri de cap sau ameţeli; pe care le considera ca semne prevestitoare ale nebuniei. Zadarnic i-am recomandat linişte şi calm complect, căci nervii îi erau surescitaţi şi din pricina unui examen. Nu-mi dădea nici un fel de ascultare; ba, ceva mai mult, nu se putuse împotrivi ispitei de a afla cauza adevărată a morţii tatălui său.

După puţin timp descoperi adevărul mărturisit de directorul sanatoriului.

De-aci înainte, tânărul Georg rămase cu convingerea, că va avea şi el acelaş sfârşit.

Teama cea mai mare era să nu se sinucidă într'un moment de rătăcire a minţii. Din pricina asta se ferea să rămână singur. Avea un servitor care-l întovărăşia zi şi noapte şi care dormea la el în cameră.

Această purtare i-a dat de gândit mamei sale. Ea bănuia ceva, dar de frică să nu desvăluiască fiului lucruri pe care nu le ştia, se hotărî să întreprindă mai întâi unele cercetări. Şi într'adevăr, în odaia lui, pe masă, găsi scrisoarea dela sanatoriu.

In ziua următoare, chemă pe fiul ei:

— Georg, — îi zise ea, — trebue să-ţi mărturisesc unele lucruri foarte serioase.

— Ştiu ce ai să-mi spui. Ar fi mai bine să ne cruţăm şi să nu mai răscolim trecutul care nu poate decât să ne doară pe amândoi.

— Nu, lasă-mă să-ţi vorbesc! E o mărturisire dureroasă şi umilitoare, aceea pe care vreau să ţi-o fac. Dar te iubesc mai presus de orice; şi sănătatea ta o preţuesc mai mult decât onoarea mea.

Ea îşi adună tot curajul şi continuă cu glasul stins:

— Georg, iubitul meu copil, tu eşti încredinţat că moşteneşti o boală groaznică şi te temi de soarta aceluia al cărui nume îl porţi. Linişteşte-te, am fost o soţie necredincioasă; adevăratul tău tată a murit acum doi ani. El era R., prietenul casei noastre.

Ea îşi cuprinse faţa între mâini; şi, deoarece fiul ei nu răspundea nici un cuvânt, isbucni în plâns:

— Nu mă dispreţui! Iartă-mă!

Dar el îi luă mâinile depe obrazi şi le acoperi cu sărutări:

— Nu te înjosi zadarnic. Te cunosc prea bine, ca să pot da crezare sfintei tale minciuni. Tu ai fost o soţie tot pe atât de exemplară, pe cât eşti de bună mamă.

— Cum? Nu vrei să mă crezi?

— Nu. Această mărturisire e prea târzie ca să mă mai poată salva. Tatăl, pe care vrei să mi-l dărueşti acum, nu mai trăeşte, ca să poată face el mărturisiri; şi apoi, pariez că nu există nici o dovadă pentru dovedirea acestei paternităţi.

— E adevărat, am ars toate scrisorile lui, precum şi el le-a ars pe ale mele, pentru a îndepărta orice bănuială asupra vinovăţiei mele. Singura mea teamă a fost să nu descoperi tu această taină. Acum însă aş dărui toată viaţa mea pentru o dovadă palpabilă, care să te poată convinge.

Toate străduinţele femeii rămaseră însă fără rezultat.

— Eu te cunosc mai bine, — repeta acesta, — tu eşti o femee sfântă.

Controlul pe care îl exercita asupra lui, îl făcea să recunoască dela o zi la alta, noui simptome de nebunie. Trăia necontenit în aşteptarea catastrofei. Era hotărît să se sinucidă, de'ndată ce va căpăta convingerea fermă că e nebun; se temea doar, ca trecerea dela starea normală la cea de nebunie, să nu se producă pe nesimţite. Ţinuse la tâmplă, de câteva ori ţeava rece a revolverului : dar gândul la mamă-sa îl reţinu să apese pe trăgaci. Această stare chinuitoare mai ţinu câtva timp şi sfârşi cum trebuia să sfârşească. Intr'o seară, Georg fu găsit mort, răpus de puterea ideei de sinucidere.

Doctorul tăcu câteva clipe.

— Bine, — interveni unul dintre ascultători. Dar povestea d-tale nu sdruncină câtuşi de puţin teoria eredităţii.

— Totuş, răspunse doctorul. Mamă-sa a mărturisit adevărul. El nu era fiul lui V. Eu l-am cunoscut pe tatăl său. Acesta era un om sănătos tun. Georg nu s'a prăpădit din pricina eredităţii, ci din pricina sugestiei. Se considera fiul unui nebun, şi acest fapt i-a fost de-ajuns ca să înebunească şi el.

V. B.

Pentru cititorii noştri

In „Magazinul" No. 22 pe luna Octombrie, care a apărut zilele acestea, se află publicată, în pagina 26, o nuvelă intitulată „O mie de metri sub Polul Nord", de cunoscutul scriitor H. G. Wells.

Citiţi cu atenţie această nuvelă şi veţi găsi o greşeală de logică. Dac'aţi descoperit-o, tăiaţi bonul din „Magazinul", pagina 2, şi indicaţi redacţiei noastre greşeala descoperită. Puteţi câştiga 3000 lei.

Între două generaţii

CHARLES LARDOU îşi petrecea întotdeauna după amiază în salonul cu plafonul scund, situat la ultimul etaj, către partea dinapoi a casei sale din Bryanston Square. Era la adăpost aci de sgomotul circulaţiei, iar grădinile caselor înconjurătoare, învestmântate in verdele tânăr al primăverei, pătat ici-colo de mauve-ul tufelor de liliac oferiau o privelişte încântătoare, un aspect ce părea un strigăt de triumf al vieţei.

Un râs de o ironie acră, crispa trăsăturile moşneagului, la gândul solicitudinei cu care servitorii se feriau a-i turbura odihna. Nimeni nu bănuia şi n'avea să afle vre-odată, că această încăpere era pentru el o casetă cu amintiri.

Cele câteva schiţe ce spânzurau pe pereţi, reprezentând toaletele moderne cu câteva decenii înainte şi al căror delicat colorit reda cu artă reflexele de mister ale unei catifele drapate, sau semeţia unei taftale înflorate, îi făcuseră să creadă că d-l Lardou colecţiona stampe. Omul acesta care începuse ca băiat de comisioane, într'o casă de confecţiuni parisiană, de mâna a doua, pentru a ajunge după ani de luptă aprigă, în capul unei case creeatoare, cu renume mondial, omul acesta călit şi înăsprit de viaţă, părea prea cinic pentru ca cineva să-şi închipue că ceeace colecţiona el, nu erau decât evocările unor clipe căzute de mult, în abisul trecutului.

Fiecare schiţă îşi avea povestea ei — era un mic episod pe care singur Lardou îl putea interpreta. N'ar fi trecut nimănui prin minte că masivul cufăr olandez pe care-l ţinea întotdeauna încuiat, conţinea petice de dantelă rară, de mătase şi satinuri ce nu se însufleţiau de cât sub lumina lustrelor. Amintiri femei frumoase.

Charles Lardou se putea mândri, că din marea lume feminină nu cunoscuse decât trei categorii: aristocrata, artista şi curtezana. Pentru *ele* trăise el şi tragedia sa, sta în faptul că trăise cam prea mult. Dispăruseră înaintea lui şi fără amintiri, singurătatea în care trăia, ar fi fost pentru el o uricioasă carceră.

Frumuseţe — frumuseţe feminină! Fusese o vreme când o servise cu atât entuziasm, încât acum, îi era de-ajuns să atingă bucată de brocart greu, mauve din cufăr, pentru a evoca majestuoasa graţie a Lady-ei Cynthia Darnington. Cât de furioasă fusese, când îl insistase că acea culoare era cea mai nimerită pentru ea! La urmă cedase însă.

Cu toate se întâmpla la fel.

Charlos Lardou nu greşia niciodată. Dantela din care nu mai rămăsese decât un colţ, făcuse parte din rochia de mireasă a Contesei de Vanigne — iar petecul acesta de satin trandafiriu, îl vopsise special pentru întoarcerea Lalacei la Folies Bergeres după un turneu în jurul lumii.

Femeile fuseseră frumoase în acele zile demne de creaţiile lui; desemnarea toaletelor lor îi da o satisfacţie artistică — geniul său era provocat de reliefarea unui bust bine rotunjit sau de evidenţierea unor umeri albi şi plini, printr'o îndrăsneaţă combinaţie de culori. Pe când astăzi...

...Charles Lardou era pierdut.

O recunoştea. Războiul — Kaiserul şi — mai cu seamă germanii îi distruseseră zeităţile, punând în locul lor acele ciudate fiinţe hibride care-şi tăiaseră părul şi se mândriau cu silueta lor „băeţească".

In 1918 îşi desfiinţase întreaga întreprindere — salonul din Rue de la Paix din Paris — şi toate celelalte — Cannes, Londra, Viena, Roma precum şi pe cel pe care-l deschisese la New-York, în timpul războiului, spunând cu mândrie clienţilor săi, cari îl implorau să revină asupra acestei deciziuni:

— „Sunt un creator de rochi, nu de cămăşi şi din moment ce doamnele nu mai au nevoie de rochi, înţeleg să încetez!"

Işi cumpără casa din Bryanston Square şi lumea, se miră la început de această stabilire la Londra, dar îşi aminti mai apoi de nepoata sa, copilul iubitei lui, Toinette, care studia medicina la Bart şi crezu că-l înţelesese.

Acesta era un alt prilej de râs pentru moşneag. Ce imbecili, să creadă că vrea să trăiască lângă Gilda, fata aceea cu pieptul plat şi prost îmbrăcată, care mirosia veşnic a desinfectante. Gilda — elle este laide gauche. Vorbea franţuzeşte ori de câte ori se gândia la ea, ceeace nu se întâmpla tocmai des. Işi prefera amintirile şi era foarte bucuros că ea nu se simţia obligată să-l viziteze des: odată la şase luni, când avea nevoe de bani.

Avea şi ea un mic venit propriu, dar neîndestulător şi pentru că era antipatică, nu i-l sporea. Faptul că Gilda venia să-i ceară parale, îi da o satisfacţie crudă. Nu-i făcuse nici când vre-un dar voluntar, dar nici nu-i refuzase vreodată cererile, pentru că acestea erau după părerea sa, juste şi rezonabile.

Trecuseră vre-o şase săptămâni dela ultima ei vizită, când valetul intră, rupându-i firul gândurilor, pentru a-i anunţa că Miss Gilda era jos şi că vrea să spună câteva cuvinte bunicului său.

Charles Lardou se întoarse cu spatele, astfel încât omul să nu-i poată citi pe figură adâncul dispreţ pe care-l nutria pentru nepoata sa. Nu ştia dacă trebuia s'o primească sau nu. La ultima vizită îi dăduse cincizeci de pfunzi şi nu trecuseră de-atunci decât şase săptămâni.

Nu mai roşia şi nu se mai bâlbâia când cerea bani. Ii părea că i se cuvine. Fusese prea liberal cu ea. Dac'o primia, avea să-i ceară cu siguranţă alţi bani. Oare nu-i da prea mult şi prea uşor? Ar fi fost o greşală să se decidă prea în pripă. *Să se mai gândească.* Mâinile sale frumoase încă, în ciuda vinelor proeminente şi albastre ce le străbăteau în toate direcţiile şi a pielei sbârcite şi decolorate — răscoliau în mormanul de petice de catifele şi mătăsuri ce se afla înaintea sa pe masă.

Uitând de prezenţa servitorului, care aştepta un răspuns, se plecă asupra lui, pentru a examina o bucată de brocart auriu.

Bogăţia şi îndrăsneala culorii îi aduseră un val de sânge în obraji. Ce creaţie realizase el din acel brocart! Fusese special ţesut la fabrica sa din Lyon. Parisul înebunise după toaleta aceea, când Lady Clementia Livingstone apăru în ea pentru prima dată la un bal al ambasadei Britanice. Un adevărat poem de linii şi culoare, şi pardieu, milady fusese demnă de ea.

O mai vedea şi acum; plină în şolduri şi, în bust, cu umerii albi, ce apăreau ispititori deasupra drapajului greu al mătăsii, cu părul de abanos strâns artistic în bucle, deasupra cărora scânteia o nepreţuită diademă de diamante. O femee regească!

Lăsă bucata de mătase din mâna cu o mişcare de enervare. Amintirea Lady-ei Clementia Livingstone îi sporia iritaţia pe care i-o provoca „acea insipidă Gilda".

N'avea s'o vadă în ziua aceea. Era ocupat — obosit! De ce nu i-ar trimite un mesagiu insultător, care să-i sfărâme îngâmfarea? Câteva cuvinte bine alese, care să-l scutească odată pentru totdeauna de vizitele ei. Servitorul tuşi discret şi Charles Lardou îşi schimbă brusc hotărîrea. Era doară fiica Toinettei. Şi pe Toinetta el o iubise. Era de presupus, deşi îi părea foarte puţin probabil, că Toinetta, dacă ar fi trăit, ar fi iubit-o pe Gilda.

— „Condu-o sus — condu-o sus"

Vocea lui tremura de mânie. Gilda! Se cutremură ca şi cum o viziune înspăimântătoare i-ar fi trecut pe dinaintea ochilor. Creeatura aceasta era atât de lipsită de feminitate — laide — gauche — malfaite — garçone. Gilda n'avea ten, părul îi era sbârlit şi negru (refuza să-l numească ondulat); iar în loc de gură avea o pată roşie şi informă. Când râdea, îşi arăta toţi dinţii, cari erau mari şi puternici ca de cal, în loc să se înşirue cu cizelarea perfectă a unor perle. Dieu!

Nu înţelegea cum drăgălaşa lui Toinetta putuse creea o asemenea fiinţă, pe care n'o interesau toaletele, parfumurile, bijuteriile şi alte mii nimicuri inerente sexului său. Un *bas-bleu* oribil ce-şi petrecea zilele în vre-un spital din East-End iar serile, buchisia tratate de medicină germane. Spunea fără ruşine că nu-şi manicurase nici odată mâinile, şi că nu doria tovărăşia bărbaţilor.

— „Grand Dieu, Toinette!" Bătrânul Charles Lardou luase dela o vreme obiceiul de a vorbi tare cu portretul fiicei sale „Grand Dieu Toinette, fiica ta e o glumă de prost gust, je t'assure".

I se întâmpla foarte adesea, ca în timp ce-şi sorbia păhărelul de Porto, să stea de vorbă cu Toinette.

Dragostea lui pentru ea se păstrase tot atât de vie şi de obsedantă, ca atunci când era în viaţă. O iubise pentru frumuseţea ei femenină şi cochetă — frumuseţe modernă în tinereţea lui — ochi albaştri, umbriţi de gene lungi şi întoarse, un ten alb şi roz, o gură mică, şi inocentă, împrumutând totuş o nuanţă uşoară de ironie, când zâmbia. Această Toinetta, care îi împărtăşise încă din copilărie pasiunea sa de modelist — să dea naştere unei fiinţe stângace ca această Gilda, care purta mereu cu sine neplăcutul miros al desinfectantelor!

Charles nu-şi blama însă fiica; de vină era soţul ei, greoiul şi pro-

zaicul Gilbert, un englez care o întâlnise pe Toinette la curse la Auteuil și se îndrăgostise de ea la prima vedere, luând-o în căsătorie două luni mai târziu.

Charles simțise că din această căsătorie avea să rezulte o mare nenorocire și ar fi dat mult s'o împiedice, dar fusese întotdeauna slab când era vorba de Toinette și mai cu seamă, când plângea — Dieu! ce frumos plângea pe umărul lui, amenințând că *dacă Papa nu încuviința căsătoria ei cu acel cher, cher, adoré Gilbert Steveson, avea să se închidă într'o mânăstire*".

Charles n'a mai putut atunci de cât să socotească în minte ce dotă avea să-i dea. Dezastrul presimțit s'a produs însă. Un an după căsătorie, Toinette muri lăsând în locu-i pe Gilda. Câteva luni mai târziu, muri și Gilbert într'un accident de călărie, dar această ultimă nenorocire îl lăsă pe Lardou cu totul indiferent.

Gilda intră în cameră și se așeză înaintea lui.

— „Ei"? făcu el după câteva clipe ridicând capul.

— „Ce mai faci, bunicule?".

Vocea ei, bătrânul fu silit s'o recunoască, — era plăcută: cald timbrată și puțin cam groasă. Dar vocile, nu modifică pasiunile omenești.

O învălui într'o privire de critic. Un zâmbet ironic îi crispa buzele. Ce costum — ce croială! Și pălăria aceea. Mai existau oare și alte femei în afară de Gilda, atât de lipsite de vanitate încât să iasă pe stradă cu o astfel de atrocitate de pălărie, informă și fără gust, trântită, așa cum o purta ea, pe ceafă? Degetele sale se frământau nervoase sub violentul impuls de a o trage înainte, puțin într'o parte.

Oftă adânc. Nu, zău nu merita osteneala. O astfel de pălărie purtată corect chiar, era dincolo de salvare.

— „Cărei împrejurări datoresc onoarea acestei vizite"? începu el. Vorbia englezește, fără urmă de accent străin. Gilda își luă o țigaretă din tabacheră și începu să fumeze.

— „Am să mă mărit" zise ea calm.

— „Ce? Să te măriți? Tu?

Fața lui Charles Lardou deveni roșie ca purpura; picioarele sale băteau într'un ritm violent parchetul. Gilda nu clipi, deși cunoștea prea bine cauza acestei turburări. Ochii ei palizi, aproape lipsiți de culoare îi întâlniră pe ai lui.

— „Dece nu?

— „*De ce nu?* Charles Lardou își ridicase vocea, care răsuna în cameră ca formidabilul răget al unui leu înfuriat. „Ești urâtă — fără farmec — nu știi să te îmbraci — ai douăzeci și cinci de ani și miroși întotdeauna a spital. Bărbatul care te vrea, trebue să fie nebun".

Se ridică și începu să măsoare încăperea dela un capăt la altul, cu pași nesiguri și cu mâinile încleștate la spate.

Gilda așteptă să se clameze. Ochii ei, în care se reflecta o infinită răbdare, urmăriau mișcările nervoase ale bătrânului. Ea înțelegea perfect de bine ce se petrecea în sufletul acestui om, a cărui viață fusese consacrată femeilor frumoase și-și făcuse renume și avere din vanitatea feminină. Își explica ușor, privind portretul mamei sale și acele fascinante stampe de pe pereți, că o găsia pe ea, Gilda, urâtă și fără farmec. Cât de neîncrezător ar fi rânjit, dacă i-ar fi spus că, încă de pe când era în școală, căzuse multora dragă; nu l'ar fi consolat câtuș de puțin, dacă ar fi putut să-l convingă că, deși n'avea trăsături frumoase, era atractioasă și că prietenele sale îi invidiau silueta de efeb. Asta n'ar fi făcut decât să-l înfurie, să-l facă să-i pară lumea mai nebună decât o credea. Era mai bine să-l lase cu peticuțele sale de mătase și de catifea, cu visurile sale.

Era atât de bătrân! Un bătrân intolerant, căruia nu-i mai rămăsese decât trecutul. După câteva momente, Lardou să lasă greoiu și gâfâind într'un fotoliu.

— „Dece vii să mă plictisești cu chestiile tale amoroase? întrebă el cu asprime. „Nu mă interesează".

Gilda își scutură cenușa țigării într'o scrumieră. El o privi cu dispreț. Degetele ei erau îngălbenite de nicotină la vârfuri.

— „Vreau să-mi dai ceva bani". Vocea ei era fermă și liniștită. Îi părea că-l privea cu nerușinare, ca și cum ar fi intenționat să-i joace o farsă. „Vezi, bunicule, eu am găsit foarte inteligent faptul că fetele franceze aduc o dotă bărbaților lor; — cum după tine sunt pe jumătate franțuzoaică și avem nevoie de bani..."

Ea râdea acum deschis — cu gura aceea mare și urâtă, ce lăsa să se vadă dinții albi și oribil de puterniici. Se mai găsise oare un bărbat care să vrea să sărute o asemenea gură, să îmbrățișeze un trup atât de subțire, de osos, să-și îngroape fața într'un păr ce mirosia a desinfectante?

— „Dar un venit al tău" zise el tare.

Gilda își scutură capul. „Nu e destul". Trăsăturile ei se înăspriră. El o observă și-și zise că în clipa aceea era mai urâtă decât ori când.

— Nu-ți cer imposibilul, bunicule. Posezi doar o avere imensă și știi prea bine că dacă mori, îmi va rămânea tot mie, cea mai mare parte căci nu mai ai altă rudă afară de mine, așa că ai putea să-mi dai de pe acum ceeace-mi trebue. Trei sute de lire pe an. Asta nu-i mult pentru tine. Cu banii aceștia și cu ceeace mai am și eu, ne-am putea aranja binișor".

Inima bătrânului începu să bată cu putere, lovindu-i dureros coastele. Doctorul îi recomandase să evite orice iritație, dar Gilda asta cu impertinența ei — trebuia să se mai gândească — să fie calm — să fie mai precaut. Are dreptate îi spunea rațiunea — are drept la o dotă dela tine, așa cum are dreptul să vină după bani din șase în șase luni, și ei îi vor reveni toți banii tăi când vei muri — Toinette ar fi vrut astfel. Asta era un adevăr amar pentru el. Ce sacrilegiu. Bani câștigați de pe urma atâtor realizări de eleganță, din reliefarea atâtor femei frumoase, să fie cheltuiți de Gilda, pe spitale și alte lucruri de felul acesta!

— „Dar bărbatul ăsta cu care vrei să te măriți, n'are nici o ocupație? N'are nici un venit?" întrebă el aspru, pentru a câștiga timp.

Obrajii fetei se împurpurară subit. Ochii ei deveniră pentru o clipă tot atât de feroci și de hotărâți ca și ai bătrânului.

„Nu poate lucra!" Cuvintele îi ieșiau cu greu din gură. „Războiul".

„Atunci, te ia pentru perspectivele tale", izbucni Charles Lardou. Frumoasă lovitură pentru el, dacă mă decid să-mi las averea „Societății pentru Protecția animalelor, așa-i?

Gilda surâse.

„Dar n'ai să faci asta" răspunse ea convinsă.

Nu. Avea dreptate, blestemata! N'avea s'o facă. Toinette s'ar fi supărat; tot asta îl împiedeca acum să refuze fetei dota.

Gilda câștigase partida. Adevărat? O câștigase într'adevăr? Stai... să fim puțin diplomați.

Se așeză din nou la masă și în timp ce degetele sale se jucau cu grămada de mătăsuri, își spunea mereu: fii atent. Trebue să fii subtil — și să câștigi.

Când își întoarse iar fața spre Gilda, zâmbia.

Un zâmbet ușor și amabil, care o făcu să-și spună că bunicul era un bătrân foarte frumos, atunci când furia nu-i crispa trăsăturile. Îl compătimia mult în clipa aceea și ar fi vrut, numai pentru el, să fi moștenit frumusețea de păpușă a mamei sale și să fi devenit o modelistă în loc de doctoriță. Trecuseră ani dela acea teribilă scenă, când voința lui Lardou fusese înfrântă.

Acum o privia zâmbind blând. Vocea lui răsuna aproape mângâios, când o întrebă:

— „Gilda, știi de când n'am mai desemnat o toaletă pentru cineva?"

Fata clătină din cap, fără să bănuiască unde vrea el să ajungă.

— „Treisprezece ani". El luă un petec triunghiular de tafta orange, mângâindu-l cu dragoste. „Era pentru o contesă italiană, o contesă foarte tânără și foarte frumoasă. Mama ei, o veche clientă de a mea, dădea un bal pentru a sărbători logodna signorinei. Îmi aduc aminte că făcea o partidă foarte bună.

„Ochii lui luară o expresie visătoare. Se părea că uitase de prezența Gildei. Camera se populă de fantome, ce reveniau înconjurând recunoscătoare pe omul care le înfrumusețase — fantome umile ce aduceau omagii maestrului lor.

Mișcată, Gilda îi atinse mâna. Dar el și-o retrase repede, ca și cum acest contact l-ar fi durut.

— „Nu, nu" făcu bătrânul aspru, „la mine nu merge lingușeala". Cu cealaltă mână continua să netezească bucata de mătase.

„Mă retrăsesem" continuă el blând. „Am făcut-o numai ca o favoare, pentru că mama ei *m'a rugat*". El se opri și-și fixă privirile asupra Gildei.

Fata se agita stânjenită. Se temea ca nu cumva bătrânul să fie apucat de un nou acces de furie. Avea foarte puțin timp și era hotărâtă să nu plece mai înainte de a-i fi promis să-i servească pensia de trei sute de lire pe an.

— „Am să mai fac o singură rochie înainte de a muri". Pe fața lui licăria o umbră de zâmbet și ea gândi ușurată că la urma urmelor, nu era chiar atât de rău. „O singură rochie. Gilda. Bănuești pentru cine?".

Căutând să-i fie pe plac, îl asigură că n'avea cea mai mică idee.

„Poate că ai primit vizita uneia din vechile tale simpatii'".

Charles Lardou izbucni în râs.

„Te înșeli — te înșeli — ca de obiceiu. Am să-ți desemnez rochia de mireasă. Dacă vrei să-ți servesc

o pensie, trebue să faci şi tu ceva pentru mine.

— „Desigur, bunicuţule, orice".

Bătrânul râse din nou. Cum se mai pripia! Nu sta o clipă să se gândească. Mai mult englezoaică de cât franţuzoaică; mai mult Gilbert decât Toinette! Ii mângâiă totuşi mâna cu blândeţe.

— „Atunci promite-mi că vei purta rochia pe care ţi-o dau, — ultima pe care o voiu mai desemna — in ziua nunţei tale; ultima creaţie. Spunând aceste cuvinte ,vocea sa devenise o şoaptă tremurată. Părea obosit şi palid. Ochii lui erau închişi, iar gura crispată de amărăciune. Un om bătrân, bătrân de tot, aspru şi răutăcios pe care, fără a putea spune dece, il admira.

Se ridică şi apropiindu-se de el, il sărută sfioasă pe frunte.

— „De sigur, făgăduesc, bunicule. Mă onorează".

El o respinse.

— Nu-mi place să fiu sărutat. De câte ori să ţi-o amintesc? Miroşi... a medicamente. Du-te inapoi la ele. Vreau să dorm puţin inainte de cină.

Şase săptămâni mai târziu Charles trimise după nepoata sa. Rochia de mireasă era gata şi o chema pentru ca s'o incerce. Bătrâna şi experimentata croitorească Jeanette, pe care o chemase dela Paris, lucrase după măsuri, fără vre-o probă.

— „Nu vreau ca ea s'o vadă mai inainte de a fi terminată. Cu două zile inaintea nunţii, o vom pune s'o incerce!".

Gilda sosi cu puţin după ora şase. O primi in salonul cel lung şi ingust cu plafonul inalt, vopsit in alb şi aur, mobilat in stil empire şi impodobit cu oglinzi şi porţelanuri chinezeşti.

Era mai afabil de cât de obiceiu şi-i oferi un pahar cu cel mai bun vin de Xeres al său. In timp ce beau, el ii spuse că făcuse aranjamentele necesare cu avocaţii săi, in privinţa dotei. Trei sute de lire pe an.

— „Dar de sigur, numai cu condiţia să-ţi ţii angajamentul.

Gilda işi aprinse o ţigară şi-i mulţumi. Amabilitatea lui o mira. Simţia o vagă nelinişte. Oare la ce tindea? O ura doar. De ce-şi mai luase atunci osteneala să-i facă rochia? Dece insista atât s'o poarte? Capriciul sentimental al unui om bătrân, presupunea ea. Ei bine, toate acestea n'aveau nici o importanţă, din moment ce banii erau asiguraţi. Ţinea mult să poată aduce lui Denis imbucurătoarea veste, in seara aceea la masă.

Denis!! Ochii ei sclipiau acum, când se gândia la el. Era foarte bucuroasă că bunicul său nu-i ceruse să-l aducă pe Denis aci, — că veninoasele-i rechizitorii impotriva veninioaselei rechizitorii impotriva femeilor de după război. Işi goli paharul de Xeres şi se sili să pară recunoscătoare şi curioasă... Dar... de ce râsul acesta diabolic?

— „Putem merge să vedem rochia, bunicule?", zise ea, cu o voce ce se silia să intoneze un oarecare entuziasm.

Bătrânul se ridică şi o conduse in camera dela ultimul etaj.

— „Ia loc" ii ordonă el brusc „şi nu te uita la mine".

Se aşeză pe un scaun, cu privirile in podea, ascultând timp de câteva minute foşnetele hârtiei.

— „Acum uită-te, Gilda". Vocea lui suna aspră şi dogită dar avea o notă de tineresc triumf. „Gilda, aici e rochia ta — frumoasa ta rochie de mireasă".

Ea işi intoarse capul. Bătrânul sta in celălalt capăt al camerei, cu spatele la fereastră, ţinând rochia inaintea sa. Ea inspiră adânc. Sângele-i năvăli in obraji pentru o clipă şi se retrase lăsând-o albă ca mătasea rochiei. In clipa aceea figura ei avea o isbitoare asemănare cu a bătrânului. Se priviau cu buzele torturate de acelaş zâmbet profund viclean. Gilda rupse tăcerea.

— „Genial" zise ea". „Foarte genial". Se ridică şi-i luă rochia din mâini. „S'o incerc?"

— „Am să chem pe Jeanette să-ţi ajute" zise el făcând câţiva paşi spre uşă. „E in camera alăturată".

Gilda dădu din cap.

— „Nu era in inţelegerea noastră ca cineva să mă vadă in această rochie, inainte de ziua nunţei" Spuse ea.

Charles strânse din umeri.

— „Cum vrei".

Se intoarse cu spatele, privind afară in grădină. Umerii lui firavi erau străbătuţi par'că de spasme. Gilda auzia râsul aspru, in timp ce-şi lepăda toaleta şi-şi trăgea rochia de mireasă pe ea. Ah! da, bătrânul Charles se bucura acum de victoria lui, deşi era cam decepţionat de faptul, că Jeanette nu era acolo s'o impărtăşească. In timp ce privia delicata legănare a arborilor din grădina sa, ii părea că umbrele frumoaselor sale doamne ii zâmbiau prin baia luminoasă de aur şi purpură a apusului.

El câştigase partida

Spera că fantomele să inţeleagă simbolul cestei rochi — cea mai crudă caricatură ce se desemnase vreodată. Ii consacrase mult timp şi multă gândire, o putea spune acum Gildei in toată sinceritatea. Fiecare linie fusese plănuită cu grijă. Trasată diabolic in aşa fel, incât ceeace alţii numiau sveltetă să pară neghiob şi unghiular — albul mort al satinului fusese ales dintre alte douăzeci de mostre, astfel incât paloarea ei să imprumute un reflex gălbui.

Era o toaletă demnă de imaginaţia unui Epstein. Frumoasă prin geniala-i urâţenie. Era rochia pe care Gilda trebuia s'o poarte in clipa când avea să se intâlnească inaintea altarului, cu nebunul care vroia s'o ia de nevastă.

„Frumoase doamne—mesdames" vorbia el fantomelor „v'am răzbunat. Aşa cum pe voi vă făceam mai frumoase decât eraţi, i-am agravat ei lipsurile, — pentru marea zi a nunţii. Toinette — tu vei inţelege chérie. Şi nu mă costă decât trei sute de lire pe an!"

Era sigur acum că Toinette ar fi gustat această glumă. S'ar fi supărat poate puţin, dar ar fi râs.

— „Ei bine, bunicule" o auzi pe Gilda spunând „crezi că sunt demnă de ea? Imi vine bine?" Sta inaintea oglinzii cu rama aurită care mobilase salonul de pe Rue de la Paix. El bătu din palme entuziasmat.

— „Perfect — perfect — intocmai cum am vrut-o!" Mândria ii umfla pieptul. Nu făcuse o singură greşală. Cât de lungă şi unghiulară părea — cât de galben părea gâtul lângă linia albă a satinului, croită astfel, incă să reveleze slăbiciunea decoltului.

— „Ai s'o porţi" zise el pornit. Ai făgăduit-o la nuntă. Dacă n'o pui, n'ai să capeţi un ban dela mine, nici acum şi nici când voiu fi murit".

Gilda scutură un fald al rochiei. Era fixată de corsaj in aşa fel, incât picioarele-i păreau cu mult mai lungi decât restul corpului.

— „Am s'o port" zise ea indiferentă.

— „Are să vină multă lume la nuntă?" intrebă el curios.

Gilda scutură din cap.

— „Nimeni afară de noi şi doi martori. Preotul s'a oferit să ne procure doi martori, cu cinci shilingi bucata".

Pe faţa lui Charles Lardou se zugrăvi decepţia. Sperase că ceremonia avea să fie o mare intrunire mondenă, formată mai cu seamă din femei. Totuş, esenţialul nu fusese incă afectat. El — bărbatul pe care ea il iubia — avea s'o vadă astfel — avea să şi-o amintească mereu sub acest aspect, cu toate ascuţimile ei, cu gălbejeala acea oribilă, cu părul negru şi sbârlit, ce-i sta pe cap ca pus cu furca. Se apropiă de Gilda, dar ea il indepărtă cu un gest al mânei.

— „Vrei să te intorci iar, bunicule? Acum trebue s'o scot".

Mai inainte de a-i indeplini rugămintea, bătrânul observă că fata mai purta incă pe buze acel zâmbet trist şi acru, dar că ochii ei aveau totuş o expresie tandră. Poate — işi spunea el — nu şi-a dat seama de farsa pe care i-am jucat-o....

Fata era atât de proastă in privinţa vestmintelor. Poate că avea impertinenţa să-şi inchipuie că rochia o prindea. Dar ce importanţă putea avea asta? Peste două zile avea să citească in ochii iubitului ei, cum apărea in rochia aceea.

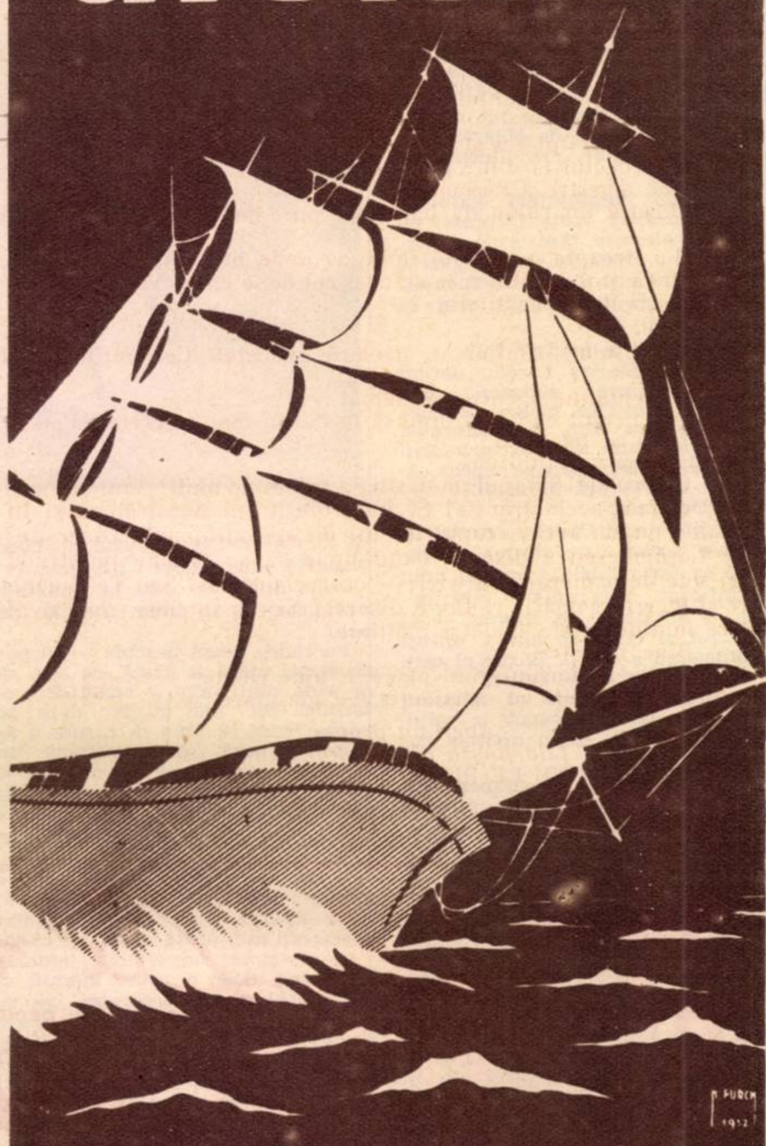
— „Logodnicul tău te va vedea in ea, Gilda", zise el cu o voce tremurătoare de patimă, „Să nu uiţi să-mi spui ce impresie i-a făcut".

Gilda râse.

— „Poţi să e intorci acum". Era iar imbrăcată in tailleurul ei maron şi-şi punea pălăria. Privind-o, Charles se gândi că relativ, părea acum aproape drăguţă.

— „Păcat, mare păcat bunicule", incepu ea trăgindu-şi mănuşile „dar Denis, logodnicul meu, nu va vedea niciodată rochia pe care mi-ai făcut-o. El nu poate lucra — pentru asta ţi-am cerut banii — vezi... a fost orbit in război".

BARBARA HEDWORTH

În ANUL 1950

— Maestre, spuse secretarul, năvălind pe uşă, sunteţi chemat dela agenţia...

Furios, celebrul avocat Tita Bogza, îl dădu afară.

— Ţi-am spus că nu vreau să fiu deranjat.

Apoi, maestrul îşi reluă plimbarea în lungul şi latul biroului...

— Foarte bun acest pasagiu din „*Memorii*". Asasinatul bătrânei rentiere este foarte bine înjghebat. Ideia de a imita miorlăitul pisicii ca s'o atragi afară pe bătrână şi să faci să-se creadă că omorul este fapta mai multor bandiţi, este de un pitoresc minunat! Cred că o să avem succes. Haide, destul pentru azi, vom continua mâine.

Avocatul Bogza se apropiă de cel care era astfel lăudat şi-l bătu prieteneşte pe umăr.

— Mai vrei un păhăruţ de licheur, amice?

— De ce nu, d-le Bogza, e atât de bun licheurul dv.

Aşezat într'un fotoliu, omul cu un cap lombrozian de asasin râdea cu gura largă şi, amănunt însemnat: mâna care ţinea paharul, avea la încheetură un lanţ de fer, al unei perechi de cătuşe.

— Cheamă agenţii! spuse avocatul stenodactilografei, care cu stiloul în aer, asculta conversaţia.

Din camera vecină, sosiră poliţiştii.

— Prieteni, puteţi să dispuneţi de clientul dv.; pentru azi am terminat. Ce spuneţi de un mic păhăruţ?

Agenţii primiră încântaţi şi, cu păhăruţele pline, ciocniră cu prizonierul:

— In sănătatea, ta, Titirică! In sănătatea dv. d-le Bogza!

Şi dintr'o sorbitură, paharele fură golite. Apoi, cei trei inşi părăsiră cabinetul avocatului ţinând pe prizonier la mijloc.

— Pe mâine, d-le Bogza, spuseră cu toţii deodată.

— Pe mâine, prieteni; fiţi exacţi! le răspunse avocatul.

Sună, şi secretara reapăru.

— Mă aşteaptă cineva?

— Da. Reprezentantul agenţiei de publicitate.

— Să intre.

Cu un surâs lipicios şi comercial pe gură, reprezentantul intră.

— Ai proectul la d-ta? îl întrebă avocatul.

— Da, maestre. Uite macheta.

Desfăşură un rulou de hârtie, îl puse pe masă şi începu să explice.

— La dreapta, e panoul luminos depe bulevardul Elisabeta, pe vârful Cercului Militar, la stânga, cel depe calea Victoriei.

— Ce înălţime au literele?

— 1.50.

— E absolut insuficient, declară avocatul. Cel puţin patru metri.

Reprezentantul agenţiei se bâlbâi :

— Am crezut că-i mai bine să le facem mai discrete... Pentru un membru al baroului...

Tita Bogza, se indignă.

— Ce prostie! Timpul modestiei a trecut de mult! Acum cine-şi face reclamă, acela trăeşte! Şi în profesiunea noastră, ca şi în celelalte, putem avea scrupulele ridicole de odinioară? Discreţie? Oare Cosămbescu e discret, când pune să se plimbe pe stradă două sute de oameni-sandiwich — cu reclama lui? Sau Teodorini, care-şi face reclamă la radio, e discret? Ne-am înţeles, va să zică! Litere luminoase de 4 metri înălţime.

— Bine, maestre.

— Ah, vezi, formula îmi place. E bine găsită.

Şi avocatul citi cu satisfacţie, cu glas tare :

Aveţi un proces ?
Avocatul Tita Bogza câştigă totdeauna procesele!
NU LE PIERDE NICIODATA!

— Afişajul să fie cât mai repede gata. Intrăm doar în iarnă, e sezonul cel mai bun. Ne-am înţeles, nu-i aşa?

— Perfect! spuse agentul de publicitate, care îşi luă ruloul şi plecă.

— Şi acum, să ne ocupăm de afaceri serioase!

Tita luă un dosar, în a cărui citire se cufundă, făcând adnotări pe margini. Apoi îşi chemă secretarul.

— Dragul meu, am citit dosarul. Trebue însă să găsim câteva elemente noui, ca să pasionăm lumea. Va trebui să înjghebăm un simulacru de evadare, care să atragă atenţia asupra acestui escroc; prepară note pentru ziare. La nevoe, să-i atribuim un furt senzaţional, al cărui făptaş n'a fost descoperit. Consultă repertoriul. Il voi vedea eu, ca să-l fac să admită hoţia asta nouă; are atâtea la activul lui! Omul e vanitos; o să accepte.

— Dar bine, maestre, să inventăm noi...

— Ţi-o repet mereu, dragul meu, în epoca asta, meseria noastră cere imaginaţie. Noi suntem adevăraţii romancieri populari. Un avocat adevărat îşi creează cauza. Lovitura de teatru e absolut necesară şi poate fi oricând provocată. Astfel, Titirică Botgros, asasinul căruia îi lucrez acum memoriile pentru ziarul „Globul", are destul de multe crime pe conştiinţă ca să fie sigur că nu va fi achitat. Dar, cu două minute înainte de deliberare, preşedintelui Curţii o să i se înmâneze o scrisoare, în care va fi scris:

„Acest bandit pe care voiţi să-l condamnaţi acum, a făcut un act eroic. Acum 5 ani în noaptea de 7 Februarie, o casă ardea, chiriaşii fugiau care încotro, dar deodată, o femeie bătrână şi o fetiţă apărură la o fereastră dela etajul al treilea al casei în flăcări. Ţipetele sfâşietoare ale nenorocitelor îngroziseră mulţimea. Dar nimeni nu îndrăznia să treacă marea de flăcări. Atunci un om intră în goană în casă. După câteva minute groaznice de aşteptare, omul reapăru ducând în braţe pe bătrână şi pe copil.

In spatele lui casa se prăbuşi cu sgomot infernal. Această femeie bătrână, d-le preşedinte, era mama mea, iar fetiţa, fata mea. Am cerut numele salvatorului. A murmurat Titirică Botgros. *Şi s'a pierdut prin mulţime. Am reţinut acest nume curios. Eri, văzând în ziare fotografia asasinului ce-l judecaţi, am recunoscut pe salvator. Inţeleg acum dece s'a sustras atât de repede recunoştinţei mele: poliţia îl căuta pentru o crimă. Omul acesta care a omorât atâţia oameni, a salvat două fiinţe nevinovate. Vreau să cred că veţi ţine seama, d-le preşedinte, de acest lucru..."*

— Ei, ce spui? Iţi închipui ce efect o să producă în public citirea acestei scrisori? Acuzatul o să ia o înfăţişare modestă, puţin jenată. Mă însărcinez eu cu asta.

— Pentru ce nu ai vorbit nimănui până acum de acest act eroic? o să întrebe preşedintele, vădit impresionat.

— Il păstram pentru tribunalul din ceruri, d-le preşedinte.

Ce răspuns frumos al unui bandit, care crede în Dumnezeu : preşedintele care e epitropul parohiei, e în stare să-l îmbrăţişeze. Sunt sigur că, cu asta îi scot circumstanţe atenuante.

— Dar, spuse secretarul, mişcat de povestirea avocatului, istoria asta e adevărată?

— Mă faci să râd! Dacă Titirică ar fi intrat într'o casă incendiată, fi sigur că s'ar fi dus să fure bijuteriile uitate.

— Atunci, scrisoarea?

— Scrisă de mine, copil ce eşti!

— Oh! maestre, ce lovitură, ce înscenare genială, şopti secretarul, beat de admiraţie.

— Acum mă duc la tribunal. Şi nu uita evadarea.

— Puteţi conta pe mine, voi încerca să fiu demn de dv.

— La revedere...

PEBEM

SCOŢIANA

Tânăra soţie către soţul ei:

— Pentru numele lui Dumnezeu, Tommy, fetiţa a înghiţit în clipa asta un penny!

— Nu face nimic, mâine e doară ziua ei onomastică!

noutăți

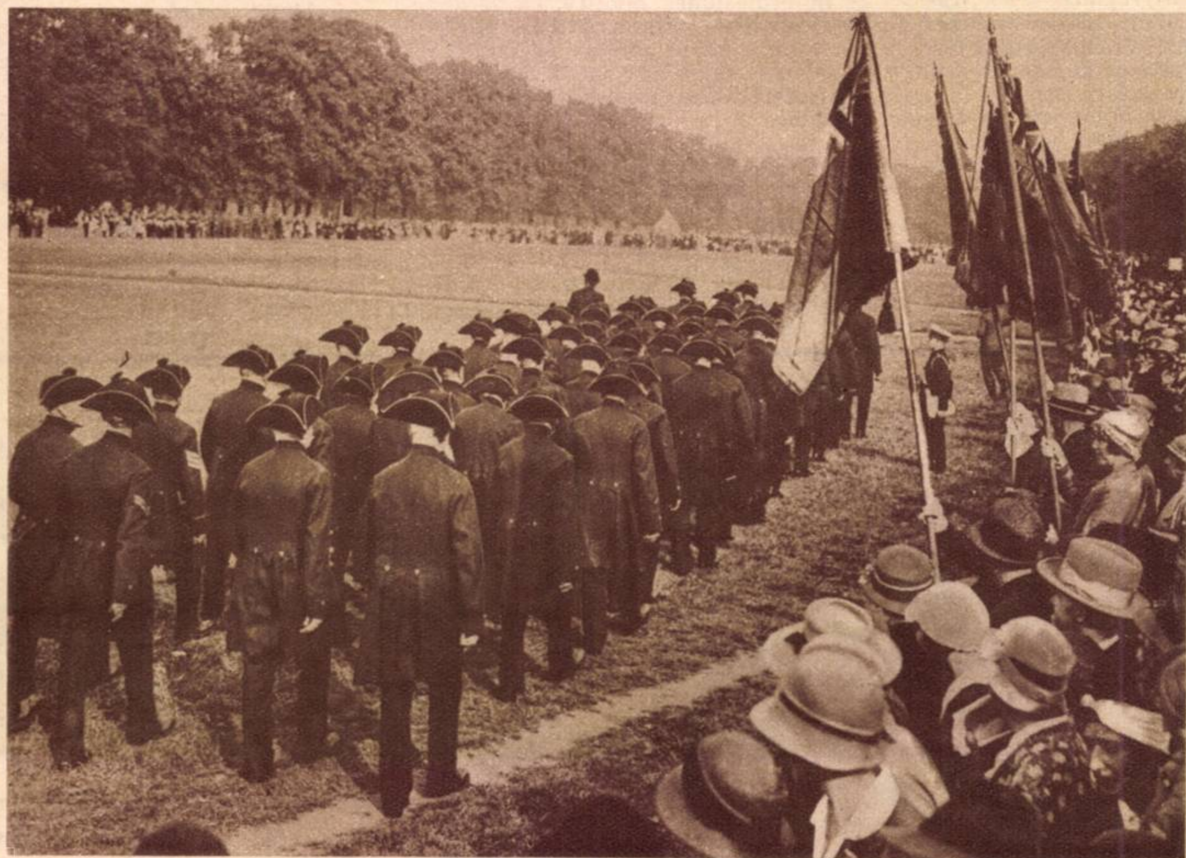
Sus: *La 25 Septembrie francezul Plaa a luat campionatul mondial de tennis, la Berlin;* dr. sus: *Tot la Berlin s'a inaugurat de curând un hotel pentru copiii din provincie, cari pot locui aci câteva ore, o zi sau chiar mai multe zile.*

Sus: *Marele Voevod Mihai, in drum spre Londra, s'a oprit și la Paris, unde a fost întâmpinat de d. Constantin Cesianu, ministrul nostru in Franța.*

Sus: *Polo pe motocicletă. La Paris s'a lansat un nou sport, polo pe motocicletă. In loc de cai, jucătorii încalecă motocicletele, iar in loc de crose, joacă cu picioarele, lovind în mingi mai mari decât cele de foot-ball.*

Dr.: *Generalul Sir Jan Hamilton și primarul Londrei, au primit la Hyde Park, defilarea a zece mii de veterani ai marelui răsboiu, precedați de 60 de veterani adăpostiți in azilul militar dela Chelsea.*

Moda

O splendidă rochiță din voal și dantelă, purtată de Janet Gaynor de la „Fox".

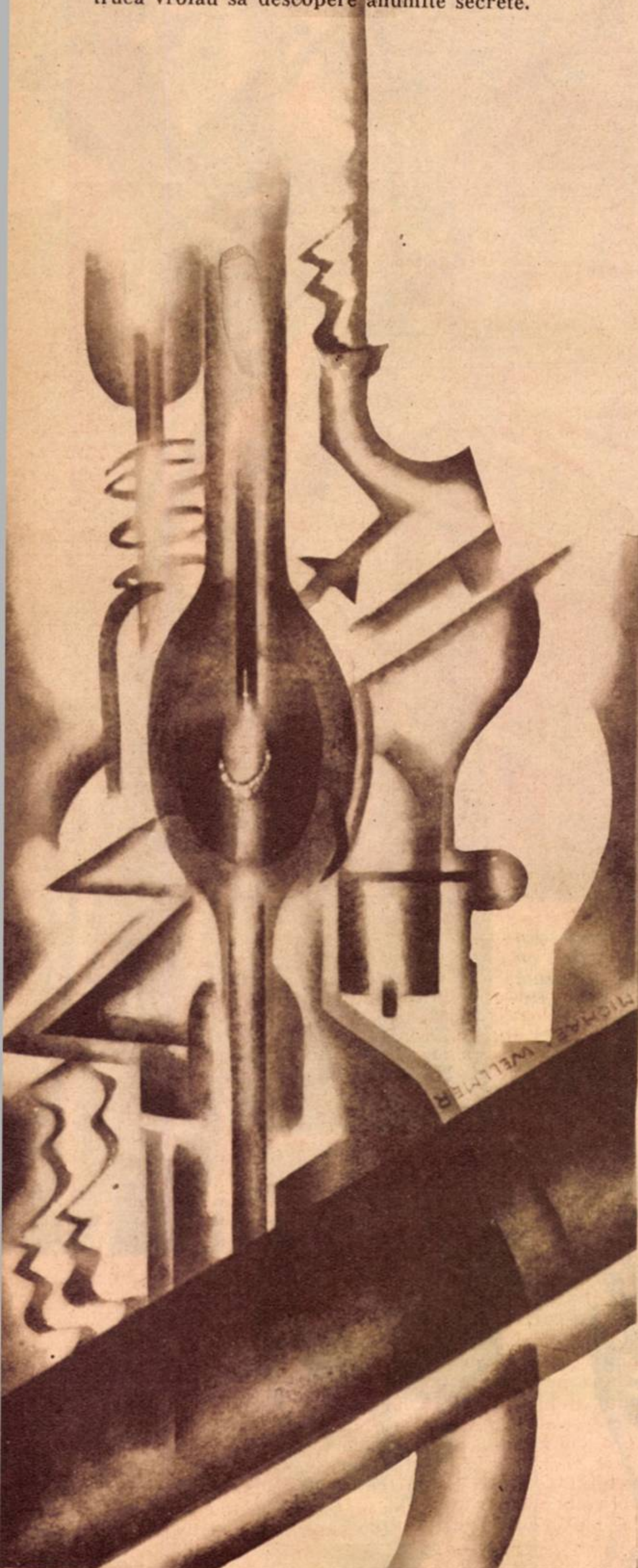
Sus: *Toaletă de seară din crêpe-satin alb, (sortie cu mâneci îmblănite) arborată de Adrienne Allen dela „Paramount".*

O tocă originală în formă de turban, purtată de actrița Myrna Loy.

OMUL va putea sfărâma PĂMÂNTUL?

DIN momentul în care Profesorul J. J. Thomas a arătat că atomul, — despre care ni s'a spus în şcoală — că este cea mai mică diviziune a materiei, — era şi el format din diferite părţi, „descompunerea atomului" a fascinat atât pe savanţii serioşi, cât şi pe cititorii de literatură senzaţională. Savanţii erau interesaţi nu numai pentrucă'şi dau seama că în atom trebue să zacă vaste cantităţi de energie, dar pentrucă vroiau să descopere anumite secrete.

Spre a înţelege structura automului trebuie să cunoşti legile electricităţii, mişcările corpilor cereşti şi unele mistere cum sunt razele cosmice.

Dar „descompunerea automului" interesa desigur marele public numai prin laturea sa senzaţională. S'a spus că nimeni nu ştie ce s'ar putea întâmpla, atunci când atomul va fi descompus — ceeace e adevărat. Publicul a sărit imediat la concluzia că în acest caz vaste forţe vor fi eliberate într'o clipă, ca nişte gaze ce ar ţâşni dintr'un exploziv şi că s'ar produce un cataclism mondial. Reporterii aşteptau pe treptele clădirei unde savanţii experimentau, cu sentimentul că erau la doi paşi de distrugere.

Ei bine, atomul a fost descompus. Profesorii J. D. Cockroft şi E. T. S. Walton, cari lucrează sub conducerea lordului Rutherford, în faimosul laborator Cavendish din Cambridge, au realizat de curând ceeace mulţi savanţi au încercat ani la rând. Şi totuş, nimic nu s'a schimbat. Nu s'a produs nici o explozie, nici o deslănţuire de forţe oarbe şi gigantice.

Descompunerea atomului a fost o realizare technică. Savanţii dela Cambridge au săvârşit în laboratoarele lor, cu aparate relativ simple, ceeace technicienii germani şi americani au încercat să facă cu voltagii înalte, procurate prin captări de fulgere. Ei au întrebuinţat un voltagiu de numai 120.000 pe când americanii şi germanii credeau că sfărâmarea nucleului atomic ar necesita un minimum de 10.000.000 de volţi.

Dacă spunem că această realizare este aproape pur technică nu-i scădem de loc valoarea.

Atomul se descompune mereu în natură, dela sine. Din nişte experienţe cu totul academice, au răsărit câteva din cele mai mari şi mai utile invenţii. Când lordul Rayleigh şi-a început lucrările, care-au dus la descoperirea rarelor gaze ale atmosferei, avea în minte o problemă pur academică, privitoare la oarecari erori aparente într'o serie de experienţe pentru determinarea greutăţii specifice (densităţii) aerului. Măsurătorile sale au revelat existenţa — până atunci nebănuită — a unor gaze, care-au fost mai apoi izolate şi anume: argonul, heliul, neonul, kryptonul şi xenonul. Primele trei din aceste gaze a acum o largă întrebuinţare; umplerea giganticilor noastre aeronave aşa încât să fie ferite de pericolul de incendiere, lămpile electrice umplute cu gaz şi strălucitoarele tuburi roşii ce servesc la reclame. Toate le datorăm dorinţei unui savant de-a stabili cu o eroare mai mică de 1% o măsurătoare de laborator.

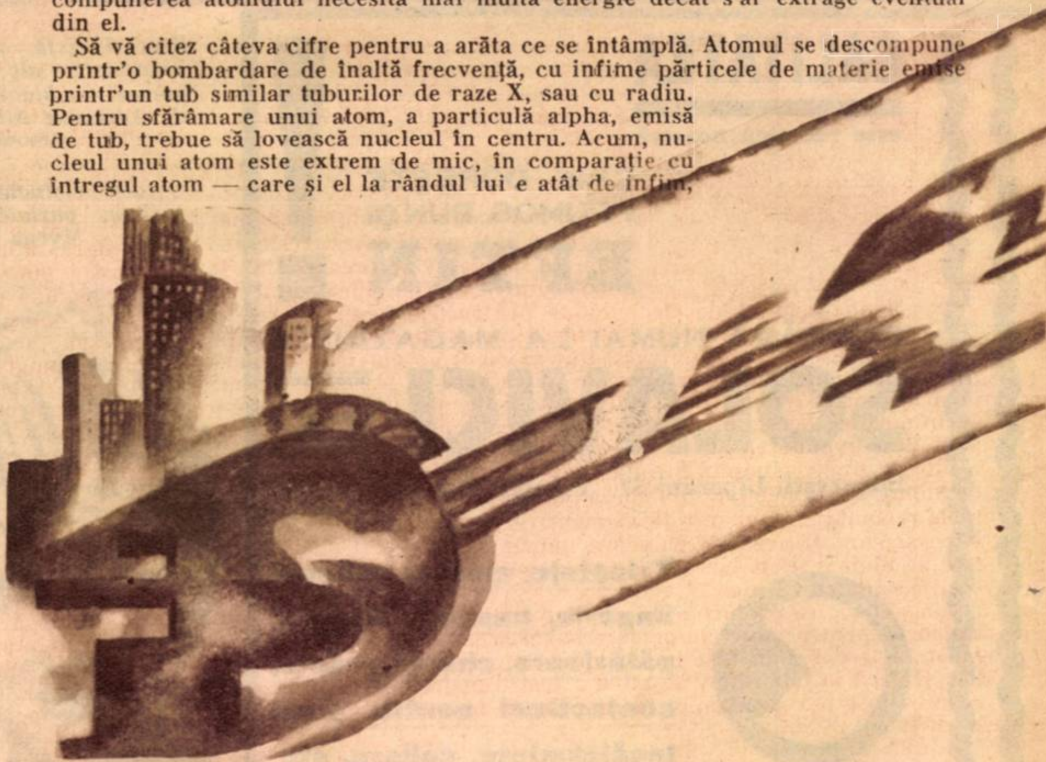
Acelaş lucru se poate întâmpla cu descompunerea atomului. Pentru moment, atomul nu ni s'a prezentat încă cu puteri nelimitate. Aşa cum e adevărat că energia atomică, eliberată la fabricarea unui gram de helium din hidrogen, ar procura un milion de cai putere în cinci ore, este adevărat că energia necesară descompunerii atomilor de hidrogen, dintr'un gram, prin metodele actuale, ar fi cu mult mai mare.

Să punem altfel problema. Apa din cazanul unei locomotive e transformată în vaporii, cari pun în mişcare pistoanele. Dar transformarea apei în vapori ia energie sub formă de căldură, dela cărbuni. E important să vă daţi seama că nu vaporii, ci cărbunii sunt origina forţei motrice. Cantitatea de energie dată de cărbuni spre a transforma apa în vapori e mai mare decât energia pe care ne-o eliberează vaporii în locomotive. Marea e o vastă sursă potenţială de energie — dar trebue să fie transformată în vapori, sau energie mecanică, mai înainte de-a putea fi utilizată.

Tot astfel se întâmplă cu atomul. Cei cari au spus că acesta ar elibera imense energii, au greşit, presupunând că această forţă ar putea fi obţinută, fără aplicarea altei energii. Vom ajunge poate cu vremea, să descoperim că atomul constitue un preţios zăcământ de forţă — ca şi vaporii. Dar pentru moment descompunerea atomului necesită mai multă energie decât s'ar extrage eventual din el.

Să vă citez câteva cifre pentru a arăta ce se întâmplă. Atomul se descompune printr'o bombardare de înaltă frecvenţă, cu infime părticele de materie emise printr'un tub similar tuburilor de raze X, sau cu radiu.

Pentru sfărâmare unui atom, a particulă alpha, emisă de tub, trebue să lovească nucleul în centru. Acum, nucleul unui atom este extrem de mic, în comparaţie cu întregul atom — care şi el la rândul lui e atât de infim,

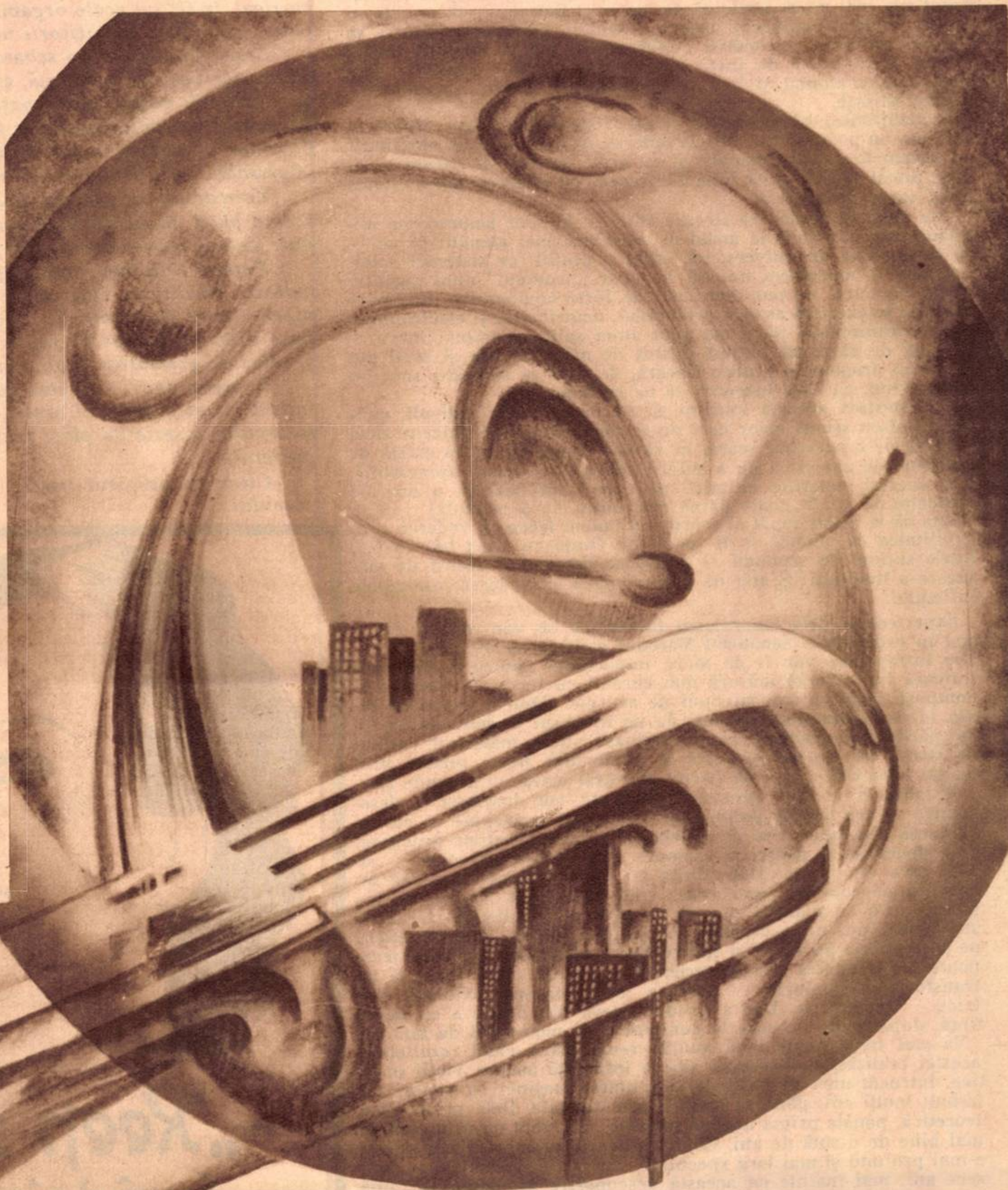
încât n'a putut fi văzut nici chiar cu cele mai puternice microscoape. Înțelegem deci că încercarea țintașului e dintre cele mai dificile, mai ales că lovește orbește, la întâmplare.

In practică însă, câteva milioane de părticele alfa sunt aruncate asupra altor câteva milioane de atomi și prin legile probabilității trebue să se găsească unele care să nimerească ținta. Lordul Rutherford a calculat — și cifrele sale au fost verificate prin fotografii — că abia o particulă din 50.000 ajunge să nimerească un nucleu. Cu alte cuvinte, pentru a lovi protonii dintr'o a zece-milioana parte dintr'un gram de nitrogen, ar fi nevoie de un bombardament exercitat de un gram de radiu în timp de un an. Acum, un gram de radiu costă cincisprezece milioane lei, așa că descompunerea atomului este o întreprindere excesiv de costisitoare! Dacă se face uz de metode electrice, cheltuiala e mai mică, dar aparatul reclamă o forță considerabilă și e o mare diferență între a sfărâma un atom și între a sfărâma atomi, în număr mare.

Descompunerea atomului are două aspecte interesante. Prima este eliberarea de vaste energii, iar a doua, e cea care face visul alchimiștilor: transmutarea, adică transformarea unui element, cum e plumbul, într'altul cum ar fi aurul.

Savanții obicinuiau să râdă de alchimiști și de „Piatra lor filozofală". Astăzi, se știe că ceeace căutau ei să realizeze nu e câtuș de puțin o imposibilitate și că „piatra filozofală" a cărei magică atingere ar schimba țărâna în aur, poate fi electricitatea. Se spune chiar că s'au și ajuns la asemenea rezultate, în cantități cu totul infinitisimale.

Cercetările, care-au început acum treizeci și șase de ani, când Sir J. J. Thomson a descoperit electronul și s'au continuat cu descoperirile succesive ale Lordului Rutherford, asupra protonului și neutronului,

sugerează ipoteza că întreaga materie ar fi formată din aceste infime părticele ce se crede că ar fi încărcături electrice. Electronul are o încărcătură de electricitate pentrucă e neutru. Aceste particule se combină, pentru a forma atomii, și acești atomi, alcătuesc întregul univers. Din moment ce putem izola părțile componente ale materiei, n'am putea oare să le reconstituim, în orice forme vrem, în așa fel încât să ne dea materia de care avem nevoie? Acesta este visul de care ne-am apropiat și mai mult prin descompunerea atomului.

Intr'un limbaj simplu, Știința își propune să reducă un număr de atomi, să spunem, de plumb, la părțile lor componente, pe care să le recombine apoi într'un element rar, ca aurul spre exemplu. E ca și cum ai avea un oarecare număr de cărămizi și o cantitate de ciment. Poți face cu ele după voință o casă, un garaj sau o cușcă pentru câini.

Din nefericire problema nu e chiar atât de ușoară, pe cât pare în teorie, pentru motivele pe care le-am arătat. Încercările ce s'au făcut în trecut n'au fost importante, în ceeace privește succesul lor, și dacă în laborator, un atom a fost transformat în altul, succesul a fost pur academic, iar cantitatea noului element produs atât de mică, încât n'a putut fi percepută decât cu spectroscopul și n'a fost în nici un caz chip să fie cântărită, în vre-o balanță.

In stare naturală, atomii explodează mereu. Dacă priviți minutarele luminoase ale ceasului dvs. de mână, într'o cameră întunecată, nu vedeți decât atomi ce se „descompun". Substanțele radio-active emite incontinuu particule, ce se transformă în alte substanțe — cu alte cuvinte, ele se dezintegrează. Din nefericire, nu s'a descoperit încă o metodă de control a acestei dezintegrări. Fenomenul își urmează calea sa lentă, în ciuda celor mai drastice tratamente; — nimic nu-l oprește, nimic nu-l poate accelera.

Când s'a descoperit pentru prima dată radiul, chimiștii și-au dat seama de formidabila energie produsă prin explodarea atomilor. O cantitate de radium, abia vizibilă în cursul „vieței" sale, care durează milioane de ani, dă o cantitate de energie suficientă pentru a pune în mișcare un mare transatlantic, cu o viteză de 25 de noduri pe minut. Din nefericire însă, radiul înțelege să-și desvolte energia după propriu-i ritm. Il puteți îngheța în aer lichid, sau încălzi în cel mai puternic furnal, el va continua să radieze numai și numai cu viteza sa. Dacă l-am putea face să dezintegreze într'o lună sau chiar într'un an, în loc de-un milion de ani, n'am mai avea nevoe să ne îngrijim de cărbune și petrol. Chiar infime cantități de radium ar ajunge să satisfacă nevoile noastre de energie. Există însă acel „dacă" pe care n'au isbutit savanții să-l învingă și care — conform unor calcule teoretice, — s'ar prea putea să nu se realizeze niciodată. Este o mare diferență între a privi sfărâmarea și reformarea unor atomi și între a-i face să dezintegreze, după un anumit plan.

Realizarea visului alchimiștilor, în laborator, e doar o chestie de timp, și vor trece poate câteva generații, mai înainte de-a putea fi aplicată pe o scară comercială. Dar privind larg, nu pare aproape neîndoelnic că într'o zi omul va ajunge să se joace cu atomii, așa cum copiii se joacă cu pietricelele? Va sustrage ici un proton, va capta un neutron de colo și-și va rearanja atomii în așa fel, încât să-i procure elementele de care va avea nevoie.

Nu vom mai avea să ne temem de epuizarea materiilor, din moment ce, vorbind metaforic, omul va fi capabil să transforme roca în aur şi pământul în plumb.

Ar fi o mare greşală să presupunem că ştim totul, cu privire la atom. Ştiinţa e un ce dinamic şi adevăratul savant nu va spune niciodată că posedă explicaţia definitivă a unui fenomen. S'ar putea să descoperim totuş că fiecare din părţile componente ale atomului aşa cum le cunoaştem — protonul, electronul şi neutronul, — sunt ele înşile piesele complicate ale unui mecanism natural. Nu e tocmai mult de când savanţii au acceptat atomul drept cea mai mică părticică de materie. Dalton, cred, ar citi cu uimire scrierile moderne asupra atomului, care fac ca teoria sa atomică să pară întrucâtva copilărească, iar strănepoţii noştri se vor mira poate de ineficacitatea încercărilor noastre de-a descompune atomul şi ne vor compătimi pentru incomplecta noastră ştiinţă.

Probabilitatea că atomul ar fi un sistem solar, sau chiar un univers, nu poate fi trecută cu vederea. Suntem atât de obicinuiţi cu sistemele noastre metrice şi cu orele noastre de şasezeci minute, încât putem prea bine să trecem cu vederea normalitatea altor scări de măsură.

Aşa cum s'ar putea ca fiecare atom — şi sunt nenumărate milioane într'o fărâmă de metal de mărimea unei gămălii de ac — să fie în sine un univers, tot astfel e posibil ca sistemul solar, aşa cum îl cunoaştem noi, să fie doar „protonul" unui gigantic atom. Planetele ce par dominate de forţe comparativ inferioare celor ce se exercită asupra protonului, neutronului şi electronului, pot fi minusculele părţi ale unui atom solid, examinat într'o eprubetă de către un chimit infinit de uriaş. Stelele şi sorii pot fi infime fragmente dintr'o flacără, de care se serveşte, sau din tubul catod, cu care încearcă să ne sfărâme.

E fantastică această imagine şi va părea poate ridiculă multora, mai cu seamă celor cari nu se pot desbăra de obiceiul de-a reflecta pe o oarecare scară. El vă vor spune că lumea există de milioane de ani şi că nu a suferit schimbări tocmai apreciabile. Dar acestui puternic chimist, pe care l-am descris, o mie de milioane de ani îi poate părea mai puţin de o secundă!

Aşa că la celalt capăt al scării, nu putem trece cu vederea probabilitatea că atomul ar fi locuit de fiinţe ce ating bătrâneţea, într'o sutime de secundă — conform sistemului nostru de măsurare a timpului! E atât de uşor să treci cu vederea miracolele infimului!

Experienţele dela laboratorul Cavendish se vor resimţi eventual în radiofonie. Senatorul Marconi a declarat chiar că lucrările întreprinse vor fi de mare importanţă pentru radio, care tratează într'o largă măsură mai curând cu fluvii de atomi descompuşi decât cu transmisiuni de energie. Când o lampă de radio intră în funcţiune, atomii de pe învelişul ei sunt sfărâmaţi, iar părticelele aruncate cu prodigioasă viteză înăuntrul vasului de sticlă. Din opera realizată la Cambridge poate rezulta producţia unei valve, care să fie un adevărat emiţător de unde reci.

Rezultatele acestei istorice experienţe vor însemna o desamăgire pentru marele public, care tindea să presupuie că cu explodarea atomului avea să se iviască perioada vieţilor milenare. El e decepţionat pentrucă aşteaptă dela ştiinţă miracole — să facă ceva din nimic! Dar ştiinţa nu poate realiza asemenea lucruri, după cum nu poate creea viaţă din neant. Va transforma poate într'o zi, materia moartă în materie însufleţită, dar asta, strict vorbind, nu e creeaţie. Creeaţia e, poate, singurul lucru pe care ştiinţa nu va reuşi să-l realizeze niciodată. Va transforma poate electricitatea în materie, ne va arăta chiar cum să ne transformăm gândurile — care se crede că sunt vibraţii electrice — în materie. Dar a produce ceva din nimic e cu neputinţă, după legile pe care le cunoaştem în momentul de faţă.

Va mai trece poate încă multă vreme, până când rezultatele acestei realizări technice să aibe o influenţă asupra vieţii practice, întrucât unei invenţii de simplitatea maşinei cu vapori i-a trebuit mulţi ani, până să ajungă la maturitate. Dela prima idee teoretică, pânăla prima maşină practică, s'a făcut un uriaş salt de mai bine de o sută de ani. Chiar în aceste vremuri, când ştiinţa e mai profund şi mai larg speculată, vor trece probabil cinci sau zece ani, mai înainte ca această descoperire academică să aibă vre-o aplicaţie practică. Gândiţi-vă numai o clipă ce mult i-a trebuit pentru a se realiza, televiziunei, care a fost inventată acum 20 de ani! Iar descompunerea atomului este o operaţie cu mult mai complicată, decât transmiterea unei imitaţii mecanice a imaginelor, cu ajutorul unor oscilaţii în eter.

Tragerea premiilor de 50.000 lei oferite cititorilor noştri

In ziua de 9 Octombrie 1932, la orele 10 dimineaţa, va avea loc în administraţia revistei „Realitatea Ilustrată" din str. Const. Mille 7-9-11, distribuirea premiilor în valoare totală de 50.000 lei, pe care le-am oferit cititorilor noştri.

Cititorii cari au strâns bonurile şi le-au trimis, au primit în schimb câte un bon de participare, pe care sunt rugaţi să-l păstreze. Numerele bonurilor concordă cu acele ce vor fi introduse în urna specială, din care se va face tragerea.

Publicul este rugat a lua parte în număr cât mai mare la această sărbătoare a „Realităţii Ilustrate", care va fi fotografiată şi clişeele publicate în revistă.

Un nou mare concurs al „Realităţii Ilustrate"

Premii în valoare de 100.000

Concursul muzical al casei „Columbia"

„Realitatea Ilustrată" de comun acord cu marea casă muzicală „Columbia", organizează în România un mare concurs muzical, la fel cu acele organizate în străinătate, la care vor putea participa toţi cititorii noştri.

Casa „Columbia" va scoate la concurs douăzeci de plăci, cu muzica cea mai modernă, cântate numai în româneşte, pe care cititorii noştri le vor putea asculta în toate magazinele de muzică, la radio, unde vor fi transmise la date anunţate dinainte, precum şi în marile magazine de desfacere ale casei „Columbia", din Bucureşti, Timişoara, Cluj şi Cernăuţi.

Concursul constă din alegerea celor mai frumoase din aceste plăci muzicale, care vor fi indicate pe o serie de bonuri, ce vor apărea consecutiv în „Realitatea Ilustrată".

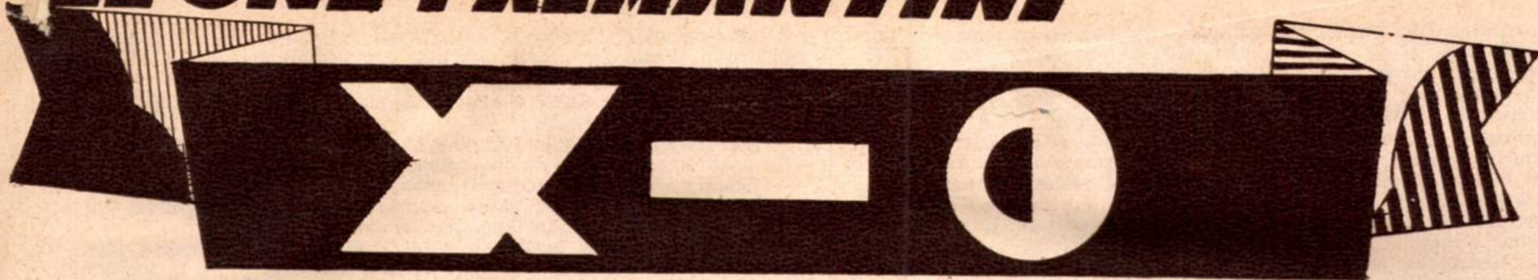
Pentru cele mai bune alegeri ale acestor plăci de gramofon, „Realitatea Ilustrată", de acord cu casa „Columbia", oferă o serie de premii, în valoare de peste 100.000 lei, compuse dintr'un aparat de radio „Columbia", aparate muzicale şi plăci de gramofon „Columbia".

Suntem siguri că acest concurs va stârni cel mai mare interes printre cititorii noştri, a căror singură obligaţie este să asculte o serie de plăci frumoase şi să desemneze pe cea preferată.

Citiţi în numărul nostru viitor, amănunte asupra concursului.

Citiţi în pag. 8, condiţiunile marelui concurs „REALITATEA ILUSTRATA"-„PERLODONT", cu premii de 20.000 lei.

LEONE PALMANTINI

ROMANUL VIITORULUI

2)

Nu-l jignia inferioritatea oamenilor din Hawai, cari erau oricum, mult superiori celor din Cap-Verde și Ceylan — locuitorii din Mariana cu meseria lor manuală, „troglodiții" abea având dreptul să fie trecuți intre oameni!... — cât iubirea nețărmurită pentru bătrânul Pi, spaima, dezolarea, panica întregului oraș, agitat deodată, ca de o catastrofă, de sunetul gongului grav. L'au iubit totdeauna havaianii pe bătrânul Pi, îl iubesc, și acum și toți dau buzna spre porțile inapoia cărora bătrânul își trage sufletul.

Whit își zise:

— E ultimul Preşedinte pe care oamenii îl mai iubesc. Ei sunt ultima generație de animale sentimentale. Pe mine nu mă vor iubi. Și poate după câteva generații de rațiune pură, se va ivi însfârșit Omul a cărui rațiune de geniu va mântui și pe ceilalți oameni de ultimele rămășițe ale psihologiei lor terestre.

Ascensorul în scoborâre, se opri lin.

Inginerul Whit eși în piața iluminată, deși era ora 23.5, ca în ora 12, din fața președenției. Trecu pe sub Portalul de onoare și se'ndreptă, ocolind statuia inginerului Walles, intâiul constructor de locuințe submarine, spre marea ușă care da în încăperile oficiale. Intră în grădinița de plantații de sticlă și oțel de unde trecu in geamlâcul circular. Pe sala din fund făcea de gardă o femee uriașă, cu mâini mari și picioare înalte — de fel din Mariana — inarmată cu un revolver electric, a cărui emanație nu făcea sgomot și nici nu sfâșia carnea, ci oprea bătăile inimei și paraliza pe loc circomvoluțiile creerului. La ivirea inginerului Whit, femeea se dete deoparte și fără a rosti un cuvânt deschise ușa pe care o păzia.

Whit intră în sala cea mare de marmoră roșie.

— Cum, numai dumneata?... intrebă Whit întinzând mâna inginerului Filister, șeful laboratoarelor de alimentație din Ceylan, care cu capul lăsat pe piept, se rezemase de una din ușile mici din fundul sălii. Ceilalți n'au venit?... se miră Whit.

Filister întinse mâna, iar cu cealaltă îi făcu semn să tacă: voia să asculte ceva ce se petrecea în odaia de alături. Whit rămase locului și fu atent să prindă și el zvonul după care era însetat șeful din Ceylan. Dar nu auzi nimic.

Mai mult iritat decât obosit, se lăsă greu intr'un fotoliu. Toată întâmplarea asta cu agonia bătrânului Pi îl surprinsese. Bănuiala, teama tainică îl rodea iar, și avea mustrări că nu fusese prevăzător, ca alegerea lui să fie absolut sigură și să intre în noua demnitate mai mult prin merite proprii și dibăcie politică, decât prin bunăvoința împrejurărilor și a Comitetului politic.

— Dar dacă totuș va fi propus Xavier?... Technica mecanică a metalelor începe să fie mai însemnată pentru viața oamenilor, decât Chimia. Dacă se pune din nou problema evadării din fundul apelor, orașul Mariana de unde ar purcede construcțiile, ar deveni de fapt Capitala Omenirii, iar inginerul Xavier, căpetenia firească. Vârsta lui Xavier — căci are numai 23 de ani — n'ar mai fi piedică. Dimpotrivă. Vârsta lui Whit, care are 30 și deci numai zece ani de viață înaintea luį (ceeace-l ajută acum să candideze cu succes la Prezidenție) ar fi un obstacol destul de serios. Omenirea, în cazul evadării, s'ar încredința desigur mai curând inginerului care construește și are mai multă viață înaintea lui...

Inginerul Filister zise deodată cu glas puternic, părăsind locul unde ascultase:

— E inexplicabil cum bătrânul Pi, care părea să treacă peste 40 de ani n'a putut ajunge măcar la această vârstă!... Se instalaseră doar în odăile lui aparate noui pentru o presiune atmosferică mai constantă, aproape echivalentă cu a văzduhului și se creease chiar aci o variație de temperaturi trimestriale, asemănătoare celor patru anotimpuri terestre, ca să dăm organismului luį un mediu cât mai prielnic. Toți eram încredințați — și noi cei din Comitetul politic și Olivia, fata lui cea oacheșă ca o veche pământeană din Tahiti — că-l vom duce pe bătrânul Pi, cel puțin până la 50 de ani. Era vârsta mijlocie la care muriau oamenii submarini, nu de mult.

— Crezi că e vreo mână criminală la mijloc?.. intrebă inginerul Whit, gata la orice bănuială.

— O! Nu!... Asta nu! Nu văd cine ar uri pe bătrânul Pi și dece i-ar fi scurtat viața...

Mai cu seamă acum, când se știe că lucra la descompunerea atomului și captarea energiei electrice intersubstanțiale. Poate oboseala să-i fi scurtat numărul zilelor...

Whit nu răspunse. Gândia aiurea și-l asculta pe Filister numai c'o ureche. Cugetând bine, se'ncredință că inginerul Xavier nu putea fi amestecat câtuș de puțin în moartea bătrânului Pi...

Filister urmă:

— Olivia mi-a telefonat și înainte de câteva ori că bătrânul stă închis câte patru și cinci cicluri orare în cabinetul lui de fizică, fără să îngăduie cuiva să-i aducă fiolele de alimente și fără să piardă vreun sfert de ceas cu o bae de lumină antisomniferă. Am fost silit să-i prepar câteva sinteze mai puternice de fructe. Poate că și acest exces de alimentație și mistuire să-i fį obosit organismul... Nu, fără stăruințele Oliviei nu aș fi preparat sintezele excepționale, dar bătrânul, în acest caz, ar fį pierit de inaniție. L'am fi găsit mort, căzut peste aparatele lui de fizică. Crezi oare, inginer Whit, că e atât de necesară Omenirii electricitatea intraatomică?

— Ai făcut bine că ai venit numai decât la consiliu, zise Whit. Suntem la o răscruce a destinelor noastre și avem nevoe de oameni cu judecata rece ca a dumitale.

Dar această măgulire intenționat electorală, nu prinse. Filister care avea un suflet drept, cumpănit ca o balanță de precizie, nechinuit de nici o patimă (nici măcar de patima vieții) râse sincer:

— O! Whit!... N'am nici un merit!... Nu plecasem încă după reprezentația de dans ritmic, acasă, în Ceylan. Am mai stat puțin de vorbă cu Olivia, în vreme ce bătrânul Pi se pregătia să intre în laboratorul lui particular... Președintele s'a prăbușit deodată, în fața ușii. Olivia a dat un țipăt, căci era cu ochii asupra lui și abia l-am ridicat să-l întindem în fotoliu. Am dat semnalul gongului grav, în vreme ce Olivia semnaliza ea însăș doctorului Harwester. Doctorul a venit numai decât și nu părea de loc surprins de această catastrofă. I-a făcut bătrânului Pi o bae de lumină densă. Bătrânul și-a revenit pe'ncetul. Dar nu cred să maį poată fi lucid o oră întreagă...

— Și la ce ar mai folosi?... șopti Whit, căruia nimic nu i se mai părea în folosul lui.

— Sigur că nu. Bătrânul e osândit. Dar ținând seama de împrejurări, poate că bătrânul maį are de făcut vreo comunicare politică sau — cine știe? — științifică. Poate a ajuns la vreun rezultat. Poate că vrea să inițieze pe cineva dintre noi în cercetările lui, spre a fį duse mai departe... Bărânul Pi nu trebue să moară ca oricare dintre noi, oameni de duzină.

— Eștį modest, Filister!... surâse acru Whit. De-ar fi și ceilalți tot atât de modești ca dumneata!...

In aceiași clipă ușa dinspre camera unde zăcea bătrânul Pi se deschise cu 'nfrigurare și'n prag se ivi Olivia. Aruncă o privire grăbită în jur și intrebă cu răsuflarea șuerătoare, ca și cum prezența inginerului Filister dela Alimentație și a inginerului Whit dela Chimie, o interesa mai puțin:

— Xavier dela Technică n'a venit?

— Suntem noi, dela Chimie și Alimentație. Dacă situația e gravă, cred că ar fi bine să nu mai așteptăm sosirea lui Xavier, — zise Whit cu glas liniștit.

— Nici Manido dela electricitate n'a venit, zise Filister arătând pendula. E 23. 28. Să mai adăstăm două minute. Se poate?...

Olivia intr'o rochiță galbenă care lăsa vederii picioarele ei de culoarea cafelii până'n sandale și brațele oacheșe, dela umeri până'n vârful degetelor, închise pleoapele mari peste ochii negri — și plânse. Lacrimi mari, ca boaba de diamant lichid se scurseră pe obraji. Liniile subțiri, abia vizibile ale sprâncenelor se încruntară, apoi cu mâna dreaptă înfrigurată de grabă, își potrivi zuluful mătăsos și negru care-i căzuse'n ochiul stâng.

— E barbară, gândį Whit, admirând culoarea pigmentată puternic a pielii, pe care celelalte femei submarine o prăjiau zadarnic la razele ultra-violete ale lămpilor de cuarț. Are pleoape, sprâncene și cârlionți adevărați!... se minună el, căci femeile submarine ca și bărbații, de multe mii de ani își pierduseră pielița ochilor și sistemul capilar de care viața nu maį avea nevoe. Această fecioară de 13 ani trebue să fie păroasă toată, ca o maimuță! se indignă Whit și strângând pumnii se cutremură tot. Chipul Olivieį nu e atât de mare, nici ovalul feței atât de umflat, ca al celorlalte ființe submarine, iar trupul ei are o zveltețǎ și mijlocul prelung o mlădiere care amintesc tigrii în salt și desenele de vânătoare de pe vasele străvechi de lut. De ce mireasă arhaică voi avea parte!... scrâșni în sine inginerul Whit și o căldură neobicinuită îi încinse, furnicând pielea netedă și albă. Cum de s'a ivit din sângele bătrânului Pį și al fetei fostului președinte, această veveriță'n galben?.. intrebă inginerul Whit și măsură cu ochii mari deschiși în fața lui ovală, buruiană tânănă care trecea intr'o aromă ancestrală de floarea soarelui iritată de soare. Difuzorul de pe scrin intră în funcție printr'un semnal scurt: două puncte și o linie, fluerate limpede.

— Vorbește Xavier?... Semnalul orașului Mariana?... intrebă Olivia mai mult pentru sine și din două salturi fu alături de difuzor. Se și aplecase peste discul strălucitor ca oglinda, care se'nvârtia nevăzut, și în care trebuia să se ivească îndată chipul cunoscut al lui Xavier.

— E semnalul Cap-Verde, din Atlantic, electricitatea, răspunse Filister, apropiindu-se și el, uimit de acest semnal neașteptat. Noi îl așteptăm de două minute pe Manido și lui îi arde acum de conversație!...

— Nu e Manido, e Xavier!... lovi cu sandala piciorului drept Olivia și privi fricoasă în ochii lui With, cari par'că creșteau spre a o cuprinde toată înlăuntrul lui sufletesc. Atunci care e semnalul lui Xavier?.. șopti cu răsuflarea tăiată Olivia, simțind că forța vitală a ochilor lui Whit o amețește. Și lăsă privirea în jos spre a-și regăsi sufletul destrămat.

Whit care făcuse un pas către difuzor, dar mai mult către Olivia, zise:

— Domnișoară Olivia, orașul Mariana are alt semnal, dimpotrivă: o linie și două puncte.

Fiica Președintelui voi să răspundă...

— Domnișoara Olivia!... se auzi însă deodată glasul gros al unei femei care întredeschise ușa sălii de Consiliu. E nevoe de dv. Vă poftește domnul doctor Harwester.

— Scuzați!... ridică iar pleoapele Olivia către Whit, și făcând o reverență, cu'n genunchi îndoit, plecă repede în biroul tatălui ei.

Whitt gândi:

— Olivia, deși dansatoare modernă în fruntea baletului din Hawai, are'n sânge toate prejudecățile. Salută ca'n mileniile terestre, în epoca monarhiei absolute. Parcă ar fi o domnișoară dela Curtea regelui barbar Ludovic al XIV!...

Dar difuzorul care mai semnalează de două ori în fluer limpede:

. . —

. . —

începu să vorbească repede, sacadat și rece:

— Aici marea centrală electrică din Cap-Verde, Generatorul A. Vorbește Santio, ajutorul Directorului general Manido. Trei minute după semnalul gongului grav, Directorul general Manido s'a sinucis, scurtcircuitându-se cu voltaj maxim.

Viteza de învârtire a discului arăta un chip mare oval, cu ochi neobicinuiți de mari, oblici. Nici o fibră a feței nu clintia, în afară de buze, care se mișcau par'că automat. Santio voi să vorbească mai departe, dar fu întrerupt de Filister, care dând semnalul Hawai (...), strigă'n microfon mai puternic decât era nevoe:

— Se aude?... Se aude?... Manido a murit de voia lui? e sigur, Santio?... N'a fost curentat din greșală... S'a mai întâmplat și cu alții în Cap-Verde...

— Aici... Aici... Nici o greșală. S'a sinucis.

— A lăsat vreo scrisoare?... întrebă Whit cu glas calm, în microfon, știind că un document scurt e mai prețios decât o palavrageală lungă.

După o clipă de tăcere, în care timp Santio, pe oglinda discului încruntă fruntea și privirea într'o încordare de gândire, mărturisi repede:

— Nu, n'am cercetat domnule inginer Whit!... Să arunc o privire în odaia lui de lucru. Nu părăsiți locul. Mă'ntorc îndată.

Chipul mongoloid al lui Santio se șterse pe metal ca o umbră.

Filister fu și el surprins de întrebarea lui Whit, deși atât de firească. După o clipă de reculegere murmură.

— Nu se poate să nu fi lăsat ceva!... Manido era de o extraordinară corectitudine. Cel puțin o notă sumară asupra situației generale a Generatorilor, asupra ultimelor lui observații și calcule la suprafața talazelor, vreun proect, vreo recomandație... Ne-am da seama cel puțin dacă moartea a fost premeditată.

Whit răspunse la aceste idei pe care el le gândise mai de mult, fără să le rostească:

— Desigur.

Pe disc se ivi iar chipul oval, palid cu ochi oblici fără gene, ai lui Santio. Turburarea de adineaori pierise. Rosti limpede, cu glasul lui meditativ:

— Nimic. Pe birou nici o hârtie. Gol chiar coșul de hârtii. Sertarele pustii.

Filister rosti puternic în microfon, ridicând un pumn energic, ca și cum voia să doboare un dușman:

— Atunci Manido a murit prin accident, Santio, nu mai încape îndoială!

Whit șopti:

— Dimpotrivă. Nu mai insista Filister. Manido s'a sinucis.

— Manido s'a sinucis, domnule inginer Filister răsună iar limpede glasul subdirectorului Santio.

— Ce te face să crezi? întrebă Filister meticulos, dar cu glas mai puțin sigur.

— Cu vreo câeva minute înaintea morții, m'a chemat în birou. Credeam că voia să-mi vorbească de Hawai, de dansul ritmic dela Teatru, înainte de a lua o bae de lumină și a intra în lucru în locul meu.

— Ți-a mărturisit deschis, precis, că vrea să se sinucidă întrerupse nerăbdător inginerul Filister.

Whit care ghicise înlănțuirea evenimentelor, se depărtă de Filister și plictisit se aruncă pe o canapea, cu ochii în tavan și brațele răstignite, ascultând glasul lui Santio mai mult din plăcerea de a se încredința că nu s'a înșelat.

Santio vorbi:

— Nu era nevoe, domnule inginer Filister, să-mi facă destăinuiri precise. Dar cuvintele lui lămureau nu se poate mai categoric pricina sinuciderii

— Da?... întrebă mai îngăduitor Filister.

— M'a încunoștiințat că nu mai crede în vitalitatea Președintelui, a cărui înfățișare la Teatru l-a surprins. Nu isprăvise bine de vorbit, că am auzit amândoi semnalul gongului grav. D-l inginer Manido s'a ridicat repede dela birou și a șoptit:

— „S'a isprăvit".

Nu l'am întrebat ce înțeles aveau cuvintele, pentru că îmi dădusem seama că le rostise pentru el. M'a întrebat:

— „Santio crezi că bătrânul Pi lasă'n urma lui Formula?... Formula descompunerii atomului — fără formulă, Santio, nu vom evada niciodată din aceste închisori de sticlă din fundul Oceanului".

Am răspuns că nu cred în posibilitatea descoperirii.

— „Nici eu, a adăugat d. inginer Manido.

Apoi mi-a șoptit ca o destăinuire, aproape fără glas: „Santio, dacă n'a descoperit Formula bătrânul Pi, n'o va mai descoperi nimeni. Suntem pierduți!".

— A declarat că suntem pierduți?.... A rostit întocmai aceste cuvinte?.. întrebă repede inginerul Filister, căutând cu ochii pe inginerul Whit, care nemișcat pe locul lui, cu ochii în tavan, părea a nu fi auzit nimic.

Glasul inginerului Santio se auzi din nou, limpede:

— *Suntem pierduți*. Da, așa a zis: *Suntem pierduți*.

Apoi mi-a strâns mâna, mi-a spus să plec și a intrat în sala Generatorului A. N'am plecat. Eram neliniștit. Mă turbura o presimțire.

După câteva secunde șeful de atelier a venit și m'a vestit că d. inginer Manido e întins mort, lângă magnet.

— Mulțumesc, Santio. Nu anunța nicăeri nimic. Președintele e încă în viață pentru aproximativ o oră. Vei primi ordine.

Uimit, inginerul Filister se depărtă de microfon. Voi să spună ceva inginerului Whit, dar ușa se deschise din nou și în prag se ivi Olivia, cu ochi mari deschiși, căutând în jur.

— Nu, n'a venit, răspunse inginerul Whit, la întrebarea ei nerostită.

Olivia privi spre difuzor:

— Nici nu s'a anunțat nimic dela Mariana?...

De data aceasta Whit nu mai răspunse — și nici Filister.

— Doctorul Harvester e foarte grăbit, șopti Olivia. Ce e de făcut?... A spus că tata nu ar mai putea suporta încă o bae de lumină. Intrați repede. Voi chema eu Mariana. Xavier *trebue* să vie!

Accentul disperat și hotărît al fetei făcu pe Whit să ridice capul și ochii lui mari o urmăriră ca două focare, dela ușă până la microfonul de pe scrin. Dece ținea Olivia atât de mult la prezența inginerului Xavier care (era vădit) nu vroia să vină? Ce avea de gând să transmită acum la Mariana?

In prag se ivi în aceiaș clipă doctorul Harvester, scurt, pântecos, ca un crap uriaș, sprijinit în coadă.

— Dragii mei, nu e vreme de pierdut. Intrați. Unde e Xavier? Unde e Manido?... Incă n'au venit? Extraordinar. (Și adresându-se fetei președintelui Pi, aproape poruncitor:) Domnișoară Olivia, trebue să fii și dumneata de față. Vor veni ei și ceilalți... Intrați, vă rog, intrați! Și renunțați la orice discurs. Nu are mai mult de o jumătate de oră de luciditate... Repede!.. Repede!...

Și fără a mai aștepta vreun răspuns, intră iar în biroul bătrânului Pi, lăsând în urma lui ușa deschisă.

Olivia rămase locului, la mijlocul drumului către microfon neștiind dacă trebue să se mai ostenească să cheme pe inginerul Xavier din Mariana, sau să intre să se așeze, cum cere cuviința la căpătâiul Președintelui, în cea din urmă jumătate de ceas a vieții lui.

— Cheamă-l!... Dece nu-l chemi? îi șopti inginerul Whit, trecând pe lângă ea. La glasul dumitale, Xavier va veni îndată!...

Și surâse, căci ghici că inginerul Xavier nu voia să vină.

Filister, în pragul ușii, lăsând loc de trecere lui Whit, care, desigur, va fi peste o jumătate de oră Președinte, nu-și putu ascunde turburarea și întrebă:

— Crezi și dumneata, inginer Whit, în cuvintele lui Manido?...

Whit făcu ochii și mai mari și o flacără scurtă de supremă îndârjire scăpără deodată în apele lor negre:

— Că suntem pierduți?... Neurastenic! Inginerul Manido a rămas în urmă cu băile de lumină. Vino, Filister! Vino!...

Și intră cel dintâi în biroul bătrânului Pi.

Filister cu capul în jos, nesigur, nedumerit, îl urmă.

(Va urma)

O școală de artă fotografică în București

De curând s'a deschis în Capitală școala de artă fotografică „Regina Elisabeta" (autorizată de stat) sub înaltul patronaj al Ex-Reginei Elisabeta a Greciei, pusă sub conducerea domnilor Guggenberger și Mairovich, fotografii Curții Regale. Școala funcționează în localul din Calea Victoriei. No. 49.

Ea are menirea de a iniția și pregăti elevii, prin teorie și practică, pentru meseria fotografiei artistice. Cursurile ce se predau, sunt: Desemn, chimia fotografică, optica fotografică, electricitatea, istoria fotografiei, noțiunile fundamentale ale anatomiei, contabilitatea profesională, cunoașterea mărfurilor, fotografia practică, retușuri, ajustări și technica măritului.

Se admit elevi de ambele sexe, de orice vârstă de peste 16 ani, cari au urmat cel puțin 4 clase liceale, sau o școală de grad egal.

Cursurile sunt menite să înregistreze cel mai desăvârșit succes.

Un splendid voiaj la Budapesta - Viena

în condițiuni de confort și eftinătate excepționale, se poate face participând la excursia 2-a a „Realității Ilustrate" spre aceste mari metropole.

Plecarea va avea loc la 12 Octombrie a. c., deci în timpul cel mai frumos al anului, când turiștii de pe întreg globul vin să viziteze mai ales VIENA, orașul melodiilor, al monumentelor neperitoare și al magazinelor luxoase.

„Realitatea Ilustrată" a întocmit un admirabil program, după care excursioniștii vor avea prilejul unic de a vedea și cerceta în minimum de timp, maximum de lucruri interesante.

La Budapesta, excursioniștii vor rămâne două zile, iar la Viena 4 zile complecte.

Incartiruirea și pensiunea complectă se va da la hoteluri de primul rang.

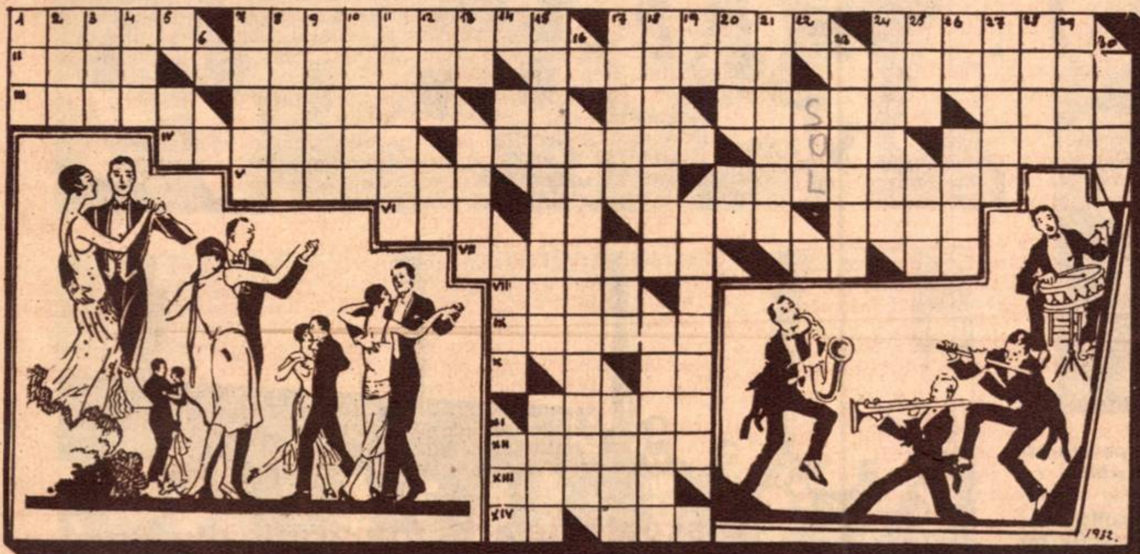
Prețul pentru întreaga călătorie dus și întors, cu tren special, mers de rapid, întreținerea complectă, pașaport cu vize, circuitele în autobuze, vizitarea palatelor și muzeelor, etc., este 3200 de persoană.

Inscrieți-vă chiar azi la „Realitatea Ilustrată" str. C. Mille 7—11 (secția excursii) și cereți prospectul gratuit.

Jocurile realității

Concursul nostru pe luna Octombrie

Problema I-a (Arta Terpsichorei)

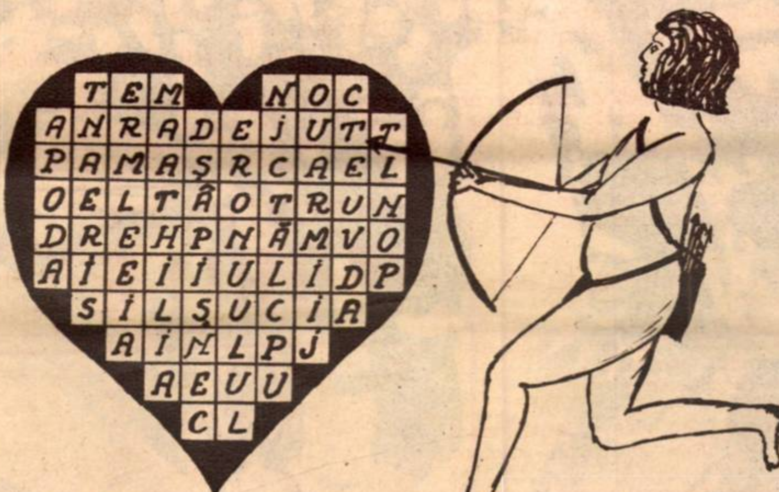
ORIZONTAL: 1. Dans cu mişcări sprintene. — Dans nobil en vogue în sec. XVII—XVIII, cu mişcări mai lente decât ale menuetului. — Horă jucată de Jieni. — Vechi dans spaniol, lent şi grav. 2. Ii dori noroc. — Tenor foarte uşor, cântând subţire. — Arie în două timpuri şi dansul ce se executa pe această arie. — Orchestră de origină a-americană, caracterizată prin combinarea instrumentelor neregulate. 3. Adesea se înfiripă în vârtejul dansului. — Linii descrise la dans şi pe care la execută dansatorii din stânga. — Uriaş biblic. — Nota red. — A începe. — Asirian. 4. Nutriment. — Persoană cu maniere şi găteli alese; priviţi tânărul din stânga cum vi se pare? — „Merele aurii" ce în timpul dansului te îmboldesc dându-ţi... fiori. (iartă-mi-se expresia). — Şi-ţi pun pe frunte o... şi la picioare un tron (Al.). 5. Ce ţine de sarcasm (cont. in 12 vert.).— Cântec de leagăn. — Justiţie naturală. — Gram. 6 Sfii. — Dintr'un stil. — Argilă întrebuinţată în pictură. — E foarte schimbătoare şi cu toane asemenea femeilor! 7. Femeie diplomată şi isteaţă, amica sultanei Validea. — Notă muzicală. — Alexandru. 8. Sora lui Beethoven. — Dantelă. 9. A doua mamă. 10. Iotă — Est — Consoane. 11. Cetăţean al Croaţiei. 12. Dres pentru faţa cocoanelor. 13. Pronume. 14. Ştiţi ce notă formează diapazonul? — Judecă pe cei ce dau ortul popii şi iau calea spre stânga!

VERTICAL: Ştiţi cine a inventat gama muzicală? 2. Am poftă înfocată de... 3. Mică poemă, în evul mediu, narativă şi lirică. 4. Vechea formă a lui „oui". 5. Abrev. din piano în muzică. — Nihil sine...?! 6. Teu. — Tipul consoanelor lichide. 7. Dinastie persană. 8. In ritmul muzicei dansatorii „se însufleţesc". 9. Eroul din Orlando furiosul. 10. Indrept privirile. 11. De obiceiu sunt tabureţi, au chelie în cap şi gătesc... muşte. 12. Vârstă. — Notă muzicală care lipseşte stilului dela 6 oriz. 13. Lac sudanez. — Privitor la moral. 14. 500. — Vas. — Bou... sfânt. — Reunire de persoane care petrec dansând. 15. Patria tango-urilor. — Arbust cu proprietăţi narcotice. 16. Pe el punem punctul. — Politeţe în spirit şi maniere mai ales faţă cu... animalele lui Schopenhauer. 17. Episcop de Orlean, apără Orleanul contra lui Atila. — Foc (fig.). — Ciolane. 18. Cu el junii curtezani chioresc femeile! — Ea frumoasă şi el tânăr, el înalt şi ea... (Em.). 19. Stropesc. — Teu. — Ritmul muzicei. — Simbolul chimic al carbonului. 20. Se caută în papură! — Notă inversată. 21. Virtuos violonist român. 22. Litru — Interj. — Tipul consoanelor vibrante. 23. Tinerime. 24. Aşa numesc Francezii cavalerul ce serveşte o damă şi care îi îndură toate capriciile. 25. Rază fără început. — Nume femenin. 26. Consoanele „vz". — Scaun separat şi numerotat. 27. Ecleziastic. 28. Nune. 29. Insufleţeşte (fig.). 30. Şi se tot duce... S'a tot dus de.... unei copile.

de *Alexandru Cristici*

Problema II-a (Pajul Cupidon)

de *Const. D. Botez*

Găsind cheia acestui joc, veţi obţine o strofă din Eminescu.

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 297, 298, 300, 301 li se va oferi, prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

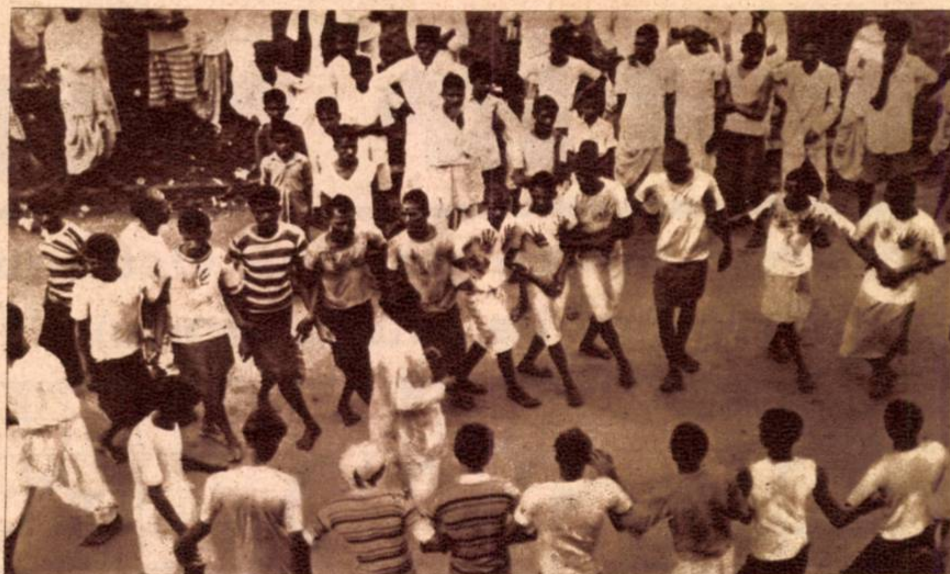
Realitatea Ilustrată
Cupon de excursie

CUPON DE JOCURI
No. 297

Numele şi pronumele ....
....
Adresa ....

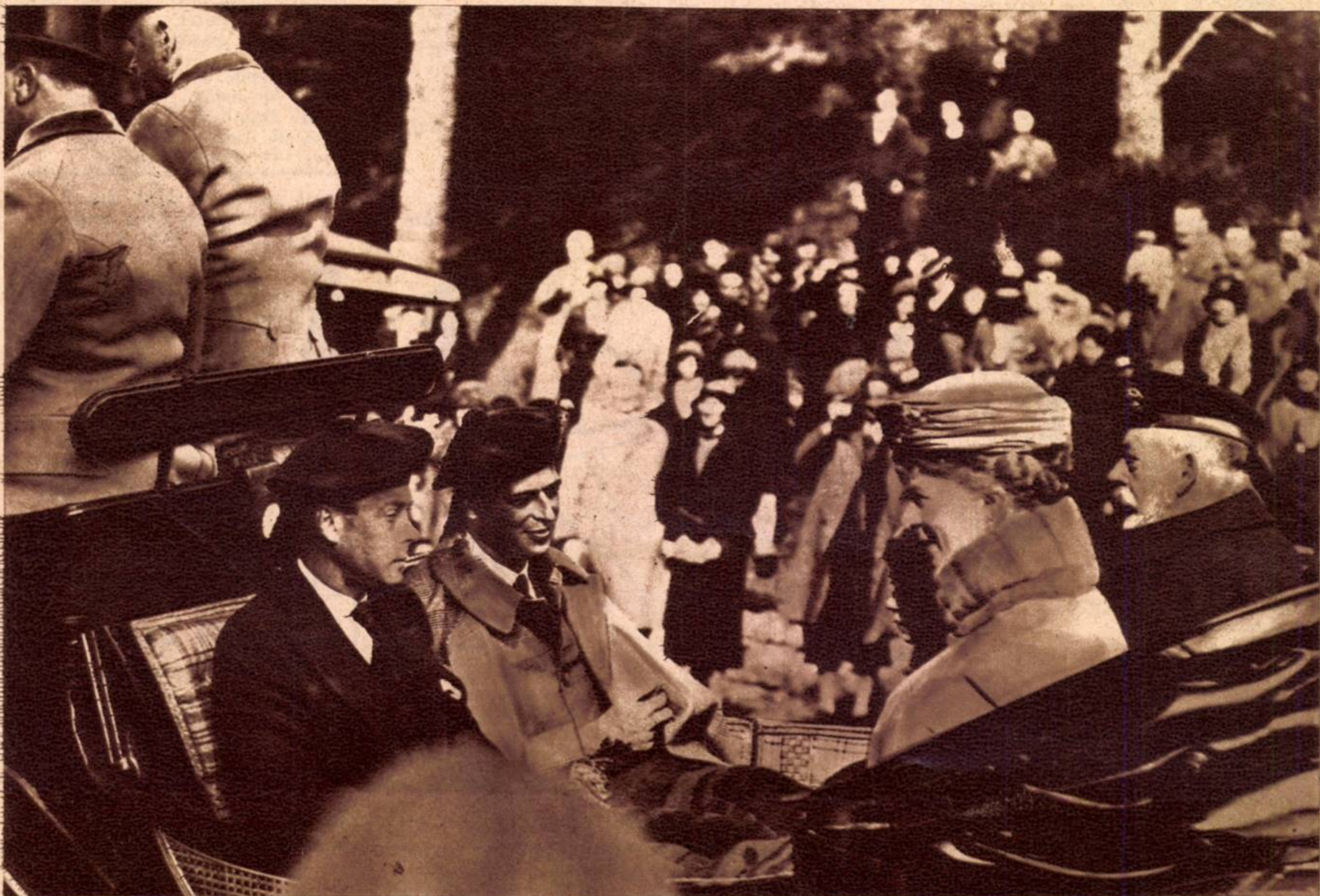
„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

Sus: *Fotografia noastră reprezintă pe cunoscutul boxeur Max Schmelling, discutând cu managerul său, după victoria pe care a repurtat-o asupra lui Mickey Walker.* Dreapta sus: *După ce guvernul englez a admis cererile lui Gandhi, și acesta a încetat greva foamei, grupuri de paria indieni au început să danseze un dans tradițional de victorie, pe străzile Bombay-ului.* Dreapta: *Ședințele Ligii Națiunilor s'au deschis de curând, sub președinția domnului de Valera, președintele statului irlandez.* Jos: *In timpul recentei vizite la Balmoral, în Scoția, familia regală engleză frecventa în fiecare Duminică biserica. In fotografia noastră vedem pe regele și regina Angliei, principele de Walles, moștenitorul tronului și prințul George în landoul după terminarea slujbei religioase.*

REALITATEA ilustrată

ANUL VI. Nr. 298
13 OCTOMBRIE 1932

LA MANEVRE

LEI 10

Regele Carol, mareșalul Prezan și d-nii generali Ilasievici și Samsonovici, urmărind explicațiile d-lui general Gorski, la manevrele dela Roman (Foto: BERMAN)

LAOLALTĂ CU PĂSĂRILE CERULUI

O CÂMPIE mare, rasă ca'n palmă. Departe, la câteva sute de metri, un hangar, prin uşa căruia aeroplanele par nişte jucării uriaşe, poleite cu argint. In partea opusă, acolo unde se bănueşte şoseaua, o clădire albă cu etaj, în preajmă una mai mică şi în linie dreaptă un şirag de pomi răsfiraţi.

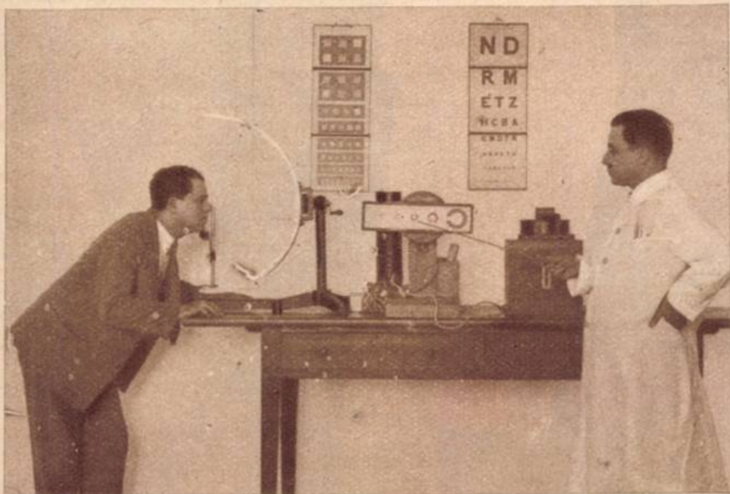
Un cer de cenuşe măreşte pustietatea decorului golaş. E peisagiul aerodromului Băneasa, prins într'una din dimineţile acestui început de toamnă.

Elevii şcoalei de pilotaj au venit pentru sboruri. S'au adunat într'un singur pâlc. Mai încolo, la câţiva paşi profesorul urmăreşte tura de pistă a unei avionete.

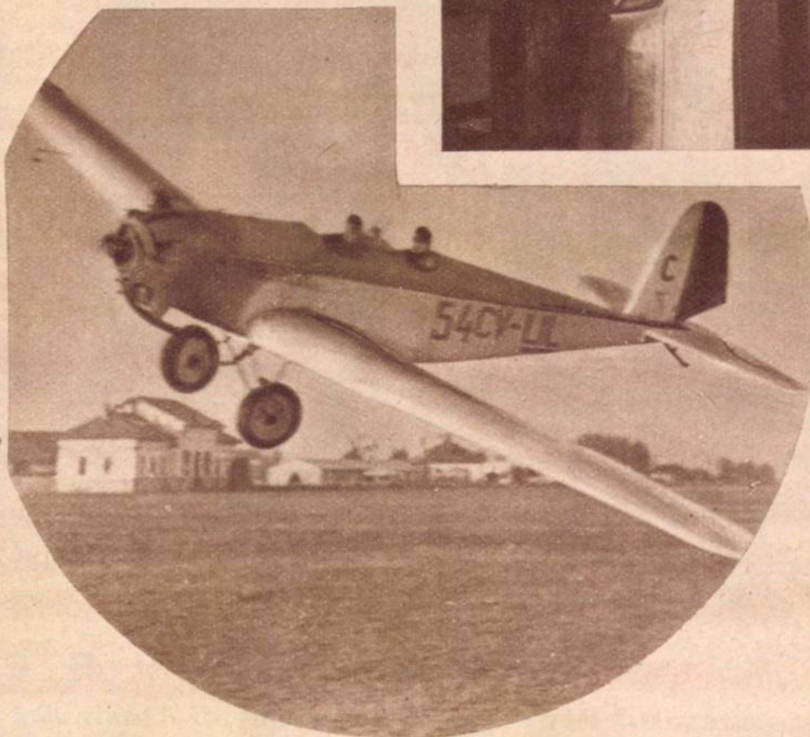
Motorul face din întâmplare un „bond" înainte de-a ateriza. Insfârşit roţile apartului au atins pământul. Atunci aflându-te în faţa lui, la o distanţă oricât de mare şi văzându-l cum vine în mersu-i vertiginos, ai impresia că peste foarte puţin timp vei fi izbit de una din aripile-i uriaşe.

E ciudată graba şi stropul de mulţumire în priviri, cu care elevul aleargă să-şi ia în primire locul pe aparat. Bănueşti

Sus: *Examenul vederii;* în medalion: *O avionetă în sbor;* dr.: *Luarea tensiunei arteriale.*

că acolo sus trebue să treacă prin stări de rară beatitudine, unite cu acea putere de dominaţie, pe care numai domnia văzduhului ţi-o poate oferi.

Şi tentaţia prinde să-şi desfacă larg tentaculele... Tânărul profesor locot. aviator Coşoveanu începe a-mi da informaţiuni despre şcoala de pilotaj. Dar d-sa ştie bine că toate explicaţiile vor îmbrăca o haină searbădă, dacă n'ai savurat niciodată senzaţiile unui sbor. Şi invitaţia vine deodată brusc, plină de încrederea, de siguranţă.

— Psihologia pilotului n'o poţi pătrunde decât sus... N'aţi dori să faceţi cu avioneta o mică cursă?

Am simţit cum fiorul spaimei îmi încătuşează umerii. Am ridicat ochii în sus, străpungând de jur împrejur înălţimea. Avioneta de care era vorba şi care tocmai făcuse un viraj de întoarcere, plutia în sbor elegant. Cu un zâmbet larg, mi-am făcut mărturisirea:

— Mi-e teamă?

— Dece?

— De necunoscut şi mai ales de gol...

— Dar acolo sus nu simţi nimic.
— Nervozitatea m'ar împinge să fac cine ştie de nebunie...
— Veţi deveni uimitor de stăpână pe voinţa dv.

Simţiai că figura bronzată a ofiţerului, cu privirile sincere nu spune un neadevăr şi când avioneta a aterisat mi-am îmbrăcat în grabă haina unui elev, mi-am înfundat pe cap o caschetă de aviator şi din două mişcări am ocupat locul din faţă, în carlingă. Dacă am simţit vre-o emoţie când aparatul a pornit o bucată de drum, desprinzându-se apoi dela pământ? Nu pot spune nimic, pentrucă

Dreapta: *Controlarea reacţiunilor psiho-motorii;* jos: *Examenul candidatului: carlinga oscilantă;* dreapta jos: *Fotografie reprezentând carlinga unei avionete cu dublă comandă.*

clipele importante sunt dure, concise, încărcate de seriozitate. Instinctul de conservare rămâne un balast infim, cantitate neglijabilă, de ale cărei legături par'că te-ai desprins. Sgomotul motorului e un excitant plăcut, aţâţător...

Dar surpriză! Locotenentul Coşoveanu mi-a jucat o farsă. Micul zbor promis prin preajma aerodromului s'a transformat într'o plimbare serioasă deasupra oraşului, la 700 metri înălţime. Simt bătaia vântului brăzdându-mi obrajii. O vreme îmi ţin capul ca şi ascuns, cu hotărîrea de a nu privi în preajmă, când aud un strigăt răspicat răsunându-mi din spate:

— Pune-ţi ochelarii şi priveşte în jos...

Mă execut ca în faţa unei comenzi şi clipele de încântare cari sosesc fără veste, nu ştii cu ce le poţi plăti. Simţi crescând în tine bucuria copilului, când vezi aşternându-ţi-se sub ochi un oraş uriaş, cu clădiri pentru păpuşi. Vezi coşurile fabricilor aidoma unor ciubuce; bisericile albe, apoi şoselele ca nişte panglici drepte, luminoase, iar copacii înalţi, nişte tufani pitici prizăriţi Şi din spate încep desluşirile ca un microfon, care dă date spectatorilor unui film.

— Pipera!...

Jos cafeniul locurilor parcelate ale imensului aerodrom militar.

— Statuia Brătianu!...

Tramvaiele par cutii de chibrituri duse în mers

domol, pe paralelele şinelor. Dinspre gară un tren a pornit cu pufăituri repezi în sus, departe, spre largul câmpiei.

Ah, ce bine te simţi în carlinga prietenoasă, în spate cu un pilot încercat, spintecând văzduhul!

Toate grijile, toate micile nimicuri atât de sâcâitoare, la fiecare pas al vieţii, au dispărut ca prin farmec.

Trupul ţi-l simţi pătruns de alte năzuinţe. Zarea largă, pură, cu acel germen de divinitate în ea, îţi întinde o mână de înţelegere.

Simţi că poţi strivi sub călcâiul dispreţului, pigmeul din tine. Dar visul se destramă brusc.

Hangarul aerodromului Băneasa şi-a făcut apariţia. Incepe coborîrea. Cine a spus că aterisarea e neplăcută pentru cel neobicinuit cu sborul? Nu simţi nimic iar contactul luat cu pământul îţi trezeşte umbra de regret a unui vis plăcut, sfârşit prea devreme.

— S'au petrecut lucruri atât de teribile?... îmi pune întrebarea d. locot. Coşoveanu.

Mă mulţumesc să răspund cu un zâmbet de mulţumire şi recunoştinţă.

— Câteodată vin şi copii să mă roage să-i iau cu mine, şi pentrucă mi-e teamă să nu se aplece prea tare peste carlingă în timpul sborului îi aşed în braţele câte unui ucenic. La Cetatea Albă am făcut „invitaţii" sătenilor. Nimeni n'a avut curajul să se urce, afară de un preot de optzeci de ani. Când l-am coborât jos, atât a fost de câştigat pentru aviaţie, încât le-a făcut tuturora o morală, descriindu-le senzaţiile plăcute şi mulţumitoare pe care le încerci străbătând văzduhul.

A fost apoi amuzantă scena, cum se îmbulziau cu toţii ca să-i iau cu mine.

Dar trebue să trecem şi la lucruri serioase. Cu o zi mai înainte făcusem o vizită la aerodromul Pipera, la centrul medical al aviaţiei militare şi civile. Şeful şi întemeetorul acestui serviciu, unic în Europa orientală, — d. col. dr. Victor Anastasiu, ne-a dat cu largă bunăvoinţă toate desluşirile, căci d-sa este cel care vine pentru prima oară în contact cu acei cari voi să îmbrăţişeze această carieră.

— Desvoltarea mare pe care a luat-o aviaţia în timpul răsboiului — ne vorbeşte d-sa — cât şi tendinţa tot mai crescândă de a trece în timp de pace la partea practică a comerţului şi a trebuinţelor zilnice, cere să avem un personal navigant de încredere, pentru diminuarea pe cât posibil a accidentelor. Dacă până acum un deceniu se cerea pentru a face aviaţie oameni de sacrificiu, azi trebue să alegem oamenii cei mai bine construiţi, din toate punctele de vedere, oameni cari prin sângele rece, constituţia psiho-fiziologică şi cumpătare în toate, să dea aviaţiei încrederea omenirei, pentru a le încredinţa viaţa şi averea.

Pentru aceasta se cere un examen foarte riguros. Candidatul este supus mai întâi examenului vederii. El trebue să cunoască precis culorile, pentru a-şi da seama deasupra cărui teren sboară. In caz de pane de avion în afară de aerodrom, trebue să vadă bine detaliile locului pe care e silit să aterisează.

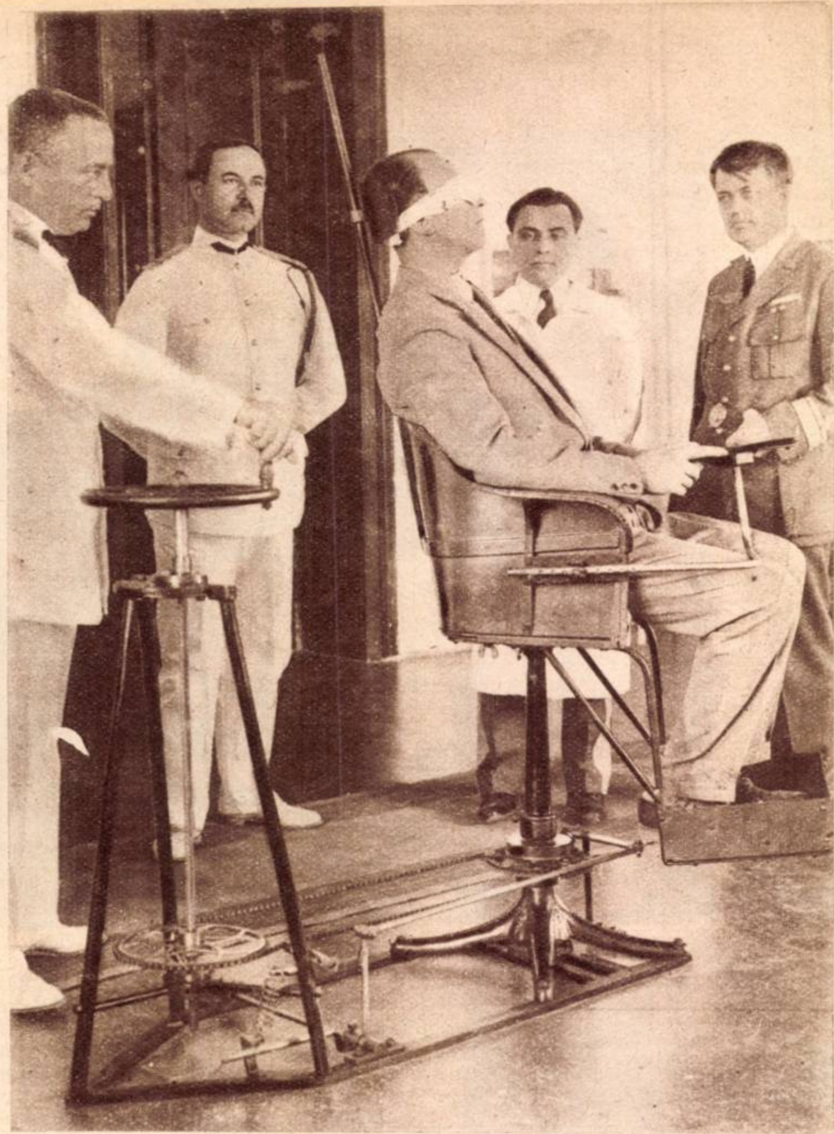
Dealtminteri examinarea atât de riguroasă nu se face pentru a elimina bolnavii, cari sunt indiscutabil inapţi pentru aviaţie, ci a alege din cei sănătoşi, pe acei cari au un surplus de sănătate în funcţiunea organelor lor, ca să reziste în mediul aerian de mare înălţime şi viteză.

Deaceea facem cu el un şir de experienţe, după cea dintâi: Cea a scaunului rotativ, care serveşte pentru controlarea puterii de echilibrare a pilotului, pentru acrobaţii aeriene şi sboruri pe timp furtunos. Candidatul este învârtit cu o viteză de 20 de ture pe minut, cu ochii legaţi, în care timp trebue să-şi dea seama de direcţia rotaţiei. La finele experienţei trebue să stea în poziţie echilibrată şi să nu simtă ameţeli.

Carlinga înclinată serveşte la examinarea echilibrului static. Tot cu ochii legaţi, având poziţia din aeroplan, trebue să-şi dea seamă de direcţia în care este aşezat.

In faţă are un goniometru, care măsoară în grade mărimea înclinării. Vine apoi examinarea reacţiunilor psiho-motorii, adică timpul cât durează dela primirea senzaţiei până la reacţiunea candidatului şi de sunt auditive, vizuale şi tactile.

E important pentru candidat de a reacţiona foarte repede şi precis, în raport cu viteza mare a aeroplanului, când ar auzi un sgomot anormal, sau i-ar eşi înainte un obstacol.

Ergoesteziograful serveşte pentru examinarea simţului muscular. Candidatul cu ochii legaţi, stă în poziţia de conducere a aeroplanului. El trebue să simtă şi să reacţioneze imediat şi în continuare asupra mişcărilor imprimate de medicul examinator, — pârghiei pe care candidatul trebue s'o ţină tot timpul orizontal — ca echivalând cu linia de sbor, — iar mişcările făcute asupra pârghiei echivalează cu acţiunea curenţilor aerieni asupra aeroplanului sau poziţiei anormale a acestuia.

Tensiunea arterială, — circulaţia sângelui prin vasele sanguine sub o anumită presiune — are şi ea o mare importanţă, pentru că la înălţimile mari ea creşte şi dacă e prea ridicată, poate să-i rişte viaţa.

— In poporul nostru — continuă d. col. dr. Anastasiu — aviaţia este destul de infiltrată, probă că la şcoala de aviaţie din Tecuci, vin 1000 de candidaţi anual, majoritatea voluntari, fii de săteni; la şcolile civile circa 200, iar la cele de ofiţeri, între 2—300.

Stânga: *O experienţă pe scaunul rotativ;* jos: *Un grup de profesori şi elevi ai şcoalei de pilotaj, pe aeroportul Băneasa.*

Dar după filtrul examenului medical, — la care este supus după ce intră în carieră, din şase în şase luni — candidatul civil trece la aeroportul Băneasa. La început se sue cu instructorul şi face două tururi de aclimatizare a câte douăzeci de minute turul. In acest timp, instructorul poate să-şi dea seama de starea de emotivitate a elevului.

După aceea începe dubla comandă şi atunci începe şcoala. Primul lucru care-l învaţă este ţinerea liniei drept pe teren, în vederea decolajului. Urmează panta de decolare, linia orizontală de sbor la 150 m., primul viraj, etc. Avionul nu aterisează decât cu vântul în faţă şi când are pană la motor, planează atât cât poate.

D. locot. Coşoveanu îmi dă oarecari desluşiri asupra momentelor celor mai impresionante din viaţa unui aviator, atunci când pleacă singur, pentru prima oară, cu aeroplanul.

— Jos pe aerodrom se face o tăcere mormântală. Toţi sunt cu ochii ţintă spre aparatul care-şi ia zborul. Fiecare mişcare a celui de sus e urmărită cu încordare.

Şi cu mâna ofiţerul îmi arată spre şirul de pomi, fiecare din ei purtând o amintire, când cel nesigur pe frâna de comandă — din cauza emoţiei — vine cu aparatul împodobit cu crăci, ca la nuntă. Sunt cazuri când cel care a sburat singur pentru prima oară, odată ajuns la pământ, abia mai poate vorbi. Incetul cu încetul însă intervin obicinuita şi stăpânirea de sine, care îmbinată cu o prudenţă excesivă, poate face, din fiecare din noi un bun aviator.

MARGARETA NICOLAU

MACAO

DRUMUL ce duce din China, la Macao, metropola maritimă, e năpădită de bandiţi. De aceia şi călătorii cari vin din republica cerească, într'un soi de autocare, sunt prevăzători: cea mai mare parte din ei, negustori de păsări, nu poartă nici un ban asupra lor şi se aprovizionează cu „patacas", monede portugheze, la băncile din oraş. Dar hoţii au un miros particular: cunosc omul de pe urma căruia pot să scoată ceva, chiar dacă nu are la el o centimă, fiindcă-l răscumpără prietenii sau rudele lui. Dacă aceştia fac... pe surzii, li se trimite mai întâi un deget al ostatecului, apoi o ureche şi, în cele din urmă, capul însângerat.

Ajungând la Macao, unde marea aduce cu sine primul semn de siguranţă, trecem printr'o poartă veche, fortificată, pe care fâlfâe drapelul roşu-verde al Portugaliei: suntem la adăpost! Cel puţin de rândul acesta! E de-ajuns un dolar strecurat în mâna inspectorului chinez pentru paşapoarte, ca să scăpăm de orice lungă şi plicticoasă formalitate. Negustorul chinez, de cum a intrat în oraş, se îndreaptă spre bancă, pentru a se aproviziona cu bani şi, cu buzunarele doldora de „patacas" se lasă în voia tuturor anebuniilor cu putinţă: jocul, opiul şi plăcerea sunt cele trei divinităţi monstruoase cari subjugă omul din provincie, îndată ce a păşit pragul marilor metropole. Un „rickshaw" (trăsurică cu două roţi, trasă de un bărbat), te duce, sburând, de-a-lungul străzilor ce se deschid caracteristice, mărginite de clădiri impunătoare, ale căror faţade sunt decorate cu uriaşe caractere din lemn aurit şi sculptat şi draperii cari înfăţişează pe zeiţa Fortuna împărţind darurile dorite: e vorba de loterii ale căror trageri se fac în fiecare seară şi e de-ajuns să cumperi un număr oarecare, ca să poţi lua parte la prea interesantul spectacol al tragerii.

Da, adevărata pasiune a chinezului e celebrul „fantang" care înlocueşte la galbeni ruleta noastră, sau jocul de baccara. Jocul de noroc e adăpostit într'un fel de baracă de târg, cu trei etaje, scăldate în lumină şi aurării. In prag, lumea se calcă şi se striveşte. Dar nu sunt lăsate decât persoanele a căror înfăţişare dovedeşte că sunt cu stare.

Inăuntru, sălile sunt toate aurite. Intr'una e o groapă imensă, ovală, pe pardoseală; de jur împrejur, o balustradă, apoi mese şi divanuri pe care se culcă jucătorii. Clientul, nici n'a apucat să-şi ocupe bine un loc şi un servitor, eşit ca din pământ, vine să-i ofere ţigări, portocale şi dulciuri. Totul e gratis, chiar consumaţiile în barul de-alături, chiar şi patul şi pipa cu opiu, care sunt la spatele fiecărui jucător.

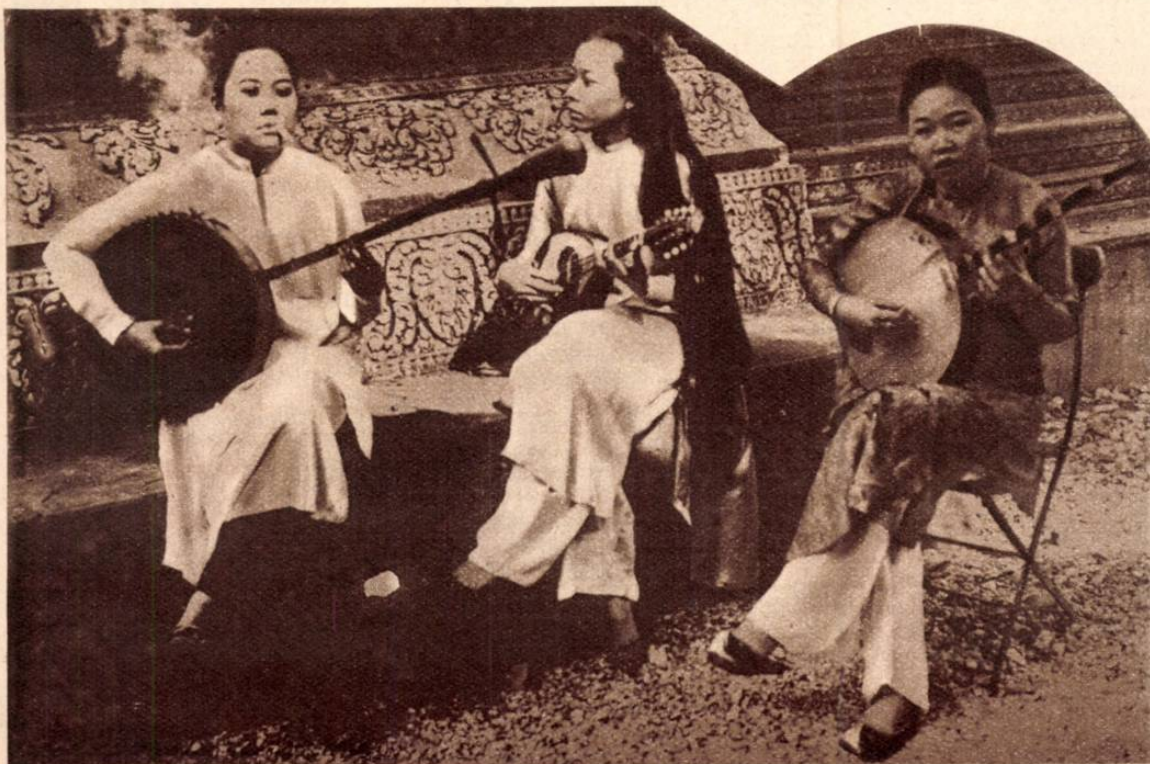
„Fan-tang"-ul e un joc simplu: orice jucător are o despărţitură proprie într'un coşuleţ de răchită, care alunecă pe o sfoară întinsă şi merge până la groapa ovală din pardoseală. Jucătoru'

Sus: *Una din cele mai bune dansatoare ale localului „Fat-Sion-Lao".*

Jos: *Statuile lui Budha abundă la Makao.*

Jos: *...sunetele chitarelor ademenesc pe trecător...*

scrie un bilet, îl pune în coşuleţ, la locul respectiv şi-l trimite la destinaţie; jos se desfăşoară jocul. Acolo, e o masă mare cu grămezi de jetoane şi vase cu bani: oameni galbeni lucrează solemni.

In capătul mesei, stă proprietarul casei de joc, un om care realizează câştiguri fantastice. Directorul jocului ia, la întâmplare, grămezi de jetoane şi le numără, patru câte patru: rămân, în cele din urmă, patru, trei, sau două, sau unu. Jucătorii, în biletul lor, au scris unul din aceste patru numere: cei cari au ghicit câştigă, ceilalţi pierd. Jocul acesta neînsemnat, pasionează pe galbeni, cari se ruinează literalmente, mizând grămezi întregi de „patacas", cari sunt înghiţite de groapa ovală.

Chinezii, au o caracteristică originală: durerea şi înşelăciunea îi face să râdă din răsputeri, astfel că, adeseori, sala răsună de asemenea râsete, ţiuitoare şi macabre. Cei cari pierd, de obiceiu, se consolează în paturile cu opium.

Barăcile „fan-tang"-ului nu răpesc toată noaptea unui om, la Macao: galbenii, cari sunt nişte fiinţe de bun gust, după joc şi opiu se duc să-şi desfete corpul şi să-şi înveselească spiritul la Fat-Sion-Lao — un restaurant vestit, unde se mănâncă cele mai bune omlete de bambii şi pasări fără oase. Afară, tronează o imagine cu mai multe feţe a prea înţeleptului Budha.

Cel din urmă popas al nopţii e în „Rua da Felicidad". Galbenul vine acolo îmbătat de joc, de opiu şi de vinurile de la Fat-Sion-Lao. Strada plăcerii e încărcată, pe ambele laturi, cu stele, dragoni, peşti fantastici şi litere chinezeşti, toate zugrăvite parcă cu foc. Intr'un cerc, dela etajul al şeaselea, al celui mai înalt „sgârie-nor" din Macao, câteva chinezoaice tinere, îmbrăcate europeneşte, iniţiază pe clienţi în dansurile americane, în schimbul prezentării unor cupoane cari costă o „pataca" duzina; în altă parte, frumoasele cântăreţe fără prejudecăţi, din Sing-Song, înveselesc cina clienţilor şi, în fine, în altă parte se joacă sau se trag loterii.

*

Ultima stradă a cartierului se aşterne pe o pantă râpoasă, anevoe de urcat şi plină de mister: căsuţe cu balcoanele închise şi firme sclipitoare. In prag, alte zeiţe tinere ale amorului, alimentează neîncetat un foc. E vorba de un rit: la Macao bântue o boală curioasă şi preotesele plăcerii ca să alunge epidemia din templu, ard hârtie aurită (care simbolizează, după religia locală, însuşi aurul) oferind-o geniilor protectoare.

...Din când în când, trece câte un „rickshaw" în care o zeiţă se duce să înveselească singurătatea vre-unui bogat mandarin.

...Intr'o încăpere trandafirie, se văd din stradă trei fete tinere ce-şi înşeală melancolia, dansând molatec şi cântând dintr'o ghitară triunghiulară....

In templele acestea rafinate, intrarea albilor e oprită; dar şi acesta e numai un fel de a vorbi...

H. G. W.

UN NOU CONCURS MUZICAL CU PREMII

Oricine îşi poate conserva vocea. — Corespondenţe originale. — Cum se va desfăşura concursul „Realitatea Ilustrată"-„R. C. A.". — Premii în bani şi aparate de radio. — Cea mai frumoasă voce, cel mai original instrument, cea mai excepţională imprimare.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menţionat ca senzaţional, marele concurs „Realitatea Ilustrată"-„R. C. A.", care prin originalitatea lui, va interesa pe mic şi pe mare, pe bogat şi pe sărac.

fon „Victor", cea mai senzaţională invenţie a secolului. Este deajuns să vorbeşti în faţa unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preţ minim — şi imediat îţi poţi auzi vocea, clar şi perfect desluşit, ca şi cum ai vorbi a doua oară. Iţi poţi înregistra vocea cântând, sau să execuţi muzică la orice fel de instrument, piano, vioară, execuţiuni de bucăţi muzicale la instrumente neobicinuite, declamaţii, imitaţiuni, etc.

Cum se imprimă plăcile pe aparatele „R. C. A.".

E vorba în primul rând de corespondenţa originală a viitorului, când locul cărţilor poştale şi al scrisorilor va fi luat de placa de gramofon, imprimată pe loc, expediată ca o simplă scrisoare, şi ascultată de destinatar la aparat, aşa cum te-ar asculta vorbindu-i în faţa lui.

Vin apoi felicitările de sărbători, care — oricine va recunoaşte — sunt mult mai originale, transmise pe o placă de gramofon, pe care încap cele mai frumoase urări, spuse cu vocea clară, preferabilă obicinuitelor şi anostelor cărţi poştale ilustrate.

Copiii dv. cresc. Cine n'ar dori ca odată cu albumul fotografic, care arată fazele creşterii lui, să păstreze în discotecă, plăci imprimate cu vocea copilaşului la diferite vârste?

Concursul „Realitatea Ilustrată"-„R. C. A." constă din următoarele:

In toată ţara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", ...

In baza cupoanelor publicate în numerile din „Realitatea Ilustrată", cititorii noştri, vor obţinea câte o reducere de 10 lei, la plăcile mari, pentru concurs, iar plăcile mici, care se vor plăti numai 50 lei bucata, vor putea fi imprimate numai în baza cupoanelor din revistă.

Cititorii noştri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menţionând categoria la care vor să ia parte, precum şi numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacţia revistei „Realitatea Ilustrată" str. Const. Mille 7.

După cum am spus mai sus, aparatele „R. C. A." şi plăcile „Victor" se vor găsi în toată ţara, şi în numărul viitor vom da, pe lângă amănunte mai ample asupra concursului, indicaţiuni asupra locuitorilor unde aceste aparate vor fi instalate.

Placa „Victor" pentru concurs.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, şi cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

O CĂSĂTORIE CU SCANDAL

UN mare scandal s'a stârnit în Statele Unite când se află că o tânără femeie din cea mai bună societate, d-na Louise Steedman Wilson Turnure, vara ducesei de Roxburghe, cerea divorţul de soţul său, pentru a se mărita cu un servitor dela una din fermele ei, Herbert Wendell care a fost arestat câteva zile după căsătorie, pentru trafic nepermis de băuturi.

Mama tinerei femei d-na Richard Wilson a murit în urma unui atac de apoplexie şi vestea a alimentat cu aluzii sarcastice, discuţiile saloanelor mondene din New-York şi de aiurea.

Vai, luna de miere a tinerilor căsătoriţi n'a fost de lungă durată. Curtea federală din Charleston pronunţă sentinţa împotriva contrabandistului, condamnându-l la doi ani închisoare, pentru „bootlegging" (contrabandă). Inculpatul a făcut apel.

Dar scandalul rămâne. D-na Turnure este criticată pentru că s'a căsătorit cu un bărbat inferior rangului ei şi care i-a fost ani îndelungaţi servitor.

Numele său va fi târât în faţa tribunalelor şi publicul va pătrunde în detaliile cele mai intime ale existenţei sale.

Tânăra femeie se căsătorise în 1925 cu David Arthur Turnure şi evenimentul a fost socotit ca unul din principalele mondenităţi ale sezonului, cei doi soţi făcând parte din familiile cele mai de vază ale Americei. După doi ani petrecuţi la Washington d. Turnure a fost numit vice-consul al Americei la Praga unde se duse cu încântătoarea sa soţie.

Dar d-na Turnure nu întârziase de a se reîntoarce în America, sub pretextul că la Praga clima îi era defavorabilă. Ea avea dealtminteri nevoe de odihnă la ţară. Tatăl său o trimise în Carolina de Sud unde avea o măreaţă proprietate. D-na Turnure fu încântată de a putea duce o existenţă sănătoasă, departe de sgomotul marilor oraşe. Acolo ea regăsi pe băiatul de fermă Wendell Simmons, care fusese odinioară camaradul ei de joc. Fericit de a vedea pe tânăra femee pe care în adâncul inimei sale o iubia, fără a îndrăzni vreodată să-i arate cel mai mic sentiment de afecţie, Wendell se oferi să întovărăşească pe frumoasa sa stăpână în goanele sale echestre pe câmpurile fermei.

Ei se vedeau în fiecare zi şi singurătatea unită cu simpatia din trecut, nu întârzie de a face să încolţească şi în inima ei dragostea pentru tovarăşul ei. Wendell îşi îndreptase între timp activitatea spre alte direcţii, decât ferma. El se îndeletnicia cu comerţul alcoolului, mărindu-şi astfel veniturile.

Cu toate acestea el păstra înfăţişarea unui băiat modest, care-şi câştigă cinstit viaţa şi n'avea altă ambiţie, decât a-şi aranja pentru mai târziu o retragere confortabilă.

Puţin câte puţin d-na Turnure simţi mărindu-i-se afecţia pentru amploiatul tatălui său. Ea încercă să facă din el un gentleman, neascunzându-i intenţia de a-i deveni soţie, imediat ce va obţinea divorţul de bărbatul său pe care nu-l iubise niciodată.

Ea îi cumpără o garderobă nouă, ceeace provocă flecăreala amicilor lui Wendell cari n'ar fi crezut că frumoasele haine veneau dela stăpâna sa, dacă aceasta nu i-ar fi înlocuit „Ford"-ul uzat cu o maşină luxoasă cu două locuri.

Inainte ca divorţul să fie pronunţat, d-na Turnure nu vroia să se svonească despre noutatea căsătoriei sale cu băiatul dela fermă.

Dar agenţii de prohibiţie se întrebau cum un modest amploiat are mijloace să-şi facă haine la cel mai bun croitor şi să posede un automobil preţios, neputând bănui că aristocrata d-nă Turnure se interesează de un asemenea individ.

Nici-o îndoială nu mai rămânea. El făcea trafic cu spirtoase având legături cu o bandă organizată. Ei nu întârziară a se fixa asupra activităţii tânărului om şi îl arestară într'o dimineaţă, la câtva timp după căsătorie prinzându-l în flagrant delict de contrabandă împreună cu fratele şi tovarăşii săi.

* * *

Mama lui Herbert nu găsi nimic uimitor în aceea că fiul său s'a căsătorit cu bogata moştenitoare a Wilsonilor.

„Trebuia să se întâmple aşa — vorbi ea — eu am prevăzut lucrul acesta de vreme îndelungată. Sunt amândoi de aceeaşi vârstă. In aceeaş noapte când s'a născut băiatul meu la o sută de metri depărtare stăpânii noştri sărbătoriau naşterea Louisei. Ei au crescut împreună şi natural că dragostea n'a întârziat să se nască în inimile lor.

Tocmai în ajun Wendell mi-a făcut cunoscut că se va căsători cu d-na Turnure. Nu i-am dat nici un sfat, ştiindu-l în stare să-şi conducă afacerile mai bine decât mine. Dar ce este atât de uimitor în această afacere? Nu sunt atâţi bărbaţi bogaţi, căsătoriţi cu fete sărace? Pentruce nu s'ar întâmplat şi contrariul? Dealtminteri fiul meu nu se simţia bine decât în societatea oamenilor din aristocraţie. A fost destinul său. Ştii că familia Wilson s'a revoltat, aflând de căsătoria fiicei lor cu Wendell. In tot cazul sunt sigură că dacă fiul meu va câştiga procesul la apel, el va intra în bunele graţii ale familiei Wilson".

Vestea acestei mezalianţe a provocat chiar în Europa oarecare senzaţie, dar când se află câteva zile mai târziu, că soţul ex-d-nei Turnure fusese arestat sub inculparea de „bottlegging" atunci — paradoxala mentalitate a oamenilor secolului nostru — începură a avea oarecare respect pentru acest ucenic a lui Capone, care nu mai era ţăran vulgar ci un adevărat „businessman" titlu care în ochii lor merită mai multă consideraţie.

B. B.

Un mare concurs al „Realităţii Ilustrate"

Premii în valoare de 100.000 lei

Concursul muzical al casei „Columbia"

„Realitatea Ilustrată" de comun acord cu marea casă muzicală „Columbia", organizează în România un mare concurs muzical, la fel cu acele organizate în străinătate, la care vor putea participa toţi cititorii noştri.

Casa „Columbia" va scoate la concurs douăzeci de plăci, cu muzica cea mai modernă, cântate numai în româneşte, pe care cititori revistei le vor putea asculta în toate magazinele de muzică, la radio, unde vor fi transmise la date anunţate dinainte, precum şi în marile magazine de desfacere ale casei „Columbia", din Bucureşti, Timişoara, Cluj şi Cernăuţi.

Concursul constă din alegerea celor mai frumoase din aceste plăci muzicale, care vor fi indicate pe o serie de bonuri ce vor apărea consecutiv în „Realitatea Ilustrată".

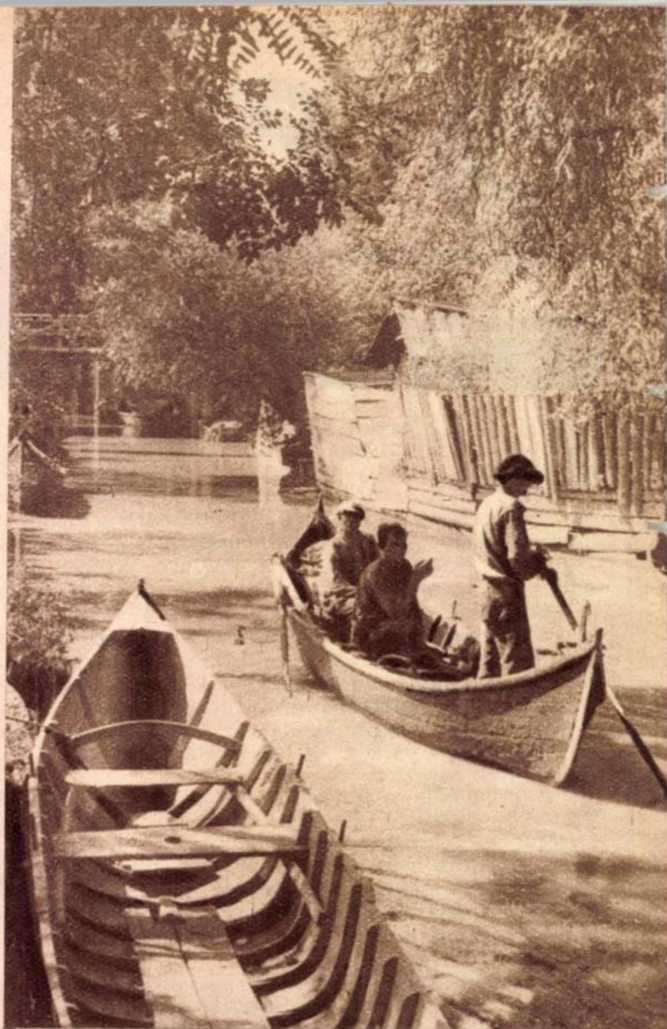
Pentru cele mai bune alegeri ale acestor plăci de gramofon, „Realitatea Ilustrată", de acord cu casa „Columbia" oferă o serie de premii, în valoare de peste 100.000 lei, compuse dintr'un aparat de radio „Columbia", aparate muzicale şi plăci de gramofon „Columbia".

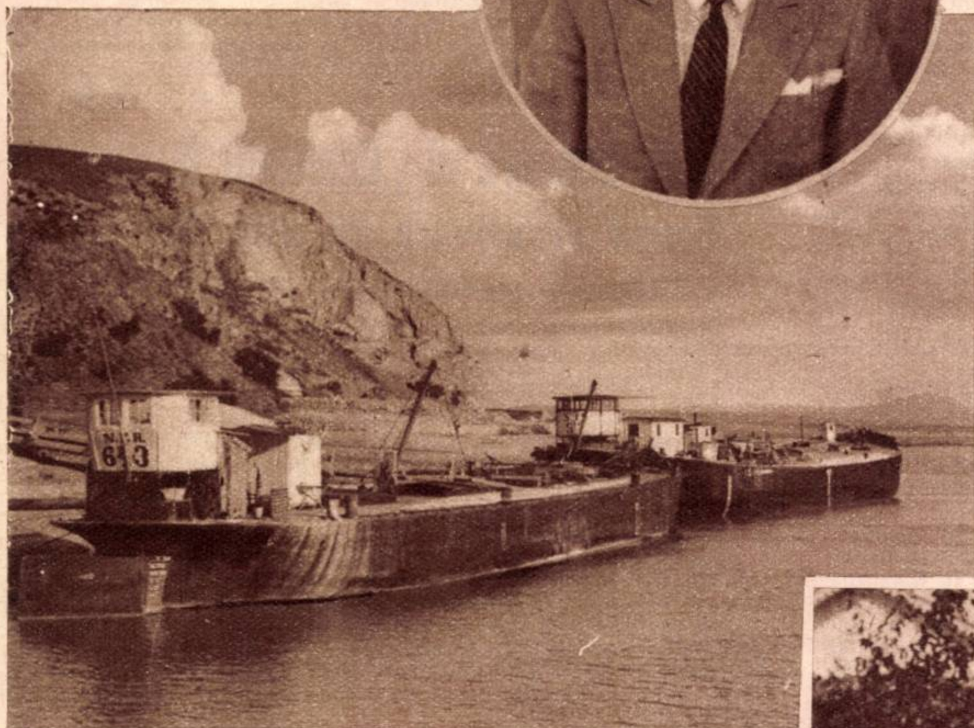
Suntem siguri că acest concurs va stârni cel mai mare interes printre cititorii noştri, a căror singură obligaţie este să asculte o serie de plăci frumoase şi să desemneze pe cea preferată.

LA VÂLCOV

D. Ionel Marinescu, prefectul jud. Brăila.

Excursia ziariştilor a avut următorul itinerariu: Brăila-Vâlcov-Ismail-Canalul Filipoiu, docul Şerban-Ghecet-Brăila.
Dacă prima jumătate a acestui drum a fost numai interesantă şi a provocat oarecare desamăgire la cei cari se aşteptau să găsească Veneţia la Vâlcov, Filipoiul şi lacul Şerban sunt minunate. Fotografiile noastre sunt luate pe vapor şi la Vâlcov. Pentru celelalte locuri rezervăm surpriza cititorilor de a li le arăta în excursiile noastre la primăvară.

DOMNUL prefect al judeţului Brăila, Ionel Marinescu, a avut o iniţiativă fericită, când a invitat un grup de ziarişti, spre a le arăta comorile de frumuseţi şi bogăţie ce se găsesc în Delta Dunării.

Dacă toate celelalte ziare, în urma acestei invitaţiuni, vor contribui prin scris, la popularizarea unor ţinuturi ce trebuesc neapărat văzute, revista noastră va face mai bine: ea a găsit un loc spre care, cu începere din primăvara viitoare să îndrepte, săptămânal, trenurile de excursionişti. Canalul Filipoiu şi Lacul Şerban, sunt atât de pitoreşti, încât nu există, în ţara românească, şi desigur nici în multe ţări de pe glob, locuri mai minunate.

Miile de bucureşteni cari, în primăvara viitoare, în fiece Duminică, vor fi conduşi de noi la Brăila, şi de aci la Măcin, la Filipoiu şi la Lacul Şerban, vor trebui să mulţumească domnului prefect Ionel Marinescu, că a ştiut să găsească cea mai bună cale spre a suscita interesul publicului, pentru judeţul său.

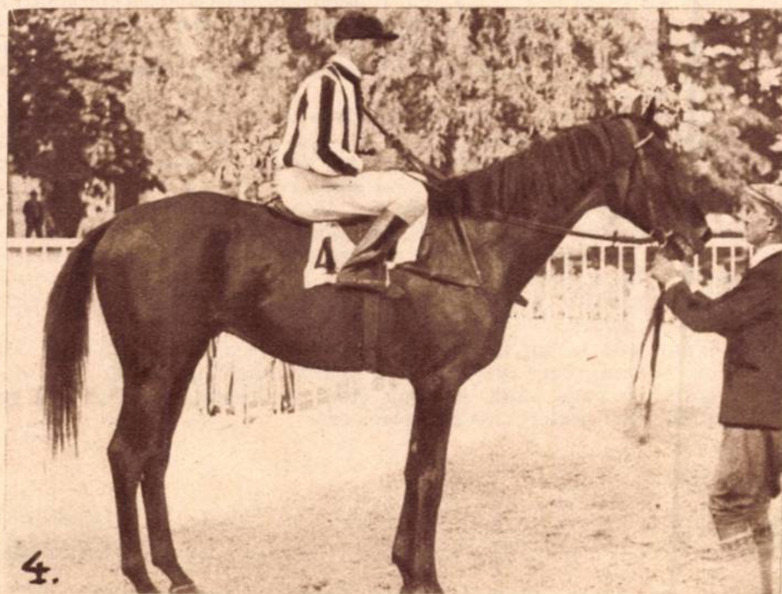

1. Duminică 2 Octombrie a. c. a avut loc în Capitală un match de foot-ball între echipele reprezentative ale Poloniei și României. Rezultatul a fost de 5—0 pentru Polonia. In fotografia noastră, echipa poloneză. 2. Echipa României. 3. O fază din match. 4. Armăsarul Leu, călărit de jockeul Csillag, a câștigat premiul „Saint Leger" român. 5. Matchul de box pentru campionatul României, disputat între Moți Spakow și Pavelescu s'a terminat în favoarea primului, Pavelescu fiind knock-out-at în a noua repriză.

(Foto-Berman-Realitatea)

CUM NE PUTEM APĂRA CONTRA CUTREMURELOR

— Meditaţie după ce cutremurul s'a isprăvit —

AŢIPIND, un val m'a legănat în întunerec, orizontal, ca şi cum m'ar fi luat cu ea o mare de catifea tăcută — şi eram atât de fericit că intram dintr'odată în inexistenţă ! Ideia care rămăsese de sentinelă în turnul cel mai înalt al cugetului, îşi spunea că şi în această experienţă e o perfecţie — şi în vreme ce omul de la patruzeci de ani înainte îşi pierde somnul, eu credeam că fusesem norocosul care a găsit starea de spirit ce duce instantaneu în somn şi absenţă. Puteam adormi ca Napoleon, poruncindu-mi.

Dar uşa garderobului, deschisă, a scârţâit.

Această nepotrivire a fost catastrofală. Am sărit în mijlocul odăii, ca şi cum cineva alcătuit din nimic dar totuşi dens şi voluntar îmi umbla nevăzut şi sigur prin odae, înzestrat nu numai cu puterea de a închide uşile pe care le las deschise, dar poate şi de pofta de a-mi aprinde sau stinge lumina, de a mă trage cu patul în curte şi — cine ştie? — de a-mi smulge limba din beregată, afară cu măruntaele...

Am potrivit uşa la loc şi când am

Sus: *După părerea autorului acestui articol, sgârie norii sunt cele mai periculoase domicilii, în caz de cutremure;* st.: *O casă dărâmată de recentul cutremur, în peninsula Calcidică (Grecia).*

luat mâna de pe ea, n'a mai scârţâit. Dar a scârţâit din nou ca o chemare disperată, când i-am întors spatele şi am voit să mă depărtez.

In picioare în mijlocul odăii, m'am clătinat ca arca lui Noe — cu toată zăpăceala universală'n cap.

Pământul se cutremura.

Aşa dar, această fiară, care doarme sub picioarele noastre câte zeci de mii de ani, începe deodată la ore neobicinuite să se scarpine, să dea din coadă, să 'ncerce să se ridice din nămolul mărilor în care zace cu botul vârît în zăpezile Polului Antarctic...

Şi iată că, toate statorniciile noastre, ale zilei, ale casei, ale simţurilor, se prăbuşesc la voia acestui pământ, care ne înşeală, făcându-se adormit. Căci nu există imoralitate mai cumplită şi pricină mai sigură de stricare de legi, moravuri, obiceiuri ca un cutremur. Dacă nici în pământul pe care umblăm sigur, omul nu mai poate crede, pentrucă-i fuge de sub picioare — în ce ar mai crede?... In copilul lui, în soţie, în scadenţă, în ipotecă, în el însuşi?...

După sguduitura vicleană şi totuşi inconştientă, n'am mai putut rămânea acasă.

M'am dus la un doctor de boli nervoase. Doctorii sunt singurii oameni care mai cultivă profesional optimismul şi deci singurii în care până 'n clipa când închidem ochii pentru totdeauna, mai putem avea încredere.

13 Octombrie 1932

M'a primit cu braţele ridicate a dezolare şi tragedie:

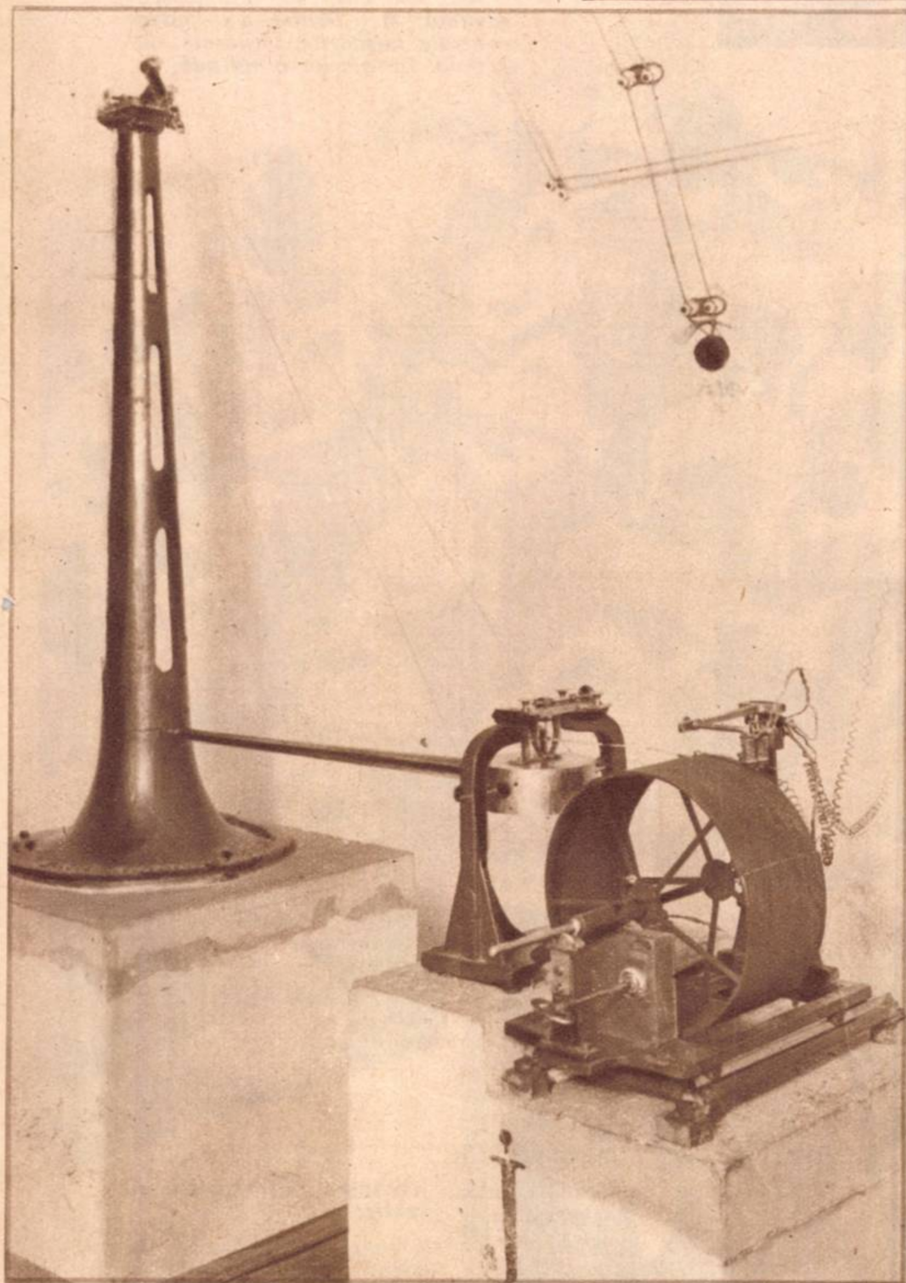
— Nu, dragă, de geaba ai venit la mine! N'am nicio doctorie împotriva insomniei provocate de cutremur! Când se clatină ţărâna, ridică şi morţii din gropile în care dorm. Şti bine că e cu neputinţă să dăm pământului o doctorie, care să-l potolească. Dacă toate nările de petrol, toate zăcămintele de cărbuni şi apă rece nu-l potolesc, ce injecţii i-am mai putea face noi?...

Şi cum mă uitam la doctor cu multă compătimire, el a declarat:

— Da, dragă, am descoperit rotaţia astrelor în jurul soarelui, am isbutit să calculăm greutatea

Dreapta : *Corturi în Japonia, după un cutremur.*

Seismograful, aparatul care înregistrează cutremurele.

stelelor şi distanţa sorilor, am început să vorbim şi să ne vedem de la distanţe intercontinentale, am brăzdat mările polare, am cucerit aerul până la 17 km. şi vindecăm nebunia, — dar ne este cu neputinţă să explicăm cutremurul şi mai cu seamă să ne ferim de el!.. Unde să te duci când îţi saltă pământul sub călcâe?...

* * *

M'am întors acasă destul de trist. Palatele de piatră se'nălţau spre stele, sigure pe temelii. Dar ştiind că siguranţa lor e numai nesimţire, le-am privit cu milă.

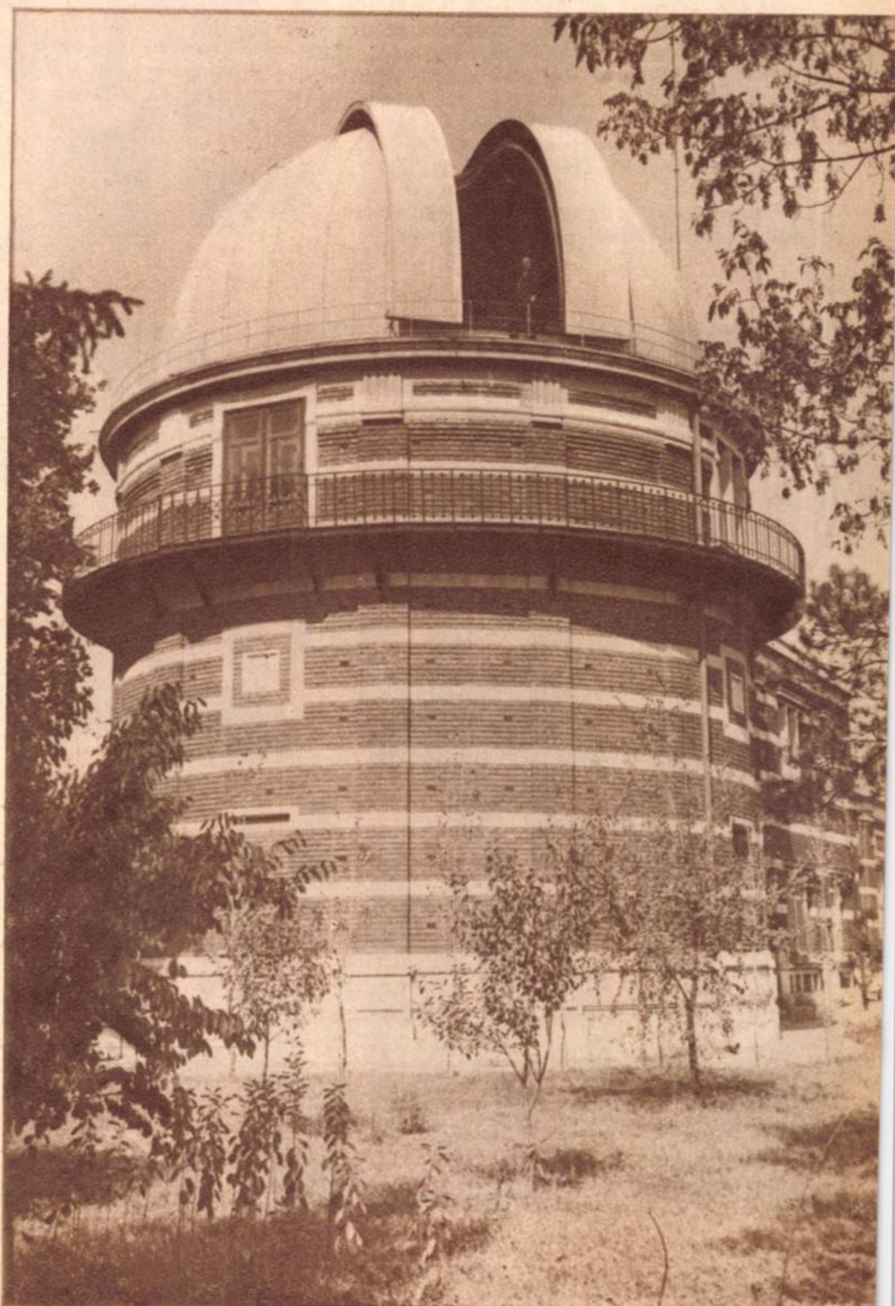
Din acest dispreţ a ieşit întâia metodă de a ne apăra împotriva cutremurelor. Mi-am zis şi am scris în carnet:

Nu locui în palate. Preferă o locuinţă de lemn, cu grinzi uşoare, sau o cameră demontabilă. Viitorul omenirii e în corturi.

Dar e oare cu putinţă să preschimbăm Metropolele de beton şi oţel cu zgârie-norii de câte 70 de etaje în sate de colonişti şi emigranţi?.. Ce va deveni civilizaţia noastră?...

Nu e cu putinţă, desigur şi nici prea nobil. Dar în zilele când pământul va începe să se cutremure periodic, de câte două-trei ori pe zi, sau ne'ntrerupt — nu va mai rămânea nimic din oraşele civilizaţiei noastre constructive. Palatele se vor prăbuşi — şi cine nu va voi să locuiască în case de scândură mică, spre a se putea ridica teafăr de câteva ori pe zi dintre pereţi şi acoperişurile prăbuşite peste el, va trebui să renunţe la orice fel de adăpost. *(Continuare in pag. 13).*

Observatorul dela Filaret.

Contrazicerile medicinei

PRACTICA sporturilor este o necesitate pentru întreţinerea corpului omenesc? Ferestrele trebuesc închise în timpul somnului? Trebue să bem sau nu apă în timpul prânzului?

Aceste chestiuni şi multe altele sunt puse medicilor, dela cari se primesc răspunsurile cele mai contradictorii.

Nimic pe lume nu provoacă mai multe contradicţii ca problema întreţinerii corpului omenesc. Exerciţiile fizice — declară anumiţi medici — sunt atât de utile încât nefăcându-le, eşti condamnat să fii totdeauna bolnav. Alţii pretind contrariul că exerciţiile epuizează inima şi că indivizi cari au acest organ oricât de puţin slăbit, nu trebue să se dedea la nici un fel de exerciţiu.

A dormi cu ferestrele deschise este recomandaţia unui oarecare număr de persoane, aerul fiind un excelent stimulent, degajând atmosfera de necurăţeniile ei. Alţii sunt de părere că a lăsa ferestrele deschise în timpul nopţii, este mijlocul cel mai sigur de a căpăta guturaiuri şi bronşite.

Faceţi băi de soare, pentru ca să fiţi sănătoşi — au povăţuit până acum medicii. Dar iată că de câtva timp o campanie vie este îndreptată contra razelor solare, responsabile de multe rele.

Nu ştii cui să dai crezare, dorind să cunoşti formula definitivă pentru a fi sănătos, căci sănătatea şi fericirea nu sunt ele strâns legate şi nu influenţează considerabil una pe cealaltă?

Toată lumea e de acord că o greutate excesivă este un isvor de mari primejdii. Cu toate acestea se afirmă că persoanele puternice se bucură de mai multă sănătate decât celelalte. Totuş cea mai bună formulă este să te îngraşi până la vârsta de patruzeci ani şi să slăbeşti după aceea. Dar aci stă toată dificultatea...

Un surplus de greutate când corpul este tânăr, când membrele sunt puternice nu poate face rău sistemului sanguin, încă viguros. Mai târziu însă, un exces de grăsime poate fi nefast acestuia.

Chestiunea somnului e foarte dificilă. Astfel s'ar putea recomanda unor oarecari indivizi opt sau nouă ore de somn, în timp ce altora le-ar dăuna mai mult de şase ore de odihnă. Totul depinde de modul cum funcţionează două glande din corp: glanda tiroidă şi glanda supra-renală. Dacă acestea sunt prea active, persoana nu are nevoe decât de câteva ore de somn, iar dacă nu funcţionează bine, orele suplimentare de somn, sunt recomandate.

Ca şi între fericire şi sănătate există relaţii foarte strânse între acţiunea glandelor şi somn.

Nu numai activitatea sau inactivitatea glandelor creează o tendinţă de a dormi mai mult sau mai puţin, ci a dormi mai mult sau mai puţin, după funcţionarea glandelor fiecăruia, are o influenţă i-

Jos: *Un curs de gimnastică suedeză;* st.: *Pentru a-şi putea controla mişcările, vâslaşele au instalat în faţa lor o oglindă.*

Stânga: *Gimnastică la spalier.*

mediată asupra sănătăţii individului. Dacă o persoană ale cărei glande funcţionează încet, doarme cum trebue, glandele vor funcţiona cât mai normal şi nu vor întârzia de a-i restabili echilibrul sănătăţii.

O altă contradicţie, care de altminteri e uşor de explicat, priveşte chestiunea apei. Anume medici recomandă a bea cât mai multă apă în timpul zilei. Alţii sunt de părere că apa multă în timpul prânzului provoacă dilatări şi împiedică eficacitatea digestiei.

E probabil ca aceste două puncte de vedere să fie drepte. Depinde de organismul fiecăruia. In ceeace priveşte practicarea sporturilor tot ce poate fi recomandat unuia, poate dăuna altuia.

Iată pentru ce părerile diferite pot la prima vedere să ne uimească. Aceasta depinde de stimulentul de care are nevoe zilnic corpul fiecăruia.

Astfel o persoană înaltă şi slabă, la care circulaţia sângelui este insuficientă probabil pentrucă arterele şi vasele sanguine sunt subţiri şi lungi, are nevoe de exerciţii zilnice, pentru a activa circulaţia sângelui.

Câteva contradicţii care nu se pot explica, sunt cele ce se raportă la utilitatea razelor de soare şi a razelor ultra-violete. Aceste raze sunt absolut necesare pentru menţinerea sănătăţii — afirmă unii experţi. In acest timp s'a dovedit că aceleaşi raze pot avea câteodată repercusiuni supărătoare. Unele din efectele dezastuoase sunt insolaţia şi durerile de rinichi. Ele se produc în urma unei prea lungi expuneri a corpului la soare, ori în faţa razelor ultraviolete.

O americană şi-a construit un cort din sticlă, în care face băi de soare.

Se pare că aceste raze, care sunt necesare pentru producerea vitaminei D. ori pentru desvoltarea oaselor, sunt primejdioase pentru alte organe, cum ar fi rinichii.

Ca şi în privinţa somnului, totul depinde de organismul fiecăruia, ştiinţa medicală nepunându-se pronunţa în mod definitiv. Pe de altă parte s'a dovedit, — cu toată recomandaţia medicilor, de a umbla fără pălărie pentru higiena capului, razele solare sunt totuş primejdioase pentru păr. Dăunează nu numai culoarei, ci el devine mult mai slab căzând cu uşurinţă. Atunci cum sunt razele favorabile capului, când produce părului atâta rău?

Medicina încearcă să explice toate contrazicerile şi să ajungă la o formulă definitivă, care ne va ajuta să cunoaştem mijloacele de urmat pentru sănătatea corpului nostru.

I. VET.

Cum ne putem apăra împotriva cutremurelor

Meditaţie după ce cutremurul s'a isprăvit

(Urmare din pag. 11)

Dar metoda de mai sus nu mă mulţumia şi din altă pricină: se bizuia pe o presupunere, adică pe o irealitate, pe o minciună. Pământul nu e încă prins de nici o febră şi de nici un delir care să-l zgâlţâe neîntrerupt, ca frigul pe un câine miţos, iarna, eşit dintr'o băltoacă. Slavă Domnului, stă încă bine pe loc, pământul — deşi are din când în când şovăeli şi ameţeală.

Care e metoda cea mai practică împotriva cutremurului şi a fricii — *în actuala* stare a nervozităţilor pământului?..

— Foarte uşor de găsit! mi-a răspuns raţiunea, în vreme ce intram în casa mea. Ce-ai făcut acum doi ani, când locuiai la etajul al şaselea şi deci pericolul unei prăbuşiri era cu mult mai mare?... Te-ai repezit pe scări în jos, în cămaşă de noapte şi cu picioarele goale. Noroc că nu te-ai întâlnit decât cu domni speriaţi, în dreptul uşilor cu lumânări aprinse în mână. (Nici o doamnă: se pare că doamnele nu dorm niciodată mai adânc şi mai plăcut, ca 'n timpul cutremurelor de pământ!) Şi-ţi sta destul de rău, în panică şi gol. Cutremurul încetase înainte ca dumneata să fi ajuns la etajul patru, în goana după salvare. Erai deci salvat, fără voe. Te-ai întors în odaia dela etajul şase...

Ai făcut o greşeală, căci după câteva secunde cutremurul a reînceput şi mai bătăios. Ca să nu mai fii ridicol cel puţin, ai tras pardesiul peste cămaşă, ai coborît într'un suflet toate cele şase etaje, fără siguranţa că etajele nu se vor lua după dumneata şi nu-ţi vor cădea în cap. Trotuarul în noapte se legăna şi el, sentimental, în ultimele spasme. Apoi întreg universul a înţepenit la loc.

Spre ziuă, când te-ai urcat în cameră ţi-ai dat seama că nu fuga te-a scăpat, ci un anumit grad de oscilaţie care n'a depăşit cercul punctului de gravitate al clădirii — şi chiar pe trotuar sau în mijlocul drumului dumneata care te credeai ocrotit ai fi putut fi spart, sub culmile prăbuşite ale palatelor, ca un ou de bibilică... De ce ai mai fugit?... Aşa e că ai făcut o prostie?...

A trebuit să dau dreptate raţiunii şi am formulat îndată a doua metodă (şi, cred, cea mai bună) de apărare împotriva cutremurului de pământ:

Ori care ar fi etajul la care locueşti, nu da fuga în stradă. Pericolul e de acelaş grad şi de aceiaş calitate pretutindeni. In caz că ondulaţia trece de gradul 9 şi casele se prăbuşesc, numai întâia lovitură e mortală — celelalte nu mai produc nici un fel de durere sau impresie.

... Şi împăcat în cugetul meu de această meditaţie, care armonizase natura cu raţiunea, m'am culcat fără frică şi am adormit buştean.

F. ADERCA

MEDICINA LA CHINEZI

Un proverb chinezesc spune: „Farmacistul care vinde medicamente, trebue să aibe doi ochi; medicul care le prescrie, unul, iar pacientul care le înghite, nici unul!"

In China, cu cât cineva e mai considerat de către aproapele lui, cu atât e mai mare suma ce-o cheltueşte cu doctorii şi doctoriile şi de aceea, farmaciile, în republica cerească, sunt prăvălii elegante şi atrăgătoare, decorate luxos şi bogate în vitrine strălucitoare. Exteriorul e de obiceiu căptuşit cu lemn smălţuit în lac roşu sau cu aur şi impestriţat cu desenuri fantasmagorice. Indată ce ai trecut pragul prăvăliei, ochii întâlnesc o firmă mare, aurită, pe care, cu litere foarte mari, se poate citi numele farmacistului, având de desubt câteva maxime ale lui Budha sau alt filosof oriental. Vase cu flori şi scaune mici, sculptate, împodobesc farmacia.

Medicina chineză e o medicină... naturistă: totul din natură poate să fie întrebuinţat pentru sănătatea oamenilor şi nimic nu e prea respingător ca să nu fie sănătos: unghiile femeilor şi a copiilor sunt fără pereche pentru tămăduirea abceselor; urina copiilor, amestecată cu sulfat de calciu şi sare obişnuită, se vinde după evaporare, în pişcoturi cristalizate, având un gust sărat şi se întrebuinţează cu succes împotriva slăbiciunii şi a bolilor de rinichi. In unele cazuri, se prescriu fire de păr, prăjite.

Chiar şi animalele dau multe materii prime farmaciştilor chinezi. In terapeutica Chinei, „opoterapia" sau „doctrina semnelor" are o influenţă considerabilă. Chinezii afirmă că natura ar fi indicat un leac pentru fiecare boală, prin mijlocirea unor anumite analogii de formă: aşa, de pildă, se prescrie fasolea pentru dureri de rinichi, fiindcă are puţin forma unui rinichiu şi atunci când pentru vre-o afecţiune intestinală trebue un nutriment uşor, se recomandă carne... de raţă, fiindcă ea pluteşte pe apă şi e socotită prin urmare „uşurarea ideală a stomacurilor delicate"!

Vitrinele farmaciilor chineze sunt pline cu coarne de cerb... autentice şi pulverizate; ele constituesc, pentru Fiii Soarelui însăş baza medicinei; sunt un reconfortant fără pereche în cazuri grave de slăbiciune sau epuizare nervoasă. De obiceiu, se iau cu rachiu de orez. Fireşte, costă foarte scump: o pereche frumoasă de coarne de cerb nu se cumpără cu mai puţin de trei hârtii a câte o sută şi cele mai căutate sunt acele care provin din împrejurimile oraşului Peking, unde cerbii sunt crescuţi în parcuri speciale, tocmai pentru comerţul coarnelor, care sunt tăiate odată pe an, cu multă îngrijire, spre a nu răni animalul, cu ajutorul unui fier înroşit în foc.

Ca să aibă... efectul dorit, coarnele trebuesc să provie dela un animal încă viu; în cazul contrariu, s'ar putea produce turburări grave în organismul omului, ca hemoptizii incurabile roaderea gingiilor şi a nasului.

Boalele de ochi, în special conjuctivitele, se tămăduesc chiar cu ochii musculiţelor aflătoare în scursorile depuse de liliecii de noapte. Un asemenea medicament se administrează intern, preparat cu grăsimea ficatului de porc, sau extern, sub forma de injecţie.

Balele de broască sunt cele mai indicate în cazurile de întârziere a desvoltării, iar „cârcâiagul" (cel cu o mie de picioare) se foloseşte în multe reţete, mai cu seamă la leşinuri.

E de-ajuns să se deslipească picioarele şi capul insectei, să i se ardă corpul şi prefăcut în pulbere, se administerază disolvat.

Boale de gât, laringita şi faringita, se lecuesc cu limba lupului, iar abcesele cu pielea de şoarece, care are proprietaăţi miraculoase; cel mai bun remediu pentru boalele de ficat e constituit din fierea porcului, pe când albeaţa din ochi se vindecă cu fierea şarpelui.

Şi medicina de răsboi se foloseşte de asemenea remedii: creerul de capră e leacul cel mai bun pentru rănile pricinuite de armele tăioase, pe când pentru acelea făcute de armele de foc se procedează într'un mod original: de vreme ce mercurul are facultatea să disolve metalele, i se dă rănitului să înghită puţin argint viu, în aşa fel ca glonţul care se ascunde în carne, să se topească!...

Farmaciştii chinezi nu vând pe credit; calculează cât poate să coste medicamentul lor şi cer plata anticipată. Sunt maeştri în pregătirea pachetelor şi pacheţelelor şi în a socoti cu ochiul măsuri de miligrame.

Numai cu mirosul deosibesc calităţile felurite ale ierburilor şi despart flori, plante şi rădăcini, cu o precizie nespus de mare.

Rădăcina de Gin Seng e foarte preţioasă şi uneori, ajunge până la o valoare de douăzeci şi cinci de mii de lei bucata.

Un medic european care a studiat cu de-amănuntul medicamentele chineze, afirmă că Fiii Soarelui n'au pereche în descoperirea darurilor farmaceutice cu care e înzesctrată natura.

Chiar şi despre doctori, chinezii au părerea lor proprie: îi plătesc numai în cazul când vindecă bolnavul... Dacă pacientul moare, medicul n'are drept la nici o centimă!

Abia către secolul al XVI-lea, învăţaţii chinezi au început să ia contact cu colegii lor din Europa, astfel că, în modul acesta, medicina şi farmacia s'au desvoltat în chip considerabil. Scrierile lor medicale sunt foarte interesante, deoarce conţin profunde şi originale observaţiuni de botanică, zoologie şi farmacie.

Aceste prea importante şi pătrunzătoare observaţiuni au dat prilej de desvoltare uzului farmaceutic şi ştiinţific al sărurilor de mercur şi arsenic, tratamentului leprei cu sământă de „chaulmoogra" etc., etc.

In ultimele decenii, chinezii — cu mult înaintea japonezilor — au participat la cercetări ştiinţifice organizate de popoare civilizate, rămânând totuş credincioşi leacurilor tradiţionale, oferite de natură care — spun orientalii — în mărinimia ei are câte un leac pentru orice boală.

Sunt ierburi care fac să dispară ca prin minune frigurile malarice, iar altele care opresc orice delir. O cataplasmă specială, pusă pe inimă, poate scăpa pe chinezi de cele mai grave afecţiuni cardiace. Orice rău are şi remediul lui miraculos.

Oare animalele nu se vindecă dela sine şi nu găsesc în natură instinctiv, o lecuire a rănilor şi a multor suferinţe?

Farmaciile chineze sunt şi posturi de ajutor imediat şi de multe ori farmaciştii „operează" în stradă.

Trad. de G. R.

noutăți

Dreapta: *Noua promoție de ofițeri de administrație, la depunerea jurământului.* Jos: *Subofițerii pensionari, adunați la București în Congres, au depus o coroană la Mormântul Eroului Necunoscut.* Mijloc dreapta: *Aspect dela înmormântarea generalului Coandă: oficialitățile în fața sicriului.*

Jos: *In parcul Domeniilor s'a inaugurat de curând un bust al lui Alexandru Constantinescu.* Dreapta jos: *Recent s'a inaugurat în Capitală, o expoziție a fructelor.*

MANEVRELE LA ROMAN

7) (jos) şi 8 (dr. sus): Două grupuri de ofiţeri cari au luat parte la manevrele dela Roman.

1) Sus: Regele şi comandanţii armatei discutând în timpul unei pauze a manevrelor intr'o mirişte de lângă Roman. 2) Jos: Generalul Gorsky dând Suveranului explicaţiuni cu privire la operaţiunile tactice. 3) Dr. jos: Regele luând masa în mijlocul ofiţerilor.

(Foto-Berman-Realitatea)